

דרך: פקודיך

מִעַ הַלְשָׁחוֹט קָרְבַּן פֶּסַח בִּיד נִסָּן בֵּין הָעֲרָבִים וּמִעַ לֵאכּוֹל בֶּשֶׂר פֶּסַח לֵיד מִיּוֹ נִסָּן

חֲרָק הַמַּעֲשֶׂה

מצוה ה' * מִעַ לְשַׁחוֹט קָרְבַּן פֶּסַח בִּיד נִסָּן בֵּין הָעֲרָבִים שֶׁנֶּאֱמַר וְשַׁחְטוּ אוֹתוֹ כָּל קֹהֵל עַד־תֵּשֶׁרֶל יָכוֹ :

(א) קָרְבַּן פֶּסַח בָּא מִן הַכֹּבֵשִׁים אוֹ מִן הָעוֹזִים וְזָכַר בֶּן שְׁנָתוֹ וְשׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ בְּזִמְנוֹ לֶשֶׁם קָרְבַּן הַפֶּסַח שְׁלוֹנוֹ הַבּוֹרָא ית"ש :

(ב) חֵיּוֹב שְׁחִיטַת הַקָּרְבָּן הַזֶּה הוּא בָּאָה דוֹקָא בְּעִזְרַת בִּירוֹשָׁלַיִם עַה"ק בַּהַיּוֹם בַּהַמָּקַם וְהַנּוֹצֵחַ עַל מַכּוּנוֹ (הוֹרָאָה שְׁעָה הַקְּרִיבּוֹ אֶת הַפֶּסַח פֶּעַם אַחַת בַּמִּלְרִים בַּלֵּיל הַיְלִיאָה לַחֲרִיתוֹת וּפֶעַם אַחַת בַּמִּדְבָּר) :

(ג) אַחֲרַי אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים חַיִּיבִים בַּמְלוּהַ זֶה וַיֵּשׁ בְּבִיטוֹל מִ"ע זֶה בַּחֲזִיד חֵיּוֹב כִּרְתָּ (חֹזֵן מִי שֶׁהוּא עֵמָּא אוֹ בְּדֶרֶךְ רַחֻקָּה יִתְבָּאֵר דִּינוֹ בַּמְקוֹמוֹ) :

(ד) הַרְבֵּה בְּנֵי אָדָם יִכּוֹלִין לַמְנוֹת עַל קָרְבַּן פֶּסַח אַחַד וּבְלִבְדָּ שִׁיגִיעַ לְכָל אַחַד כּוֹיֵת לֵאכּוֹל מִמֶּנּוּ וְאִין נִמְכִּין אֲלֵא עַל דְּבַר שְׂרָאוֹי לֵאכִילָה לְאַפּוֹקֵי אִם נִמְנָה עַל דְּבַר שְׂאוֹנוֹ רָאוֹי לֵאכִילָה הַגִּם שֶׁהוּא אוֹכֵל הַדְּבַר הַזֶּה כְּגוֹן הַעוֹר הַקֶּשֶׁה אוֹ עֵלֶם בְּטֵלָה דַּעְתּוֹ וְלֹא יֵאל יִ"ח הַמְלוּהַ :

(ה) נִמְנִין וּמוֹשָׁכִים יִדִּיהֶם מִמֶּנּוּ (לַמְנוֹת עַל פֶּסַח אַחֲרַי) עַד שִׁשְׁחַט אֲכַל אַחֲרַי שְׁחִיטָתוֹ שׁוֹב אִין נִמְנִין עֲלוֹי (וְכֹאֵם נִמְנָה עַל הַפֶּסַח וְנִשְׁחַט הַפֶּסַח וְאֲחִ"כ נִמְנָה עַל פֶּסַח אַחֲרַי יִתְבָּאֵר אִי"ה בַּחֲלָק הַדִּיּוֹר) :

(ו) מַחֲוִיב לְשַׁחוֹט אֶת הַפֶּסַח לַמְנוֹי דִּיּוֹקָא (הֵינּוּ לְאוֹתָן שֶׁנֶּמְנוֹ

עֲלוֹי קוֹדֵם שְׁחִיטָתוֹ לְאַפּוֹקֵי שְׁחִיטָתוֹ שֶׁלֹּא לַמְנוֹי) וְלְאוֹתָן שֶׁהֵם רָאוֹי לֵאכּוֹל (הֵינּוּ לְאַפּוֹקֵי זָקֵן וְחוֹלָה שְׂאוֹיִן רָאוֹיִן לֵאכּוֹל כּוֹיֵת הַגִּם שֶׁנֶּמְנוֹ עֲלוֹי אִם שַׁחַט בְּדוֹקָא בְּשִׁבִּיל אוֹתָן שְׂאוֹיִן רָאוֹיִן פֶּסוּל) וְלַמּוֹלִים (לְאַפּוֹקֵי שְׂאוֹיִם מוֹלִים אֲפִילוֹ יִשְׂרָאֵל שְׁמַחַו אַחֲזוֹ מַחֲמַת מִילָה וְאַפִּי' מִילָת בְּנֵי וַיּוֹלְעוּ עַבְדּוֹ מִעַבֵּד וְאִם שַׁחַט הַפֶּסַח עַל אוֹתָן אֲנָשִׁים שִׁישׁ לֶהֱם בְּנִים בְּנֵי שְׁמֹנֶה יָמִים עָרְלִים אוֹ עַבְדִּים שְׂאוֹיִם נִימּוֹלִים הַקָּרְבָּן פֶּסוּל וּבְכֻלָּל זֶה עֲבִילַת הַשְּׁפָחוֹת אִם יֵשׁ לוֹ בְּבִיתוֹ שְׁפָחוֹת כְּנַעֲנִיּוֹת וְעַדְיִין לֹא טְבַלּוֹ) וְלַטְהוֹרִים לְאַפּוֹקֵי בְּשַׁחַט עַל הַטְּמֵאִים אֲכַל כִּשְׂבָא הַפֶּסַח בְּטוֹמָאָה כְּגוֹן שֶׁהִ' רֹב הַלְבוֹד טְמֵאִין וְנִשְׁחַט עַל הַטְּמֵאִים וְדֹאֵי כִּשְׂר כ"ל :

(ז) זְמַן שְׁחִיטַת הַפֶּסַח בִּיד נִסָּן (אֲפִילוֹ חַל בַּשַּׁבָּת) אַחֲרַי חֲמִיד שֶׁל בֵּין הָעֲרָבִים וְהַקְּטוֹרֶת וְהַטֵּבַח הַנִּדְרוֹת :

(ח) מִצּוֹת הַפֶּסַח אַחֲרַי שְׁחִיטָתָן לְשִׁפּוֹךְ אֶת דַּמּוֹ שְׁפִיכָה אַחַת בַּמִּזְרַח

כְּגַד הַיִּסּוּד וּמַקְטִירִין אִימּוֹרִי (הַג"ה בַּפֶּסַח מַלְרִים נִשְׁחַטָה הוֹרָאָה שְׁעָה שְׁדָם הִי' גִּיחֵן עַל הַמַּשְׁקִיף וְב' מוֹזוֹת שֶׁכָּל בֵּית וְגַם לֹא הִי' מַקְטִירִין הַאִימּוֹרִים) (אִם עוֹ קָרְבָנוֹ הַאִימּוֹרִים הֵם הַחֲלֵב שֶׁעַל הַקָּרֵב וּבְכֻלּוֹ הַחֲלֵב שֶׁעַל גְּבִי הַקִּיבָה וְשִׁחֵי הַכְּלִיּוֹת וְהַחֲלֵב שֶׁעַלֵּיהֶן עִם הַחֲלֵב אֲשֶׁר עַל הַכֶּסֶלִים וְיוֹתֵרֵת הַכֶּבֶד וְיִטֵּל עִמּוֹ מִטַּעַם מִן הַכֶּבֶד וְאִם כִּבֵּשׁ קָרְבָנוֹ מוֹסִיף עַל הַגִּל הַאֲלִי' תַּמִּימָה עִם הַכְּלִיּוֹת מִן הַשְּׂדֵרָה עַד מִקּוֹם הַכְּלִיּוֹת) וְהַכֶּבֶד נֹאכַל לְבַעֲלוֹי כַּמְבוֹאֵר בַּמְלוּהַ שֶׁאֲחִ"ז :

(ט) אוֹמְרִים הֲלָל בַּעַת הַקָּרְבָנוֹ אִם גִּמְרוֹ (קוֹדֵם גִּמְרַי הַקָּרְבָּה) שֶׁנּוֹ אִם שֶׁנּוֹ שְׁלָשׁוֹ וְחוֹלְקִין אִם הַעֵם

* הַגִּי'ה עֵינִין בְּכַתְּבֵי מִרְן הָאֲרִיז"ל פֶּסַח הוּא פִּי'ה ס"ח שְׁבַנְלוֹת הִי' בְּחִי' נֹאֲלַמַת דּוּמִים שֶׁהַשְּׂכִינָה הוּא בְּסוּד הִי' כְּרַחֵל לְפִי גּוֹזוֹי' נֹאֲלַמַת' וְהֵן הַיּוֹם נִפְתַּח הַסַּחֲסוֹם פִּי'ם פִּי'ם אֲ"כ בְּחִיבַת פֶּסַח נִחְסַר הִי' וְנִמְסַר בַּחֲזִירָה שְׁבַע"פ הִי' אַחֲרוֹנָה הַבֵּן הַדְּבַר . פִּי'כ הַמְלוּהַ הוֹאֵת הִי' מְלוּהַ הִי' :

ומשעבי המלואה וחלק המחשבה היינו שאין לך מלואה שמה' בטילה לגמרי כי התורה נלחמה היא. וא"א לומר שמה' מלואה אחת מומנה בטילה לגמרי רק אם בטילה בעשייתה אעפ"כ אפשר לקיימה ברמיזה בקידוש ובכמה איפנים אשר תלויים בהמלואה הזאת וע"כ כשמקיים המלואה שא"א לו לקיים במעשה אעפ"כ מקיימה בדיבור ובמחשבה הנה יושלם שיעור קומתו וצ"כ כשנשוב לשבת בארץ ישלים גם חלק המעשה בפועל מבלי יסורין כיון שהוא השלים חקו בהיותו צעור"ז כל מה שאפשר לו לקיימו מכל מלואה דהיינו בלמדו דיני המלואה שהוא חלק הדבור ובחשבו הרמזים שכל מלואה ליישר מדותיו מדות הנפש משא"כ כשלא השלים המלואה שאינם נהוגות אותן החלקים שאפשר לו לקיימה חלק הדיבור והמעשה. הנה ביטל המלואה בצחירה והנה הוא ממוסר חבר ע"י בהקדמ' ה' והנה הרמז שבמלואה הזאת והשכל ומדות שיוגא לנו ממלואה הזאת בכל זמן ועירן יחבאר אי"ה בחלק המחשבה כפי אשר יחמינו החונן לאדם דעת ועשה נבאר חלק הדיבור שבמלואה הזאת ובפרט שהמלואה הזאת הוא ממלות הקרבנות אשר הכתינו יולדנו וכשנלמה פרים שפתינו וכל העוסק בהורות וכו' כאילו הקריב וכו' ע"כ העוסק בחורת קרבן הפסח ובפר' במועדו וזמנו יחשב כאלו הקריב קרבן הפסח במועדו ויזכה לעשותו בפועל אי"ה צ"ב * :

(ב) **ועתה** נבאר סדר הקרבת הפסח במועדו לאומרו בזמן הקרבנו. ומונהיגו לאומרו בע"פ במנחה לאחר אזוירת סדר פ' החמיד ופ' מובח מקטר קטרת ובימיני הקטרת ועשייתו דהיינו קידם שיאמר י"י לבאות עמנו וכו' וכן קבלנו מרבנותינו .

העם המקריבין הפסחים לשלש כמות גמרו כח הראשונה וילאו נכנסה השני' להקריב ואח"כ השלישית וכל אחת קוראת את ההלל כנ"ל :

(ג) **אם** חל י"ד ניסן בחול והקרבן בא בטערה ובני החבורה של הקרבן המה מרובים והפסחים מעט ללרכי שביעמם מזה להביא עם הפסח קרבן שלמים מן הלאן או מן הבקר ונקרא חגיגת י"ד ואינה חובה ונאכלת לשני ימים ולינה אחד (אבל אם חל י"ד בשבת או בשבת קרב בטומאה בנותן אם רוב הליבור טמאים אכור להקריב עמו חגיגה) וכן כשבני החבורה המה מועטים וקרבן הפסח לבד יספיק ללורך סעודתם אין להקריב חגיגה נ"ל :

(יא) **השחיטה** כשירה בור אבל קבלה הולכה זריקה בכהנים דוקא כמו בכל הקדשים (בפסח חללים לא היו נריבין לכהנים דוקא) :

חלק הרב

(א) **מביצות** שחיטת הפסח. הנה זאת המלואה היא המלואה הראשונה שבחורה שאינה נוהגת בזה"ז בגלות החל רק בא"י בביהמ"ק. הנה זכור הזכור את אשר כהנו בהקדמה ה' איכות ומתום המלואה ההלויות בארץ ואינם נוהגת בזה"ז וא"א לומר שישלם לאדם חלוקא דרבנן לעוה"ב זולתם ולא יאומן כי יסיפר שיה' האדם צנ"ע מחוסר חבר עד אשר יתגלה משיח לדיקנו וישוב לשבת בארץ לקיים המלות הנחסרים לו ממניינו. אך הוא שכל אדם מחוייב לקיים עכ"פ גם במלואה שאינם נהוגות מה שאפשר לו לקיים. היינו חלק הדיבור היינו ללמוד בפה דיני

* הג"ה עכ"פ גם בזה"ז יכול ללאת י"ת המעשה כשמטיין ומחבונן איזה טעם במלואה לקנות מדת טובה מומנה שמה' לקנין לגפשו ויוחשב למעשה הנם שא"א לבא לתכלית טעמי המלואה עכ"ז יעשה האדם כפי כחו וגם יוחשב כעם למעשה השחלות העינין בכל מלואה להוציא איזה דין לאמחו ע"י פלפול ולהבין דבר מת"ד ולזה מצרכין אקב"ז לפסוק בד"ס עס"ק דוקא :

פחותה משלשים אנשים נכנסה כח ראשונה
 נתמלאה העזרה נועלין אותה ובעוד שהן
 שוחטין ומקריבין קורין את ההלל אם גמרו
 קודם שיקריבו כולם שנו אם שנו שלשו על
 כל קריאה תקעו הרעו ותקעו גמרו כח אחת
 להקריב פותחין העזרה ילאהה הראשונה
 ונכנסה השני'. גמרה. ילאה השנייה ונכנסה
 כח שלישית כמעשה הראשונה כך מעשה השניה
 והשלישית אחה שילאו בולן ריהלין העזרה
 מלכלוכי הדם אפילו בשבת אחת המים היטה
 עזברה בעזרה כשרולין להדיה הרלפה כותחין
 מקום יליאת המים והיא מתמלאת על כל
 גדוה' עד שהמים לפים ועולים ומקבלים
 עליהם כל לכלוך ודם שבעזרה אח"כ פוהחין
 הכהימה ויולאין המים עם הלכלוך נמלאת
 הרלפה מנוקה ילאו כ"א עם פכהו (ועור שלו)
 וללו אותם בביתם בשבת אין מוליכין אה הפסח
 לביתם אלא כח ראשונה יולאין בפסחיהן
 ויושבים בהר הביה השני' יולאין בפסחיהן
 ויושבים בהיל השלישית במקומה עומדת.
 חשכה ילאו וללו את פסחיהן וכשמקריבין את
 הפסח בחול ובעהרה והפסח היה מוטע לפני
 החבור' ולא היה מספיק להם היו מקריבין עם
 הפסח שלמים. וזו נק' חגיגה י"ד וע"ז נאמר
 וזבחת פסח לי"י אלקיך לאן ובקר והוא רשית
 ולא חובה וזה סדר הקרבת קרבן הפסח
 צביהמ"ק יה"ר שיבנה צ"ב. ונקריב לפניך את
 קרבן הפסח צביהמ"ק חובצ"א :

(ד) צ"ר אשה שיש לה בן שמלאו לו ח' ימים
 ולא

(ג) זה סדר הקרבת קרבן הפסח (כפי
 סידר בעל הספר מלווח השם
 עם קלת הנהות) בארבעה עשר בניסן אחר
 חמיד של בין הערבים מביאין קרבן פסח
 מן הכבשים או מן העזים וזכר בן שנה (*).
 ושוחטין אותו בכ"מ בעזרה אחר גמר עבודת
 חמיד הערב ואחר הטבת הנרות שחט השוחט
 וקבל המקבל את דמו בכלי שרת ומוחן לחבירו
 וחבירו לחבירו עד שמגיע מזמו לכהן הקרוב
 אל המזבח הוא שופך במזרק שפיכה אחת על
 המזבח כנגד היסוד ומחזיר כלי הריקן לחבירו
 וחבירו לחבירו מקבל את המלא (תחילה)
 ומחזיר (אח"כ) את הריקן. והיו כהנים עומדים
 שורות שורות ובידיהם ציזיך שורה שולן
 כסף כסף או שכולן זהב זהב ולא היו מעורבין
 ולא היו לציזיך שולים שלא יניחום ויקרוש
 הדם אח"כ הולין את הפסח ומפשיטין אותו
 כולו (ויבשבת מפשיטין עד החזה וקורטין את
 בטנו ומולאין האימורין שהן החלב שעל הקרב
 ויותרה הכבד ושתי הכליות והחלב שעליהן
 ופאליה אם היה כבש). נתנום בכלי שרת
 ומלחום ומקטירין הכהן על המערכה גדולה
 חלב כל זבח וזבח לבדו ביום שהוא חול ולא
 צלילה שהוא יו"ט ואם חל ע"פ בשבת מקטירין
 החלבים כל הלילה ומוליא קרביו וממחה אותו
 עד שמסיר הפרש (כדי שיהי' נקיים צל"י)
 שחיטתו וזריקתו והקטר חלביו ומיחיו קרביו
 דוחין את השבת ושאר ענייניו אין דוחין את
 השבת. בשלש כהות הפסח נשהט ואין כח

(* הג"ה היינו מיום השמיני והלאה כשר
 אותה לכתחילה קודם שלשים יום. צצכור ומעשר ופסח כשר לכתחילה מיום
 השמיני והלאה עד מלאה לו שנה המימה (בפסח) מיום ליום ומשעה לשעה כי חושבים
 שעה בקדשים ואם נוסף להשה אפילו שעה אחר השנה פסול לפסח ואפילו לא היה
 הוספת השעה בשעת שחיטה רק בשעת זריקה פסול דהשחיטה והזריקה מחוייבים להיות
 בחוף השנה דוקא. עד כאן הג"ה :

(הג"ה) אפילו זכ כשר לשחיטה דמקבלה ואילך דוקא מלוח כהונה
 (הג"ה) לשם ששה דברים הזבח נזבח לשם זבח לשם זבח לשם השם לשם אישים לשם
 ריח לשם ניחוח (ומטאת והשם לשם מטא) ואם שחט סחם כשר
 (הג"ה) כל הזבחים שקיבל פחות מכדי הז' לא נהקדש הדם ולר"ך להתכוין לקבל כל
 הדם שאותו הסימנים צידו ומולאין עם הוורידין לתוך המזרק ושוחט צ' הסימנים
 הו רובם כדי שיתקבל הדם כולו בכלי ומגביה הסכין למעלה כדי שלא ירד הדם מעליה
 אלא מן הצוואר :

זימו אפילו אינו בן ח' ימים וכיון שחל עליו החיוב מדאורייתא מעכב :
 (ו) נ"ך לפשוט. אם נמנה על פסח אחד ונשחט הפסח והוא לא ידע ונמנה על פסח אחר ונשחט זורקין עליו את הדם מן הראשון ואוכל מן הראשון ואם הוא ספק איזה נשחט ראשון אם יש עמו מנויים אחרים ככל פסח ופסח אזי יזרקו הדם שניהם והוא אינו אוכל לאמן הראשון ולא מן השני. ויאל י"ח דאכילה מלזה בפ"ע ואינה מועכת :

ולא נימול (ואין להבין אב) מותר לשחוט עליו הקרבן פסח כיון שהמלוה אינה מוטלת עליו. להכניסו בזריה רק על הב"ד. אבל אם אשה קנתה עבדים ולא נימולו או שפחות ולא טבלו הרי אלו מועכים אותה מלעשות הפסח עד שימולו ויטבלו. דהמלוה מוטל עליה כנ"ל :
 (ז) ז"ה פשוט עבד מקנה כהן אפי' גולד בע"פ וקראו בו ביום מטכבו מלעשות הפסח עד שימול אוהו דעבד מקנה כסף נימול



מ'ע ו לאכול בשר הפסח ריר מ'ו ניסן

חלק המעשה

(ה) צריך לאכלו על מלוח ומרורים (פלוגחא דחכמים והלל חכמים) ס"ל כל אחד בפ"ע דוקא. והלל ס"ל כולם ביחד בכריכה דוקא ע"כ ירא שמים ילא ידי שניהם אוכל מכ"א בפ"ע מחילה כויה ואח"כ כורך כזית פסח וכזיה מלה וכזית מרור ביחד ואוכלה זהו למלוח מ"ה מיהו אם לא עשה רק כחכמים ילא דהלכה כרבים. אבל אם עשה רק כהלל לא ילא דחכמים ס"ל דמלות מבטלות זו את זו ולריך לחזור ולאכול כ"א בפ"ע) אם לא אכל על מלוח ומרורים אעפ"כ ילא י"ח מלוח הפסח וכן אם אין לו מלוח ומרורים אף על פי כן מחוייב לאכול הפסח :

(א) מצוה ו' לאכול בשר הפסח (שהקריבו ב"ד ניסן כמלוהו צביה"ק) ליל ט"ו ניסן שנא' והכלו את הבשר בלילה הזה לריך כל אחד זכרים ונקבות לאכול ממונו עכ"פ כויה. ולברך טליו בריך וכו' הקב"ו לאכול את הפסח ואם לא אכל כויה לא ילא י"ח המלוה וגם הברכה הוא לבטלה * :
 (ב) מקום אכילתו בירושלים עה"ק בכל הער לפנינו מן החומה המוקדשת כל חצורה וחצורה במקומה ואסור להוליאו מחצורה לחצורה :

(ו) מצוה מן המוצמר לאוכלו על השובע. לפיכך אם הקריב חגיגת י"ד יאכלנו תחלה (ויברך הקב"ו לאכול את הזבח) ואח"כ יאכל את הפסח (ואעפ"כ כשאוכל תחלה את החגיגה יזהר שלא יאכל כדי שבעו דאז לא ילא אח"כ י"ח אכילת הפסח דאכילה גסה לא מקרי אכילה ואפילו אם אכל ביוה"כ אכילה נסה אינו חייב) ע"כ החכם עיניו בראשו. ומי שאינו יכול לדקדק ולכוין שיאכל טד סמוך לשיביעה יילטרך עוד לאכילת הפסח יוחר טוב שיאכלנו צרעבין דהא דאכל על השובע

(ג) צריך לאכלו בלילה ודאית דוקא היינו אחר יליאת ג' ככבים בינונים. ימפני שהין הכל נקיאוס בין בינונים לגדולים ימהין עד שיראה ג' ככבים קטנים וביום המטוין ימהין עד שלא הספק מלבו ואם אכלו ביום עובר בעשה (אפילו אכלו גם בלילה דהיינו שהניח כויה לאכילה הלילה כ"ל) :
 (ד) צריך לאכלו ללי אש דוקא (לאפוקי ללי מחמת דבר אחר) אכלו חי עובר בעשה (אפילו אכל כויה ללי אש אעפ"כ עבר אעשה כ"ל) :

(* הג"ה. ו' הוא אום חיים כמבואר בזהר ונהה דאכילה הפסח יאכלו את הבשר בלילה וכו' ועבר י"ו לגנוף וכו'. ולא יסי' ככס גנף כו')

חלק הדיבור

עיין מ"ם בהקדמה ה' ועמ"ס במלואה הקודמת בחלק הדבור ומשום ונשלמה פריס שפתינו וכל העובק וכו' ע"כ אסדר לפניך סדר אכילת הפסח * (כפי אשר סידרו בעל מלות השם עם קצת הגהות) מהראוי לאומרו בליל ט"ו ניסן :

(א) אכירת הפסח בליל ט"ו ניסן מ"ם מן התורה שנאמר ואכלו את הפסח בלילה הזה ליל אש ומלוח על מרורים ואכלוהו כי יד לולין את הפסח מביאין שפוד של רמון (שהוא עץ שאינו מוליא מים) תוחבו מחוך פיו עד בית נקובתן ותחבו כרעיו וכו' מייעו בשפוד למעלה מפיו של הפסח. ומלוחו לחיך הסמור והאש למוטה מלוח מן המובחר לאכול בשר הפסח על הסיבט לפיכך אם הקריב שלמו מגינה ב"ד אוכל מהן תחילה ואח"כ אוכל בשר הפסח כדי לשבוע ממנו ואם לא אכל

השובט הוא רק למלוח מן המובחר ובאכילה גסה לא ילא י"ח כלל נ"ל עיין במשנה למנך על הרמב"ם :

(ז) טעון הלל באכילתו (נ"ל דזה ודאי אין הכוונה שיאמרו בשעה שלועם דהא כתיב ימלא פי סהלך וגם סכנה שמה יקדים קנה לושט רק הכוונה שיאמרו אחר האכילה בסמוך) :

(ח) מדאורייתא נאכל עד עלות השחר. וחכמים גזרו שלא יאכל רק עד חלות (וגם ההלל לא יאחר מלומר רק עד חלות עיין בראש ברכות פ"א) ואם הזיר או שכח או נאנס ולא אכל קודם חלות יתבאר אי"ה בחלק הדבור :

(ט) אחר שגדמו בשניה אין חוזרין ואוכלין אפי' בתחלת הלילה (אבל אם י"סן קודם אכילה מותר לו לאכול לאחר השניה לקיים המלואה) נתמנמו יאכלו סיכי דמי מתמנמס ניס ולא ניס חיר ולא חיר דקרי ל' ועני :

(י) הג"ה הוא מלוח בפ"ע ממנין חרי"ג'חון שחיטת הפסח שהוא נ"כ מלוח בפ"ע. ולריך לכוין בכ"א בפ"ע ללחם י"ח המ"ע של תורה ויהבאר עיין הכוונה בחלק המחשבה ודכרינא שעפ"י פ"י כבוד אדמו"ר הרב הקדוש מהרנ"מ זלוקל. הפיוט שורפו משמני פול ולוד זיקד יקוד פסח הנה פול ולוד הם הנחריב ומתניהו. הנה נשרפו ע"י המלאך בלילה ודומה שריפתם ליקידת הפסח והנה הפסח לא ניסן לשריפה רק ללליה ואמר כבוד אדמו"ר להיות בפ"פ ב"ה הנחרב ויזר על ירושלים והנה בני ישראל הקדושים. הגם שלא ה' בטומים שיזכו לקיים מלוח אכילת הפסח פן יבוא האויב לתוך העיר ויעשה מה שיטעה עכ"ז אמרו עכ"פ לקיים מלות שחיטה בעודנו בחיים חיותינו כי זה מלוח בפ"ע ובסקייתו מלות שחיטה וראו שעדיין יש פנאי אמרו נעשה את שלנו ונקיים מלוח לל' שהוא הכנה לאכילתו ובאם נזכה לאכילה מה טוב ועכ"פ שר מלוח בידנו ועכ"פ להיות שהיה הכל בחסון ורואה וטרדת הל"ב הנה לא נשמרו הפסחים בשעת לליה שהיו גללים כראוי ועובים לאחל ונחרכו ונשרפו מחוס האש כדרך הללי באש אם אין עומדים אללו בקיאים בדבר להפכו ולנחק האש באופן הנלך והנה כאשר ראו בני ישראל שריפת הפסחים היה לר להם על ש אינו באשכרי להם לעשות המלות בשלימות אמרו יהא רעוא שאנשי הנחריב ישרפו ויהנו ליקוד אש כאשר נעשה לפסחינו וקיים השי"ת קללתם וניהנו מחנה הנחריב ליקוד אש וזהו שורפו משמני פול ולוד זיקד יקוד פסח בלוחו הזמן אשר ניסן הפסח ליקוד אש מחמת החסון. וקללו ישראל מחנה הנחריב שהיה לשריפה כמוהו וכן נעשה בהם ובה יונח לנו למה נידונו דוקא בשריפה. הלא מדת השי"ת לשלם לאיש כפעלו מדה כנ"מ ובאלה הדברים יונח בטוב טעם וטרבים עלי דברי דודים דברי כבוד אדמו"ר וינייגי הענין למשחרת ב'אין :

חבורה זו להוליא צברתהו (אקב"ו לאכול את הפסח) את בני החבורה אם הוא מכיון להוליאם ובני חבורה אחרת שומעים ומכוונים ללאה כיון דהיא ברכת המלוה ולא ברכת הגאה יכול להוליא אפילו אינו אוכל כלל מכש"כ כשהוא ג"כ אוכל רק שהוא מבני חבורה אחרת מה צדק :

(ג) צ"ל אם עבר ואכל מעט מהפסח מן לירושלים וצריך עליו ואח"כ חזר ונכנס לירושלים לאכול כזית ללאה י"ח לריך לחזור ולצדק דהצרכה הראשונה אינה עולה אפילו לא נשחטה מן הצרכה לאכילת נכזים כדי הילוך כ"צ אמות כי האכילה הפסולה בעלמה הוה הפסק וכן אם עבר והתחיל לאכול קודם הלילה וצריך עליו ואח"כ גמר אכילת כזית בלילה לריך לחזור ולצדק וכן אם עבר ואכל מהו נא ומבוסל וצריך עליו יאח"כ אכל כזית ממנו ללי לריך לחזור ולצדק הכל מטעם הנ"ל כנ"ל פשוט :

חלק המחשבה

(א) כבר נאמר ונשנה מ"ע דאורייתא ודאי לריכה כונה ובזולה הכוונה אינו יולא י"ח ע"כ בשעת שחיטת הפסח לריך לכיון הנני שוחט את הפסח לקיים מ"ע כאשר לוונו הבורא ית"ש בחורתו כמ"ש ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים (ויזתר טוב לומר כן כמו פיו כי הקול מעורר הכוונה וכמ"ס) וכמו כן בשעת אכילת הפסח לריך לכיון לקיים מ"ע פ"כ יכוין בשעת אכילה הריני אוכל את הפסח הזה לקיים מ"ע כאשר לוונו הבורא ית"ש בחורתו כמ"ס ואכלו את הבשר בלילה הזה ללי אם ומלות על מרורים יאכלוהו (ויאמר כן כמו פיו וכנ"ל : אם

אכל אלא כזית ילא ושניהם חיון נאכלין אלא ללי אם ולריכין צרכה *) . על הפסח אומר אקב"ו לאכול את הפסח ועל החגיגה אומר אקב"ו לאכול את הוצח הפסח טעון הלל באכילתו חין הפסח נאכל כ"א (הג"ה נ"א הוא בשר שהתחיל בו מעשה האור ונללה ואינו ראוי לאכילת אדם עדיין) ולא מבוסל (הג"ה היינו במשקה או במי פירות) ואינו נאכל בשמי חבורות ואין מוליאין מחבורה לחבורה ואין האוכל רשאי לאכול משני פסחים שאין נמנים על שני פסחים כאחד ואינו נאכל אלא למנויו בשעת שחיטה ואינו נאכל אלא לישראל מהול עהור בן ברים ואפילו מילת בניו ועבדיו מעבדין אותו מלאכול בו (הג"ה בניו דוקא בני ח' ימים ועבדיו אם הם מקנה כסף אפי' אינם בני ח' ואשה מילת בניה חין מעבד אותה מאכילה הפסח דהמלוה לא רמי' עליה רק על הב"ד אבל מילת עבדים וטבילה שפחותיה מעבדה כנ"ל) . וכן טבילה שפחותיה הסובר עלם בפסח הטהור לוקה לפיכך שורפין עלמות הפסח בכלל הנוטר מבשרו שלא יבא בהן לידי חקלה . חין אוכלין בנדי הךך אלא מה שנאכל בשור הגדול הפסח נאכל עד ער"ש ותד"ס עד חלות לילה בשר חגיגה שעלה עם הפסח על השלחן וכן כל החבשילין שעלו עם הפסח על השלחן מחבטערין עמו ואין נאכלין אלא עד חלות *) :

זה סדר אכילת קרבן הפסח בירושלים עה"ק בזמן שביהמ"ק היה קיים ירמ"מ יאו"א שיהא חשוב לפניך אמירתנו ולימודינו סדר קרבן הפסח כאלו אכלנו קרבן הפסח בירושלים בזמני המקדש חובב"א :

(ב) צ"ל הגם דכל חבורה מוכרתת לאכול בפ"ע אטפ"כ יכול אחד מבני

(*) הג"ה כבר כתבתי דלא יאכל מהחגיגה על כדי שביעשו כי יהיה אכילה הפסח אכילה גסה ולא מיקרי אכילה ולא ילא ידי חובתו רק יאכל מהחגיגה עד סמיך לשביעה ופ"י הפסח חוגמר השביעה ומי שאינו יכול לכיון כ"כ ויש חשש שיביע א"ע לגמרי מהחגיגה מוטב שלא יאכל הפסח על השובע דזה הוא רק למלוה מ"ס משא"כ אכילה גסה לא מיקרי אכילה כלל :
 (*) הג"ה אפילו עלמות שאין בהם מוח דאלו עלמות שיש במן מוח לריך לשורפן משום דנוטר בהם המוח והוה נוטר דדינו בשריפה .

(ב) אם לא כיון. הנה במלות שחיטה הפסח אם לא כיון לשם מלות הפסח כאשר לנו ודאי לא ילא י"ח (היינו הגם דהפסח כשר דתנאי ב"ד הוא אפילו מי שלא היה בלבו אחד ווכל אלו כר' יוסי במתניתין ע"ז) נראה דהמלות הזאת אינה נימנית בכלל מלותיו להעשות ממנה חלוקה דרבנן לעוה"ב הגם שאין בדי להכריע שלטרך לשיא פסח כאשר יתבאר להלן) אך במלות אכילה פסח אם בדיעבד לא כיון באכילתו לשם מלות אפ"ה ילא י"ח המלות כיון שהוא דבר הנאה לחיך כמו באכילתו לאכול מלא דיא י"ח כמ"ש בפ"ע הבאתיו לעיל בהקדמה ומש"ה נ"ל דגם בלא כיון בשחיטה לשם מלות הפסח א"ל להביא פסח אחר כיון דהפסח ראוי לאכילה ואפילו לא יכוין באכילה לשם מלות יהיה יולא י"ח. איכ האריך ווכל לומר לו שביא פסח אחר דהרי אסור לו לאכול משני פסחים טוב התכוונה דאפשר גם בלא כיון בזבחה יולא י"ח והמלות של הזבחה כיון דהקדישו לשם פסח זה מיקרי כוונה וגם בהקדישו אחר והוא נמנה ע"ז הרי המינוי שנמנה עליו לשם פסח מיקרי כוונה ואפשר העלה לו המלות למינן החלוקה דרבנן יהיה איך שיהיה לכתחילה ודאי מהסרתי להחמיר להלריך כוונה כנ"ל הן בזבחה והן באכילה והנה נראה דלריך לכיון הטעם המפורש בתורה ואמרתם זבח פסח הוא ליי' אשר פסח וכו' הגם דבתורה לא נאמר רק והיה כי יאמרו אליכם בניכם וכו' ואמרתם זבח פסח הוא ליי' דמשמע דוקא כי יאמרו בניכם אז תאמר לו בן אבל מדרידר בעל הגדה שהוא בריתא פסח שהיו אבותינו אוכלין וגו' על שום שפסח וכו' משמע דכבר קיבלו רז"ל שהטעם הוא בפ"ע גם על אכילה הפסח :

(ג) מעמי המלות הללו הן כל יקר ראיה עיני ותקח אזני שמך נועם מגדים מפניני אמרו רז"ל כמליץ מן החרקים ואתה הקורא נעים עשה אזניך כאפרסת ואטן ואומר בהיות אבותינו במלרים היו משוקעים בטומאת מלרים דעות כוזבות

באפיקורסות האומות בדעתם המשובשות אשר סוברים שהעולם מתנהג טפ"י טבע המוטבע במזלות ונבלי שינוי וחמורה וכוונתם כחף סוררה וכוונתם לשמוע מוכר חכמי האמת המכריזים ומודיעים לבאי עולם אשר ישנו גבוה מעל גבוה שומר המנהיג בהשגחתו משטרי השמים וככבים וכסיליהם כרלוגו ואין שום הנהגה מבלעדי השגחתו ויכולתו ית"ש והוא משרד המערכה כרלוגו בשניות הטבעיים וביכולתו ית"ש וגם בהנהגת הטבע הוא התלבשות השגחה עליונה מבלי הפסק רגע והוא כפי מעשה בני אדם הן לטובה וכן וכו' והנה הכופרים האפיקורסים החטאים האלה בנשואם בדעתם המשובשות נתנו הכבוד והמורא והעבודה למזלות ועשו להם טלמאזות ולורות להוריד עליהם השפעת המזלות (עיין ברמב"ם ה' ע"א) והנה כח ומזל של מלרים וממשלתם היה תחת מזל הראשון בכור המזלות מזל עלה ע"כ היה עובדין ללאן לכבוד המזל והנה בשביל זה היה מושלחם על כל האומות הנמוגים תחת מזלות אחרים להיות מזלם בכור ושר לכולם ולא ידעו את השם המשדר המזלות ומכריחם כרלוגו בהשגחתו ויכולתו והנה ישראל אשר בשבילם נבחר העולם ויי' בחרם לחלקו בעת אשר הליב גבולות עמים בדור הפלגה כאשר לא נודע טבעם עדיין בעולם כי תמיד הקליפה קודמתה לפני הנה היו משוקעים בטומאת מלרים ונשחקתו בדעות כוזבות הללו והנה כאשר הגיע עת דודים להודיע מטבע ישראל אשר על ידם יהוודע לכל באי עולם גומשלתו וגבורתו ית"ש אשר לו לבדו יאסה מלוכה הנה שידד הש"י מערכות השמי' ושינה הטבעי' בשבילם כנודע ומפורסם בתורה ובעת יליאתם מכור הכרזל הזה לזה הש"י ליקח אלהי מלרים היינו כח מזלם הוא טלה ולשחטו לשם אלקינו ית"ש להודיע אשר גם ראשית המזלות ובכורם הוא כפוף ומוכנע ומוכרם בתנועתו לאלקי עולם יי' וישראל הם תחת ממשלתו ית" מבלי מילוע המזלות ע"כ אפילו ראש המזלות יכנע להם ביכולתו ית"ש והיה הטנין הזה דוקא בחדש ניסן בעת שליטה המזל

וברפואה ומחוייב האדם להסליך כל יבנו וכל עניניו על המשגיח וכל יכול. ולא יניע עפעף רק בהפקת רלונו ית"ש עפ"י החורה בין והתבונן והדרך בזה כפי יכולתך ויפק לך רלון מי"י הבוחן כליות ולב:

(ד) ולפי זה הבן זאת שענין סגולת זאת המלוה ופנימיות עבודתה

בכוונה אינה בטילה עולמית (אפילו בגלות החל הזה שאין לנו זבח ולא מזבח ולא כהן מורה בעוה"ר) כי כוונת המלוה להוראה ולהתבונן עיקר הדת ושירש ויסוד ה"ל והוא להאמין אמונת אומן יחד תקיע בלבבנו שהשי"ת משגיח בפרטים על כל פרטי מעשינו וכל מעשינו וענינינו בעושר ונכסים וכבוד ובריאות ועניני עוה"ז ועוה"ב הכל הוא כפי מעשינו בהנהגת החורה משפט לרק להשכיר ולהעניש האדם ברוב השתדלותו בעניני העולם לא יועיל ולא יגרע ולא יוסיף רק עפ"י החורה כי כל הנהגת הטבעיים הגם שאנחנו רואים הנהגתם בטבע עכ"ז מחוייבים אהנו להאמין שהנהגתם בטבעיות הוא בהתלבשות השגחתו ית"ש והוא מנהיגם בטבע כרלונו והוא ית"ש משדרם כרלונו וחפלו כפי התחייבות בני האדם לשכר ולעונש ממילא גם כעת בזה"ל בהגיע חור וזמן המלוה הזאת בי"ד לתדש ניסן בעת היות ראש המזלות במכלית הגדלות (הגם שאין בידיו לעשות המלוה בפועל כמלוה עלינו רק שלריכין אהנו לעסוק בתורת המלוה הזאת וגשלמה פרים שפתינו ישים אל לבו צפה עסקו במלוה הזאת כל הדברים ה"ל הנאמרים באמת ויתבונן בעיקר ויסוד הזה לעזוב כל כוחותיו ותנועותיו ועסקיו להכל יכול ויקבל ע"ע להפקת רלונו ית" (בהן) דוקא בעבודתו ותורתו ומלותיו ולא ישים גמתו בשום טבעיי בעולם ויאמין בהשגחתו ית"ש ובטובו וחסדו אשר יודע הטוב לו ולנפשו יותר ממה שידע האדם והוא ית"ש בוחר לו הטוב ויקבל ע"ע להיות עבד נאמן רץ לעבודתו כל ימיו בשבתו וקומו והליכתו גם בשכבו על משכבו ייסן על יועי אהבתו וימור אליו נפשו ובהקילו יתעורר

המזל טלה ודוקא בי"ד לחודש שאז שליטת המזל ברוממות היותר נפלא בהיות הלכנה במילואו (הגם שבט"ז לחודש שלימות יותר בלכנה עכ"ז יום י"ד יש בו עליו יותר שלימה שהוא במעלה היו"ד אחרונה מובלי חסרון משא"כ יום ע"ו חליו מעלה וחליו מתחסר ע"כ לדעתו גם האכילה הוא בלילה חליו המתעלה משא"כ ביום הוא מתחסר והבן) וממילא כאשר נתודע אשר בכור המזלות לא ירום ראש מבלעדי השגחתו מכש"כ המזלות האחרים הך הכפתור וירעשו הסיפס ולוכד זאת לוגו הבורא ית"ש שנעשה המלוה הזאת בכל שנה ושנה בהיות בכור המזלות בחוקפו וגבורתו היינו י"ד לניסן ליקח בו טלה מן הלאן אשר בו ירמוז בכור המזלות ולשהטו ולהוליא דמו הוא כח הנפש והתנועה ולרדקו על המזבח אשר לפני י"י לשם י"י לידע ולהודיע שאין שום כח ותנועה לשום מזל מבלעדי כחו ושפעו ית" אשר הוא חיי כל נמלא ומניע הגלגלים כרלונו וכל הכוחות בעלים לחיי החיים ב"ה והנה לזה השי"ת שחששה המלוה הזאת דוקא בארץ הקדושה שאין על הארץ הזאת שום אמלעות שר רק חלק השי"ת לבדו ודוקא במקום אשר בחר נוכח שער השמים (ומלרים ומדבר היה הוראת שעה. במלרים היה עם גילוי שכינתו ית" ועברתי באמ"ל בלילה הזה חני ולא מלאך. ובמדבר היחה השראת השכינה עליהם ע"י הארון ומשכן ודגלים אין מקום להארץ) להורות צירור ידיעה ה"ל אשר אפילו בכור המזלות כחו ותנועתו הכל הוא ביכולתו והשגחתו ית"ש וכל המזלות והככבים בטלים בכחם ותנועתם לקדושתו ית"ש הן הדברים ממילא בידיעה זאת יתבונן האיש הישראלי שלא יועיל לו שום השתדלות העולמות למלאות רלונו רק הפקת רלון השי"ת בחוקי החורה אשר הם רלונו. בזה יתמלאו טובותיו בנפשו וגופו בכל עניני עוה"ז ועוה"ב ויוליא זמנו רק בעבודתו ית"ש ולא בעבודת העולם ועניניו כי אין בזה תועלת ולא יגרע ולא יוסיף בהונו ורכושו וכל עניניו ברוב השתדלותו בטבעיות במסחר וכיו"ל ובמלאכה

יטעורר באהבת זכרוננו כמ"ש החסיד בחו"ה וישנן אל השי"ת ויבקש מחילה על העבר על אשר לא השתדל בלימוד המלות ולעייין בהם ועל אשר לא שם לבו אל דבר השם להתבונן כנ"ל ועל אשר התליף עולם קיים בעולם עובר ושם כסלו באלהי זהב ועזב עבודתו ית"ש והשתדל בטבעיות בהיתר ובאיסור להרבות הונו וכבודו ותאוותו ועזב אהבת התורה ועסק בתאוות העולם החומריי הטבעיי ויקבל ע"ע על העתיד לכל ישוב עוד לכסלה ויבקש רחמים מהשי"ת שימחר לשכון כבוד בארצנו ושם נעבדו ביראה כימי עולם ונקריב את י"י במועדו במילה עלינו בתורה ונגילה ונשמחה בשיעורו :

ע (ה) פי התבוננות הנ"ל הדע להבין כמה פרעיי דיני המלות מה טעם יש בהם א' אחד איש ואחר אשה חייבין במלוה זו (הגם שהוא מ"ע שהז"ג) כי כולם חייבין להתבונן בעיקר ושרש ויסוד הזה שהוא יסוד הד"ה . ב' חייבין כרה בביטול מלוה זו (ואין לך שום מ"ע שיש בה כרה רק מ"ע זו ומ"ע דמילה) כי ביטול מלוה זו מורה ח"ו על ביטול העיקר הזה והנה היא משים מגמות בטבעיים א"כ הוא נכרה ח"ו מהשגחתו ויכולתו וניתן למקרים וה"ס ואם הלכו עמי קרי וכו' . ג' אינו נשחט אלא למוליס אשר בחרה השי"ת מבלי מילוט איזה שר והם למעלה מן הטבע אין מול לישראל ע"כ כרה י"י את אברהם ברית לחמד ואמר לו התהלך לפני והי' חמים היינו הי' חמים בהבונן רק בעבדו וליוייו ית"ש ולא לעסוק בשכל הטבעיי להתבונן קוסיות המהפלספ"ס אם מאוסה היא הערלה למה נבראת בטבע כי זאת אות הכרים במקום המיוחד חולדות האים הישראלי להשלים מנגד הטבעיי ולשום מגמתו ופשייתו במלותיו ית"ש דוק והאריך מש"ל במלות המילה ואהה הבין למה גם מלוה מילה היא מ"ע שיש בה כרה היא מטעם הנ"ל הבן . ד' אינו נשחט אלא למנויו היינו קידם הזביחה מחוייב להימנות עליו ולדע שזה הוא פסחו ככדי שישים

אל לבו בעה הזביחה שהוא זמן העקרי לגלות ראש המזלות אז יבין ויכיל ענין ויסוד הנ"ל . ה' נשחט לעזורים דוק לסיומן טהרה מימי הדעה (כמ"ש הרמב"ם) בעיקר הנ"ל ולא בגלות מולרים שהי' גלות הדעה לא ידעו את י"י וכמ"ל . ו' עטון שפיכה הדם כנגד היסוד הדם הוא הכח כנ"ל כי הדם הוא הגפס עטון שפיכה כנגד היסוד ועיקר הנ"ל . ז' אומרים הלל בעת הקרבנו ובלאח ישראל מולרים וכו' ישראל ממשלות י"י הם אשר בחר י"י לחלקו והם מודיעים ממשלתי וגבורתו על כל המזלות והטבעיים אשר כולם בעלים לרלוננו ועבודתי אשר זה הוראת שהיטת השם לעבודתו ית"ש וזריקת כח הפנימיתו היינו דמו על המזבח אשר לפני י"י ע"כ אומר הח"כ הים ראה וינס וכו' הגם שזאת המעשה לא היחה בזמן היליאה ב"ד וט"ו עכ"ז מזכיר השידוד המערכת בטבעיים אשר הם לנגד עינינו היינו הים העומד בתוקפו וגבורתו לעינינו ועמד מרעיד בטל נטבעו לעשות רלוננו ית"ש דוק והאריך . ח' שבת דוחה שבת שבת הוא זכר למעשה ברשית כי זו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשו"ה היינו שברא בששה ימים כל היצור ונתן לכ"א מהילוכים כח לפעול כפי אשר עלהה בחכמתו הנעלמת ע"כ הוא מחדשם רלוננו ושוטל בהם רלוננו וחכמתו כי גם הטבע הוא כמו וגבורתו ומי אמר לנו אשר פעולה הטבע הוא טבע (שאין לנו חידוש בהיותנו רואים הגלגלים הנוראים והשמש והירח לא ישנו את חפידים) הוא להיותנו רואים בעינינו זמן רב הנכנה הטבע לנגד עינינו שז הדבר לנו כמחוייב . אבל טעמא המתבונן יבין כי הכל וכו' . הוא בגזירתו וחכמתו הוא אשר חידש הטבע (זה הוראת השב"ת זכר לנו"ב) הוא המחדש בשינוי הטבע (זה הוראת הפסח) ע"כ הפס"ח דוחה שבת דוק והתבונן בזה הענין וממלא טוב טעם ודעה :

(ו) אחרי הדברים והאמר הנ"ל בזה המלוה שאחריו בהתבוננות יחר עמוק (ע"כ המכתים בקונטרס

ומלוויה אשר הוא למעלה מן המזל כשחזקתו בדברינו אלה הנה ב' המלות הללו יורינו דרכי החורה שמים שהם אחד היינו המלוה הראשונה (זכיחת הפסח ב"ד לשם ה') תורה אותנו בענייני החורה ועבודה וחכמה שלא נעסוק בשום עבודה זולת לר' ולא לעסוק בשום חכמה רק חכמתו מורחו ית' היא למעלה מכל החכמות הטבעיים וכולם נשפעים ממנה והמלוה הב' מלמדת שכל הנאות הנלרכים ליהנות מהטבעיים רגון אר"ש ורפואות וכיוצא יהיו בכונת העזר אלקי המשגיח ונותן כח בטבע להשלים החסרון ולא יביט אל הטבע בעלמה וכוה המלא עיב טעם אשר ליווי המלוה הראשונה שאין בה הנחת הגוף הוא ב"ד שהוא בהחלטות כל היום מצלי חסרון והמלוה השנייה שיש בה הנחת הגוף הוא ב"ד שהוא בהחלטות יותר אבל יש בו חסרון הנה מתבונן לדעת את העיקר הזה כי ביומר יש מעלה בעסקי העולם בעסקו בהם מכוונת הלב שהוא בהשגחת הבורא ממה שיש מעלה בעסקו בחורה וחכמה בכוונה כי להיות בעסקו האדם בעסקי העולם ביומר עלול להתמשך אחר החומר ולא אחר כיוונת השכל ע"כ רמז המלוה הב' הוא ביום המתעלה ביומר רק שהוא קרוב לחסרון ולפיונת בחורה וחכמה כל מה שירבה בהם האדם ה"ז משובח משא"כ בעסקי העולם הגם שיעסוק בהם בכוונה הנ"ל עכ"ז הממעט ה"ז משובח כי להיות אלו המעשים הם נטוי' אחר החומר ביומר יש חשש להפסד הכוונה ולהחמשך אחר מותרות החומר ע"כ אפי' בכונה מחויב העסק להיות בדרך ריזא ושוב ע"כ זאת הליוי ביום שיש בו עליו וחסרון הנן הדברים והש"י יורינו דרך אמת :

(ז) ע"פ דברינו אלה נבוא לבאר איזה רמזים בפרטי דיני המלוה הזאת . אי' לריך לאוכלו ללי אש ואם אכלו חי עובר בעשה ללי הוא דרך גדולה (כמ"ש רז"ל) בכהנים למשחה לגדולה) והוא כיון שידוע האדם אשר הטבע מסור בידו ית' ולא יוסיף ולא יגרע בהשדלותו הרבה אזי לא ידאג.

בקונטרס זה להרדי כי מיסך שייכי להרדי ובה זה ולמד זה ואתה דע לך) והוא מ"ע לאכול בשר הפסח ליל ט"ו ניסן טעמא רבא איה בה כפי אשר החבאר במלוה הקודמת הוא לזכוח את הפסח הוא הכלה בכוח המזלות ולזרוק דמו וכוה ליי' כי המזלות והטבעיים כולם מהנוגטעים בכחו ויכלתי הוא הוראה שאין לנו שום עבודה לשום מזל רק להשי"ת ואין לנו לעסוק בשום חכמה רק חכמת חורתינו אשר היא חכמתו ורלוגו והנה זאת המלוה שאחריו לאכול בשר הפסח ולהנות ממנו הוא להורות הגם שלנו השי"ת להנות מהטבע האכילה ושתייה וכיוצא . וכן בהלטרך לרפואה (נחנה החורה רשות) ליקח איזה טעם סמים לרפואה וכיוצא בכל ענייני הטבע אל ישים מנמתו והטבעיי בלבד רק המשגיח והכל יכול אשר נותן ומזמין לו בטובו ויכלתו כל דבר הלריך לו כרלוגו ומשפיע בואתו הדבר הכח החיוני הנלרך להשלמת חיי האדם כרלוגו ית"ש וחפלו ע"כ גם באכילתו ושתייתו ורפואתו בטבע ישים אליו לבו אשר בזולת השגחתו לא ה' המאכל נותן בו כח ויכולת ורפואה והוא הנותן כח ויכולת בהתלבשות השגחתו בטבע וכהוא דחמרו בזהר דר' פלוני הגם שהיתה הסעודה מוכנת לו לאכול לא אכל עד שהתפלל על מזונו ואמר השהח נפקתא משי' מלגא אחייהיב כיון שהכל הוא מואור המלך אין לו ליקח מואור המלך עד יקח רשות מהמלך ע"כ לוקחין לורת ראש המזלות הנשחט לשם י"י ואוכלין על השובע דוקא להורות שלא ישבור רעבוכו באכילתו מבלעדי השגחתו ויכלתו ואין מבווא לשום טבע לפעול לו איזה פעולה ולמלאות מחסור גופו זולת ביכלתו והשגחתו ע"כ לורת המזל הכיקה לשם י"ו דוקא הוא גמר השביעה למלאות החסרון . והנה תראה האכילה הזאת דוקא בחגי המעל"ע שערין המזל בהכלית התוקף משא"כ חליו השני היינו ביום נזשך חסרון לקמזל מפגימת הלכנה שמחלת להחסר ולהחלטות כמס"ל אשר המזל בגודל תוקפו ונבחרתו כשוף תחת ישראל בקיימם החורה

יִדְאָג שִׁחַסְרָה לֹא מֵאֲכָלוּ וַיֵּאָכְלוּ כַּדָּרֶךְ שֶׁהַמַּלְכִים
 אוֹכְלִים הֵייוּ כֹּל מִה שֶׁחֲנֹנוּ הַשָּׂי יָדַע אֲשֶׁר
 מִסַּח אֲלֵקִים הוּא שֶׁנֶּחַן לֹא מֵאֲלוֹרָו • וַיִּשְׁמַח
 בָּו כִּי־לֹא פִּי לֹא מֵעֲדָנֵי מַלְכִים . ב' גַּם לִי
 קָדַר לֹא יֵאָכְלוּ הַ לִּי קָדַר הוּא בְּהוֹסִיף
 בָּו מִיֵּם וּבְזִלְזוּן וּבְשִׂמְיֵם מִשְׁאֵ"כ לִי אֵשׁ הוּא
 כְּהוֹוִייתוֹ לְהוֹרֹת שְׁלֵל יִשְׁתַּדַּל לְהוֹסִיף עַל
 מֵאֲכָלוּ וְעִינֵי עוֹלָמוֹ רַק יִסְפִּיק מִה שֶׁחֲנֹנוּ
 הַשָּׂי הַעֲנִינִים הַעוֹלָמִים הַטְּבַעִים בְּהַשְׁתַּחֲוֹתוֹ
 יִ מִתְּסוֹרָו כִּפִּי אֲשֶׁר הוּא יִת' יָדַע הַעִיב
 לוֹ . ג' לֹא יֵאָכְלוּ מִי שֶׁהוּא דָּרֶךְ רַעֲשֵׁהוֹת .
 ד' לְרִיךְ לֵאכּוֹל עַל מְלוֹת וּמְרוֹרִים מֵלֵה
 הִיא כְּהוֹוִייתָה לֹא הַהוֹסֵף וְהַתְּרַבָּה מִמֵּלֶכֶת
 הָאוֹמֵן שֶׁעֲשָׂה וְאִינוּ מַגְבִּיהַ אֲ"ע רַק כִּשְׂאֵר
 עַל מְכוֹנוֹ כְּשִׁיעוֹר שֶׁנֶּחַן בָּהַ הָאוֹמֵן קָמַח
 וּמִיֵּם מִשְׁאֵ"כ הַחֲמֵץ יִתְרַבֶּה וַיִּתְנַשֵּׂא ע"ע
 יוֹסֵר מִשִּׁיעוֹר כִּתִּיבַת הָאוֹמֵן רָחוּ שְׁלֵל וַיִּוֹסִיף
 יִשְׁתַּדַּל הָאֵדָם לְהוֹסִיף וְלְהַרְבּוֹת הוֹנוֹ וְתַאוּמוֹ
 מִעַסֵּק הַעוֹלָם רַק מִה שֶׁחֲנֹנוּ הַשָּׂי וְהַחִיר
 לוֹ עַפְ"י דְרָכֵי הַתּוֹרָה וְהַשְׁפִּיעַ לוֹ מִטּוֹבוֹ
 בְּהַתְּרַכּוֹת הַעוֹלָם יִשְׁמַח וַיִּעוֹז בְּחַחַח
 צוֹרְלוֹ כִּי מִחַח אֲלֵקִים הוּא . מְרוֹר רָחוּ
 שִׁיקָה מִעֲנִינֵי הַעוֹלָם רַק הַמוֹעִיל לֹא
 מֵה שֶׁהוּא עֲרַב וּמְחוּק לַחֲדָו וְאִינוּ
 מוֹעִיל . ה' נֵאָכַל עַל הַשׁוֹבֵעַ נִתְבַּחַר
 לְעִיל . ו' אֲכַל כְּזִית יֵאֵל שִׁיעוֹר מֵה שֶׁמֶסֶבֶק
 בֵּית הַבְּלִיעָה פֵּעַם חַחַח הֵייוּ גִבֵּי הַהוֹרֹת
 דִּי לוֹ בְּעִינֵי הַעוֹלָם מֵה שֶׁמּוֹמֵן לוֹ הַשָּׂי
 בְּשַׁעַה הַמִּלְטָרֶךְ וְלֹא יִדְאָג לְיוֹרֶךְ מִחַר
 שִׁילְטָרֶךְ לְבִלְעִיהַ אַחֲרַיהַ כִּי נִחְמֵן הוּא בְּעַל
 מִלְאֲכָתוֹ הַמִּשְׁנִית עַל כָּל . ז' טַעֲמֵן הַלֵּל
 בְּאֲכִילָתוֹ הוּא כְּמֵשִׁיל בְּרַמְזֵי הַמְלוֹת הַקְּדוּמֹת :
(ח) נִתְבַּחַר לָךְ הַקּוֹדֵשׁ נְעִים אֲשֶׁר
 רַמְזוּ הַמְלוֹת הַלְלוּ מְהִיִּם
הַס בְּכִ"מ וּבְכִ"ו וְהַס פִּנֵּה לְתוֹרָה וְהוּא שֶׁאֲמַר
 לְמַטֵּן חוֹכֵר אֵת יוֹם לְאַחַךְ מֵאַרְבַּן מַלְרִים
 כִּי חִיִּךְ וּמְכִ"ש בְּהִגִּיעַ זְמַן הַמְלוּהַ אִפִּי
 בּוֹהִיז שְׁאִין לֹא לֹא זָבַח וְלֹא מוֹבַח וְהִנֵּה
 בְּעוֹסְקוֹ בְּלִימוֹד הַמְלוּהַ לְקִיִּים וּבְשִׁלְמַה פְּרִים
 שִׁפְתֵינוּ בְּשׂוֹמוֹ כָּל הָלֵה לִנְגַד עֵינֵינוּ וַיִּחַשֵּׁב
 לְפָנֵי הַבּוֹרָא כָּל כְּאֵלוֹ קִיִּים הַמְלוּהַ בְּפוֹעַל
 בְּמִקּוֹם הַמְקוֹדֵשׁ וּמֵהֲרָאוּ לְבַקֵּשׁ מַחִילָה

מֵהַשָּׂי עַל הַהִתְרַשְׁלוֹת הַלִּימוֹד וְהַעִיֵּן בְּמִלּוֹת .
 וְעַל אֲשֶׁר לֹא שָׁם לְבִי אֵל דְּבַר ה' הֵייוּ
 רַמְזוּ הַמְלוֹת וַיִּשׁוּב אֵל ה' וַיִּרְחַמְהוּ וַיִּמְהַר
 לְשַׁכֵּן כְּבוֹד בְּאֲרְצוֹ :
(ט) הִנֵּה כֹאֲשֶׁר הָיוּ נִכּוֹן בֵּית אֲלֵקִינוּ
 יִכּוֹנֵן אִוִּיתוֹ אֲלֵקִי אֲלֵקִינוּ בְּמִהְרָה
 בְּיָמֵינוּ וְהָיוּ מְקִיָּיִם הַמְלוּהַ הַלְלוּ בְּפוֹעַל
 הַמַּעֲשֵׂה בֵּן עֵינַךְ הַדִּין חֵין לְרִיכֵן לְכִיֵּן לְשׁוֹם
 טַעַם כִּיֵּן שְׁאִין הַטַּעַם מִבְּיָחַר בְּתוֹרָה כִּי
 מֵה שֶׁמְבוֹחָר בְּתוֹרָה וְרָאוּתִי אֵה הַדָּם וּפְסַחְתִּי
 עֲלֵיכֶם זֶה ה' רַק בְּפִסַּח מַלְרִים בְּתִיבַת
 הַדָּם עַל הַמִּשְׁקוֹף וְעַל שְׁמֵי הַמְּזוּזוֹת אֲבָל
 בְּפִסַּח דוֹרוֹת יוֹלָחִין יִחַ בְּיַלְדֵי הַכּוֹנֵה לְשׁוֹם
 טַעַם הֵא וְדָלִי מִי שֶׁחֲלַק לוֹ הַשָּׂי מֵהֲרָאוּ
 לְהַתְּבוֹן אֲבָל הַמְלוֹת טַעֲמִים בְּנִגְלָה וּנְסַחַר
 וַיְהִי שְׂכָרוֹ כְּפוֹל מֵאֵת הַשָּׂי :
(י) תִּדְעַ עוֹד לְהַתְּבוֹן בְּמִלּוֹהַ הַלְלוּ דְבַר
 הַנוֹהַג בְּכִ"מ וּבְכִ"ו עַפְ"י הַטַּעַם
 שְׂכִי הָאֲרִיזִיל (יִתְבַּחַר לְקַמֵּן אִוִּיהַ) שֶׁמֵּהִיִּב
 לְלַחֲמוֹ לִי אֵשׁ עַל רָאִשׁוֹ וְעַל כְּרַעְיוֹ וְעַל
 קִרְבּוֹ לְהוֹרֹת שֶׁהָיוּ בְּמַלְרִים סוֹד הַעִיבּוֹר
 הֵלֵת לוֹ הֵלֵת כְּעִיבּוֹר בְּרַחַם אִמוֹ . מְקוֹפֵל
 רָאִשׁוֹ עַל כְּרַעְיוֹ וּבִי"מ חוֹר הַגְּדוּלוֹת הַמִּשְׁכִּיל
 כֹּאֲשֶׁר יִתְבוֹן בְּדַבְרִים הָאֵלֶה יִבִּין וַיִּשְׁכִּיל
 אֲשֶׁר יִבְטֵן סוֹד יוֹ"מ בְּכָל אִישׁ פְּרָעִי וְקוֹדֵם
 שְׂמוּלֵיָה מְדוּחָיו מִמַּלְרִים אֵל הַקְּדוּשָׁה כָּל
 מְדוּחָיו הֵן יִרְחַה הֵן אֲהַבֶּה הֵן הַתְּפִאֲרוֹת
 הַס בְּסוֹד הַעִיבּוֹר וּבְקַטְנוֹת מַבְלֵי מוֹחִין
 וּמַחֲוִיב הָאֵדָם לְהַשְׁתַּדַּל לְהוֹלִיֵּאֵם לְהִיּוֹת
 בְּקוֹמוֹהַ שְׁלִימָה (יִתְבַּחַר הַעֲנִין אִוִּיהַ בְּאֲרִיכוֹת
 בְּמִלּוֹת סִיפּוֹר יוֹ"מ) הִנֵּה הַמִּתְּבוֹן בְּמִלּוֹהַ
 הַזֶּה גַּם בּוֹהִיז לְעִיֵּן בְּמְדוּחָיו אֲשֶׁר
 לֹא תִיקַס עֲדִיֵּן לֵה' וְהַשְׁתַּחֲוֹת מֵהַס עֲדִיֵּן
 בְּקַטְנוֹת בְּהַתְּעַסְקוֹ בְּהַס בְּעַסְקֵי הַעוֹלָם (אֵל)
 חֲקוֹה לְהַבִּין הַעֲנִין בְּשִׁלְמוֹ עַד אֲשֶׁר תַּעֲיִן אֲשֶׁר
 כְּתוּבֵנוּ בְּמִלּוֹת סִיפּוֹר יוֹ"מ דְּרַשְׁהוּ מִשֶּׁם וַעֲיִנֶךְ
 סִים עֲלֵינוּ וַיּוֹנַעַם לָךְ וַיִּשׁוּב אֵל ה' וַיִּרְחַמְהוּ :
(יא) עוֹד יֵשׁ לְהַתְּבוֹן בְּמִלּוֹהַ הַלְלוּ עַפְ"י
 הַטַּעַם שֶׁכֶּבֶד הָאֲרִיזִיל לְמִלּוֹהַ
 אֲכִילַת הַפֶּסַח בְּטִ"ו הוּא כִּי בְּטִ"ו סִיְהַרְחָ
 בְּאֲשִׁלְמוֹתָהּ יִרְמוֹז לְהַתְּפַשְׁטוֹת שִׁיעוֹר קוֹמַת
 הַמַּלְכוּת לְשִׁיעוֹר קוֹמַת זַעִיר . וְהִנֵּה כָּל
 שִׁיעוֹר

ה' את כל הארץ ויכירו וידעו כל באי עולם בהתגלות מלכותו וכי אין לשום שר ומזל שליטה זולת כח ושושפטו יח' ולו לבדו יאחה מלוכה ואז שכם אחד יעבדוהו כל באי עולם ממילא גם בזה"ל בהתבונן במלוא זאת יתפלל אל השמי ישוב ירחמנו לתקן עולם במלכות וישוב בתשובה כי אולי עונותיו האריכו הגלות עד ימהר יחיש פדותנו ברחמים):

שיעור קומתה בעשר ספירותי עומדות נגד תנהיגים שלו . וחכ"ד ח"ג שלו הם למעלה מקומותה ובט"ו ירמוז שנים הרי ראשונים יתוספו בהרא' עי"ש ה"ס י"ה שהוא ט"ו (ואז הוא אכילת הפסח קרבן להיו המושביל כאשר יתבונן בדברינו הנ"ל ברמו המלות הללו . יבין הענין שכשאר יהיו אור הלבנה כאור החמה אם ימלא כבוד



מל"ת ז שרא לאכול נא ומבוש

חלק המעשה

- אכל אכל פחות מכזית או אפי' אכל כזית קודם חשיכה אינו לוקה :
- (ג) **אכל** נא ומבושל כאחד (דהיינו מכ"א כזית) לרמז"ס לוקה מלקות א' ולרמז"ן ולסמ"ג לוקה שמים :
- (ח) **ענין** איכות ומהות קיום מלות ל"ח עיין בהקדמה ב' ובפרט בלות ד' שם אין מן האורך לכפול :

חלק הדיבור

- (א) **רעיון** בדינים ומשפטי המלוא כמ"ש כמה פעמים ובפרט שהוא מלוא שאינה נוגעת בזה"ל העיקר הוא לעיין במשפטי המלוא ולחדש בכל מלוא איזו דין והלכה בכל פעם כפי שכלו וזה מלאכתי בקונטרס הלזה ללאת ית יהי יי אלקיני עמנו :
- (ב) **אכל** כזית מפסח שלא נללה כל לרכו . וספק אם הוא ראוי למאכל אדם או לאו וכן אכל כזית נא או מהשול בספק חשיכה וכן אם הוא ספק אם היתה אכילתו בזכות הגם דאין לוקין מספק עכ"פ הוא לר"ד לתשובה כד"ן כל עובר על ל"ת וקודם חשיבתו ישמור א"ע שלא ילך להעיד כי הוא ספק פסול לעדות :
- כ"ל

- (א) **מל"ת** שלא לאכול בשר הפסח נ"ח הוא הכשר שההחיל בו מעשר האור ונללה ואינו ראוי לאכילת אדם (לרמז"ן וסמ"ג הם ב' מלות) עדיין והנראה שלא נללה עדיין שליש ביסולו . דשליש מיקרי מאכל בן דרוכאי וכבר נק' ראוי לאכילת אדם בשעת הדחק (*):
- (ב) **בכרל** המלוא הזאת (לרעת הרמז"ס ולרמז"ן וסמ"ג הוא מלוא בפ"ע) שלא לאכל בשר הפסח מבושל בין במים בין במשקים בין במי פירות :
- (ג) **בכרל** זה שלא לללות הפסח אלא בשפוד של רמון שהוא עץ שאינו מוליא מים משא"כ שאר השפידים מוליאים מים ונק' מז של במים (ובשפוד של מהכות נמי אכור דנללה מוחמת חוס השפוד ואין ללי אש בעינין):
- (ד) **צלאו** ואח"כ ביסולו עבר ג"כ על הל"ת וחייב אם אכלו כך :
- (ה) **על** הביסול אינו חייב מלקות אם לא אכלו כך . וחייב מלקות הוא הוא רק האכילה אם אכלו נא או מבושל .
- (ו) **אינו** חייב מלקות רק באכל כזית נא או מבושל ודוקא באכל משחשיכה

(* הג"ה זי"ן מורה על כלי זיין ומחשים עלו צ"י בבלי זיין בני חורין ועיין בטעמי המלות למהר"ם הבבלי טעם אל תאכלו ממנו נ"ח כאוכלי העבדים רק ככני חורין :

י"י והנה בזה הזוהר: שלא לאכילת ג"א שהוא דרך רעבנות למלאות התאוה בחפזון ובחשוקה עד שאינו ממתין שיושלם הל"י"ב כל ג"כ וג"כ לפי מה שכתבנו שבה הפסח להירות אשר ישראל למעלה מן המזל והטבע כי חלק י"י עמו. בניס למקום ואכילה הג"א הוא מנהג עבדים רעבנים:

(ד) **מבוש"ד** בכחבי האר"ז"ל ג"א ר"ה נעמה איגרת. מורה

שבאכילה הג"א יש בזה ח"ו יניקה אל החילונים הנה לפי"ז גם בטעם המזוה המורה אזוהרה שלא יאכל דרך רעבנות וכשאוכל ח"ו דרך רעבנות ותאוה יש מזה יניקה אל החילונים ח"ו ע"כ שומר נפשו ירחק מזה ממילא כשמתבונן בזה"א ישוב אל י"י אשר דרך אחר מותרות התאוה וע"י החשובה יול"א בלעס מפיהם חיל בלע וכו' ויקבל ע"ע על העתיד שלא לרדוף אחר המותרות והתאוה ברעבנות והבן:

(ה) **וכן** יתבונן באזוהרה שלא לאכול מבוש"ד במים כי כשמתבשל מוסיף מים ותבלין וכיוצא מורה שאינו מסתפק מה שחננו הש"י רק להוסיף לרדוף למלאות משא"כ ללי הש הוא כהווייתו יורה שהוא מסתפק במוטע מה שחננו הש"י והוא הוראה על כל הנהגותינו בענייני העולם והטבע ממילא כשמתבונן כ"ז ישוב וכו' כ"ל ויקבל ע"ע כ"ל הנה תראה שהגם שבעוגותינו הרבים המזוה השילה בזה"ז עכ"ז ענפי' אינם בטילים ואין לך מזוה שח"י ח"ו בטילה לגמרי כי התורה גלחית הוא:

(ג) **ב"י** זה בעל אה הפסח כולו (שלא שאר בידו כזית ללנותו לקיים מזוה אכילה) הנס דלא אכלו (דאינו חייב מלקות מדאורייתא) עכ"ז מכין אותו מדרות מדבריהם כדין עובר במזיד אעשה וכן אם אכלו עלי ביום ולא כשאר בידו כזית לאכילה הלילה או אם אכלו חי וכיון שחייב מדרות מיפסל לעדות מדבריהם כו' כ"ל ועיין כ"ז בהקדמה ואפשר לומר אם אכלו עלי ביום אפילו השחיר כזית לאכילה הלילה אפ"ה מחויב מדרות מדבריהם דעבר אעשה וא"ל"ו את הבשר בלילה הז"ה דייקה. וכן אכלו חי אפילו השחיר כזית וללאו לאכילה מזוה ח"מ מחויב מדרות דעבר אעשה כי אם עלי אש כ"ל:

חלק המחשבה

(א) **ודאי** לריך לכון במניעה זאת שהוא מונע א"ע מעשות זאת כדי לקיים אזרתה המורה וכמ"ש כמה פעמים (להרמב"ם לריך להין לקיי' אזרה' אחת מומין תרי"ג ולרמב"ן וב"י ג' אזרה' מוכין תרי"ג ועמ"ש בהקדמה איכות קיום מזוה ל"ת: (ב) **בזמן** הזה כשלומד ומעיין במזוה הוא יקבל ע"ע לקיים (היינו להזהר מל"ת הנ"ל) בזמן המקדש שיבנה ב"ב: (ג) **טעם** למזוה נראה עפ"י הדברים אשר כתבנו במזוה זכיתת הפסח ומזוה אכילתו. הנה כתבנו דמזוה ניקה מוסר להנהגותינו בעבטיים הא"ך נעסוק בענייני העולם באכילה ושח"י וכיוצא הכל לעבודה



מר"ת ח שלא להותיר מהפסח עד הבוקר

חלק המעשה

מבשר הפסח עד הבקר וניהק לעשה היותר ממנו בבקר השני דהיינו ביום ראשון דחול המועד באש ישרפנו: חז"ל

(א) **מצוה ח' *** מל"ת שלא להותיר

(* הג"ה ביסוד יש ב' לומר לומר ל' המשפיע יש בו אה"ט ע' ולומר הדוהה המותרות יש בו אה"ט ח"ה ה"ז:

הטעה דאכילה איא לתקנו וגם בטעם עבירה הלאו נמי איכא כיון דלא יאכל ודאי יותר עד הכפר על כל כיוולא בזה אפשר לא העמידו דבריהם במקום לאו ועשה ויותר מזה אני מסהפק אפשר על הלאו לחודי' ג"כ לא העמידו דבריהם (הגם שאפשר לתקנו בטעה דשריפה עכ"ז לכחילה אסור לעבור) ואפי' ילא י"ח אכילה בלית קודם חלות אוכל אחר חלות כדי שלא יעבור על הלאו וגזירת חכמים לא מהני רק אהא דמיקרי עבריין כשהניח מהפסח עד אחר חלות וכמו שהוא דעה הרמב"ם בק"ש דקורא כל הלילה רק דמיקרי עבריין (עיין בה' ק"ש) וכן מסתבר ול"כ דגם דעה הרמב"ם כן הוא דהנה פסק כן בק"ש דתיקנו חכמים ג"כ עד חלות כדי להרחיק את האדם וכו' ואעפ"כ פסק אם עבר ואיחר וקרא יולא י"ח עד עה"ש (רק דמיקרי עבריין עובר על ד"ח) ורואה אני בכאן שהדברים ק"ו דבק"ש אסור לאכול לשמות ולישן קודם ק"ש כדי שלא יפגע ואם איחר הרי פושע נקרא דהיה לו לקרות מיקף בתחלה הלילה ולא לעסוק בשום דבר ואעפ"כ אם פשע החירו לו לקרות מכש"כ כאן דמזוה לאכול ולשמות קודם כדי שיהיה הפסח נאכל על השובע א"כ ברשות מזוה איחר ודאי נראה להחיר לו לאכול גם אחר חלות כדי שלא יעבור על לא חותירו ומכ"ש כשלא אכל כלל דיעבור ג"כ על עשה דאכילה ונ"ל דזה הוא מה שדקדק הרמב"ם דבק"ש כהו להרחיק את האדם מן הפשיעה ובכאן כתב להרחיק את האדם מן העבירה דלשם פשיעה מיקרי וכמ"ש דלא היה לו לעסוק בשום דבר עד שיקרא (וכ"ה בכ"מ ע"ש) משא"כ בכאן רק עבירה מיקרי דפשיעה אינו דמזוה לקרוה ק"ש ולהסתכל ולאכול קודם אכילת הפסח ואעפ"כ עבירה מיקרי דהיה לו להזדרז ומיקרי אעפ"כ עבריין בעברו על ד"ח ולא זירז א"ע זה מה שלפטר :

(ב) **ועוד** נ"ל דהנה חלות הפסח שיהיה נאכל על השובע אם אדם בעל

(ב) **חזיר** גזרו שלא לאכול את הפסח אלא עד חלות כדי להרחיק את האדם מן העבירה (זה לדעת הרמב"ם דפסק כר"ע אבל לדעת התוס' הלכה כראש"ע דמן החזירה אינו נאכל אלא עד חלילה) מ"מ לא נק' נותר עד הבוקר ;
 (ג) **הנותר** ממנו שורפין אותו בעליו בבתיאן אורח שאין לו בית שורפו לפני הבירה סוף המערכה אבל בעה"כ השורף הנותר בביתו לא יקח מעלי המערכה שמה ישאר חללו מעט מעלי המערכה ויבא לידי מעילה ;
 (ד) **אפירן** עלמות שאין בהם מוח טעונין שריפה בקרבן פסח (כדי שלא יבא בהן לדי חקלה לעבור על ועלם לא חשברו בו משא"כ בשאר קדשים אינן טעונין שריפה רק עלמות שיש בהן מוח) ;

(ה) **יצא** מירושלים ונזכר שיש בידו בשר הפסח שנוהר (וה"ה בשר כל הקדשים) אם עבר הזופים שורפו במקומו ובאם לא עבר עדיין הזופים אם יש בו בזית חוזר ושורפו בירושלים . הרמב"ט :

חקק הדיבור

(א) **אם** עבר ולא אכל כלל מהפסח עד חלי הלילה יש נהסחפק מה דינו הנה לדעת התוס' שפסקו דמדאורייתא אינו נאכל אלא עד חלות (וכראב"ע) ודאי לא יאכל אבל לדעת הרמב"ם דפסק (כר"ע) דמדאורייתא נאכל כל הלילה עד עה"ש רק דהחכמים גזרו עד חלות כדי להרחיק את האדם מן העבירה י"ל להסתפק אם גזרו אפילו לעקור דבר מן החזירה דהיינו לכתל לגמרי חלות אכילה פסח או נאחר דגזירתם הוא רק כשכבר קיים המזוה דהיינו שאכל כזית וכשאר בידו עוד בשר הפסח ורולה לאכלו גזרו חכמים שלא יאכל אחר חלות וגזירהם אינה עומדת רק בפני הלאו דהגם דהלאו חסור ממעשה עכ"ז כיון דהלאו דלא חותירו אפשר לתקנו בטעסה דשריפה משא"כ

מל'ת ח פקודיך דרך

(ב) מעם למלוא זו עפי' נוש'ל במלות הקידמוס דעיקר מלות אכילה הפסח לקבוע יחד חקוע בלכבנו שהטבעיים לא יגרעו ולא יוסיפו זולת בהשגחת הכורא ואפי' האכילה ושחיה הטבעייה הכל בהשגחה כפלאה; והיולר כל הוא אלקינו וא"כ מהראוי להשליך כל מאווייו עליו ית' ויספיק מה שחנטו השי"ת די הסיפוק יום יום ולא ידאג על יום מחר ע"כ נלטווינו שלא להותיר ממנו עד בקר הוראה שלא לדאוג דאגת מחר ויבטח בשם ה' אשר בידו נפש כל חי הוא מחיה את כולם והוא זן ומפרנס לכל:

בצל נפש שכריסו רחבה וילטרך זמן רב לאכול הרבה עד שיסבור רעבונו ויודע שבסוף כך יהי' חלות לילה מוטב שלא יאכל על השוכע (דהוא רק מלוא מ"ה) משיאכל את הפסח אחר חלות (ויהיה ח"ו עובר על ד"ח):

(ג) אין לוקין על לאו זה שאין בו מעשה ועוד שניתק לעשה (ולענין אם מיפסל לעדות עמ"ש בהקדמה):

הלך המחשבה

(ג) גם לעת כזאת שהמלוא הוא בטלים בעוה"ר עכ"ז ענפיה אינם בטלים וכמ"ס ח"כ מה גם עתה בלמדו המלוא הזאת יתכונן בחזית הבטחון וישוב אל י"י על העבר על אשר החליף טולם וכו' והשתדל הונו ולא שם לבו אל דבר י"י ויקבל פ"ס על העמוד כנ"ל:

(א) רכיון במניניה מהותיר הפסח שהוא אוכל הפסח כדי שלא להותיר ויעבור על אזהרת השי"ת בחורפו וכמ"ס כמה פעמים וכעת כזה"ל בשעת למודו המלוא יכרין ויקבל ע"ע לקיים כל האזהרות במלוא זו כשיבנה בהמ"ק ב"ב ונקריב את קרבן הפסח:



מ"ע ט רהשבת המין כיד ניסן

הלך המעשה

להשבתו כי עיקר מלות השבתה מן התורה היא להסיר חמץ הידוע מרשותו ושאינו ידוע יבטלנו ויחשוב אותו לאין ועפר ואינו שלו כלל. וכיון שהגיע שם נאסר בהנאה ואין בידו לבטלו:

(א) מצודה ט * מ"ע להשבת חמץ ביד ניסן קודם זמן איסורו דהיינו בין שש לשבע ביום י"ד כי אחר שש שעות ביום הנ"ל אסור מן התורה אפי' בהנאה. וחז"ל אסרוהו באכילה ב' שעות קודם לזה הזמן דהיינו אחר ד' שעות ביום ושעה אחת קודם לזמן הזה אסרוהו אפילו בהנאה דהיינו אחר ה' שעות ביום ממילא מלות השבתתו קודם לזמן איסורו בהנאה דהיינו קודם שש דמשהגיע שעה ששית נאסר בהנאה מדרבנן ושוב אין בידו

(ב) מר"ם לחפש אחר הימץ בחורין וסדקין ולהוליאו מכל גבולו ולבערו בשריפה. או לפרר ולזרות לרות או להטיל לים (והדינים האלה רחבים וארוכים מני ים אבל כבר נהגו כל ישראל לשורפו קודם זמן איסורו לקיים מלות השבתה בשריפה. וכיון דשורפין קודם זמן איסור מותר ו

(* הג"ה הנה היא מלוא ט' ואכילה מלוא מלוא ט' עשירית ולא ימלא חמץ מלוא י"א מלוא רמז לקדושה כנודע וחמץ רמז לסט"א כנודע הנה בקדושה עשיר ולא חשפה עפר ולא י"א משאי"כ הסט"א או חשפה או י"א ע"כ חמץ מלוא ט' וי"א ומלוא מלוא עשיריה כ"ל:

יפרר רק על הכלי והמפה שאוכל ותיכף אחר האכילה ישליך הפירורים לחוץ. או ילניעם לשריפה ומרבית המון עם אינן נוהגים בזה. ומן הדין לריכין לחזור ולבדוק כשמפררין :

(ז) נודהגין להניח עשר פתיחי חמץ במקום שימלאם הבדוק ומן הדין לא לריך לזה כי אפילו לא ימלא קיים המלוא בזה שמחפש למלוא רק המנהג הוא ע"פ קבלה (ע"ן בחלק המחשבה) ואין לבטלו :

(ח) אחרי הבדיקה יבטל החמץ שאינו ידוע ולא יסמך על ביטול היום. ויאמר כל חמירא (חמץ) וחמי"ע (שאר) דאיכא ברשיתי (כלל כל המקומות חדרים ועליות) דלא חמיית' (שלא ראיתי) ודלא ביערתי' ודלא ידענא לי' ליבטל ולהי' (הפקר) (הרבה מהפוסקים סוברים שאין לריך לומר הפקר אפי"כ אין חשש לאומרו) כעפרא דארעא. ולא יאמר דידענא ליה ודלא ידענא לי' דא"כ מבטל גם החמץ הידוע ושוב לא יקיים מלוא שריפה בחמץ שלו. ועוד דהרי הוא משומר למאכלו. והאיך יבטלנו ואח"כ יזכה בו א"כ אין בדיבורו כלום ומחוי כשיקרא וכחוכא ואיטולול ח"ו :

(ט) אם חל י"ד בשבת יבדוק בליל י"ג לאור הנר בכל הלכותיו. ומתנהג עם החמץ שמינה ומלניע לאכילת הלילה. וליום שאחריו ולשתי סעודות של שבת (יתנהג) כמש"ל. ויבטל ג"כ תיכף בעת הבדיקה כמש"ל :

(י) ביום י"ד יטעים בבקר להספיל בכדי למהר הסעודה והביטור קודם זמן איסורו. ויאכל אח"כ בענין שלא יפרר ויזהיר זה לב"ב ואח"כ המוך לזמן איסורו ימהר לשרוף החמץ שמלא מאתמול וגם כל החמץ שנשאר ממאכלו אם לא האכילו לבהמתו ולעכו"ם אוי ישרפנו :

(יא) אח"כ (קודם זמן איסורו) יבטל החמץ כמו בלילה רק בבאן יוסיף ויאמר דחמיית' ודלא חמיית' דבערתי' ודלא בערתי' לכלול גם החמץ שיזכיר א"ם אח"כ

מוסר ליהנות באפרו ובפחמין ואין כאן ביה מיהוש) :

(ג) וכן הוא מד"ם לחפש אחריו ולבדוק (בחורין וכדקין בכל המקומות שמכניסין בו חמץ) בליל י"ד לאור הנר בשעה שגני אדם מולוין צבתיסם ואור הנר יפה לבדיקה :

(ד) קודם הבדיקה ירך אקב"ו על ביעור חמץ (הגם דגם הכל מלוא דרבנן מברכין. בבאן אין הברכה על הדרבנן אלא גם דאדורייתא כי באמת מלוא השבחה הוא מדאורייתא. היינו או להשביתו מן העולם לבטרו או לבטלו בלב ביטול גמור. רק דחז"ל החמירו דלא חסגי בביטול בלב רק יבדוק אחריו ויבטרו מן העולם והשאר מבטלו וא"כ כיון שמתחיל לבדוק ועדיין לא ביטל. הוא הוא ג"כ התחלת מ"ע של חורה תשביהו שאור מצתיסם ומחשבה מלוא זו עד גמר השריפה והביטול למחר. א"כ הברכה הוא לגמרי על המ"ע דאורייתא ויבואר עוד א"ה בחלק המחשבה בענין הכוונה עמ"ש) :

(ה) כגון דא לריך להודיע. כי תקנת חכמים לחפש אחריו בחורין ובכדקין בכל המקומות שמכניסין בהם חמץ בחדרים ועליות ובליל י"ד דוקא ולאור הנר דוקא. ומרבית המון עם לוקחין נר קטן והולכין בבית לארצה ולרחצה ואין מטריחין א"ע לבדוק כראוי וכומכין על בדיקת הנשים שמכבדין החדרים בייט שלפניו וביום י"ד והנה אנשים האלה עוברים על דברי חז"ל שאמרו שהבדיקה לא מהני ביום. וקרויב לומר שברכתם לבטלה כיון שבזמן הברכה אינם עושים כלום. כי בדיקה לא מקרי והשבחה לא מיקרי ע"כ הירא את דבר י"ו יקיים המלוא כהוגן כמו שתיקנו חז"ל ואז טוב לו :

(ו) אחר הבדיקה ילניע היטב החמץ שמלא (במקום שאין התינוקות ממשמשים. והעכבר אינו יכול להניע לשם) והחמץ שמינה לאכילתו בלילה ולסעודה היום ילניענו ג"כ וגם לעת האוכל לא

אחיכ שגשאר ברשותו שיה' ג"כ בטל :
 (יב) **הל' י"ד** להיות בשבת שורפין החמץ
 בע"ש ביום י"ג ומדקדקין ג"כ
 לשרוף קודם שש כמו בשאר השנים דאם
 יאחר הזמן אחר שש חיישינ דילמא אחי
 למיסרך ולמענד כן בשאר השנים אבל לא
 יבטל אז החמץ בשעה שריפה דהרי חשי"ר
 למאכלו וביום השבת קודם שעה ששים יבטל
 בו בלשון הנ"ל כמבואר לעיל וישים אל לבו
 היטב לזכור הפיטול כיון דלאו זמן ביעורי'
 הוא חיישינ דילמא ישכח :

(יג) **וימחר** אז לאכול סעודה שבת קודם
 שעה רביעית (ובטנין סעודה
 שלישיה יתבאר אי"ה בחלק הדיבור) אח"כ
 החמץ שגשאר יאכילנו לבהמתו ויעמוד אללה
 שלא חשייר או יתננו לגוי במקום שאין רה"ר
 או שהוא דבר מוטעו ויקנה הקטרות והקדירות
 היטב וילניעם מן הטין :

(יד) **רבים** מהמון עם שאינם בני תורה
 טועים וסוברים שהבדוק בעת
 שבדק כל החמץ שמוציא בבדיקתו מחוייב
 לשרוף והוא טעות. רק שמחוייב לבער
 החמץ מרשותו ואם מוצא להם יפה ראוי
 לאכילה יבערנו מן העולם ע"י אכילה או
 ע"י נתינה לגוי ואכילת בהמה וכיוצא ובלבד
 שיבערנו מרשותו. ואם מוצא חמץ ברשותו
 אחר זמן איסורו לא סגי בביעור מרשות
 בלבד רק לריך לבטרו מן העולם לגמרי :

חלק הדיבור

(א) **צריך** לקיים כל המצוה במחשבה
 ודבור ומעשה. וחלק הדבור
 ללמוד בפה כל משפטי המצוה בש"ס ופוסקים
 כ"א כפי שכלו ועכ"פ קיבורי הדינים. ולהמליץ
 דינים חדשים להלכה וזה מלאכתו ובקונטרס
 הזה ללאח י"ח. וכן אנשים כערכם ימלאו
 חפץ במלאכת הלצה ללאח י"ח :

(ב) **לא** בדק ליל י"ד כחקנת חכמים
 בודק ביום י"ד וג"כ לאור הנר.
 ואפילו בדיעבד לא מהני אם בדק לאור
 החמה חוץ אכסדרה שאורה רב אם בדקה

לאור החמה יא. אבל לכחילה אין לסמוך
 על בדיקת היום אפילו באכסדרה רק יבדקנה
 בלילה לאור הנר (ואפילו אם שכת בלילה
 ובדק ביום משמע מכמה פוסקים דלכחילה
 בעינן אור הנר גם באכסדרה רק בדיעבד
 ילא אם בדק אכסדרה לאור החמה) :

(ג) **מה** נק' אכסדרה יש מחלוקת בין
 הפוסקים. יש מהפוסקים דס"ל
 דאכסדרה מיקרי הפרולה לגמרי ברוח רביעית
 כאין כותל ואיך ס"ל דלא מקרי אכסדרה
 רק כאין לה כלל שום כותל רק עמודים לר'
 וזוית ע"כ יש להחמיר :

(ד) **לא** בדק ביום י"ד קודם זמן
 איסורו יבדוק לאחר זמן
 איסורו ובכל ימי החג אימח שיזכור
 יבדוק כחקנת חכמים לאור הנר לא בדק גם
 בימי החג יבדוק לאחר החג ועל הבדיקה
 שלאחר החג לא יברך כיון דכבר עבר המ"ע
 דהשנתה רק שבדק שלא יבטל בחמץ שבער
 עליו הפסח :

(ה) **לכאורה** פליאה דעת ממני דהנה
 אם לא בדק החמץ. רק
 ביעלו קודם זמן איסורו כדת של תורה אי"כ
 כבר קיים מ"ע דהשנתה אעפ"כ לריך
 לבדוק בחיך החג ולברך דהברכה הוא על
 חקנת חכמים. שגזרו לבדוק דווקא וכמו
 דמברכינן אבל מילי דרבנן ג"ח ומקרא
 מגילה ועירוב ויו"ט שני ולולב כל ז' אי"כ
 למה לא יברך ג"כ על הבדיקה של אחר החג
 הרי ג"ז חקנת חכמים. ונ"ל דכל זמן דמישך
 שייכי מ"ע דהשנתה של תורה. דגם מדאורייתא
 אם לא ביטל קודם זמן איסורו מחוייב בכל
 ימי החג לבדוק ולבער ולהוליא ולבערו מן
 העולם רק אם ביטל קודם זמן איסורו שוב
 אינו שלו וקיים מ"ע דתשביחו והנה מו"ל
 הוסיפו על המצוה ואמרו דלא תסגי בביטול
 בלבד רק בבדק וביטל אי"כ כ"ז שלא קיים
 כחקנת חכמים מחייב לברך על הבדיק' נושא"כ
 בעברו כל ימי החג הנה מן התורה אם לא
 בדק ולא ביטל כלל כל ימי החג עבר על
 המצוה (וג"כ עבר על כל יראה) והחמץ
 מותר אי"כ מדאורייתא שוב אין כאן שום
 מלצה

לכוין בשעת הבדיקה והביטול והביטול לקיים מ"ע של חורה ממנין תרי"ג אך ביום הראשון חשבתיו שאור מבתיכם כאשר זנוו יי' אלקינו. וכן בבדיקה עלמה לקיים דברי חז"ל (וכן בהקדמת שני שעות קודם חלות לאסרו באכילה ולאסרו בהנאה שעה א' קודם חלות הוא מדרבנן בכלל לא חסור וזה שייך למלוא אחרת כאשר יתבאר במלוא):

(ב) **אם** לא כוון לבו לקיים המלוא בבדיקה ובביטול ובביטול. הגם שאינו עובר בז"י הגם שנשאר איזה חמץ שאינו ידוע ברשותו כיון שעכ"פ ביטל (ובדק) אעפ"כ המלוא אינה נימנית לו בכלל מלואה להשחלם על ידה החלוקה דרבנן ממילא אם עדיין לא מטא זמן איסורי' יחזור ויבטל עכ"פ ויכוין לקיים המלוא ככ"ל ואם כבר הגיע זמן איסורו שא"ל לבטל מהראוי להאדם להחמיר לעלמו עכ"פ לחזור ולבדוק באפשר ימלא איזה דבר חינוך ויבטלו ויקיים מ"ע דחשבתיו כחיקונה כאשר נלטינו:

(ג) **מן** החורה א"ל לכוין שום טעם למלוא הזאת כיון שאין טעמה מפורש בחורה. רק מי שהלק לו יי' זבינה בודאי מהראוי לחפש ולפשפש בכל מלוא טעמים כנגלה ונכהר כפי אשר חמלא ידו. וכמ"ש כמה פעמים כי הן הנה תרי"ג עיטין דיהיב קוב"ה לנפש הישראלית לשיח עלות כנפשו ליישר מדותיו. ללכת בדרכיו ית"ש:

(ד) **הנה** נבאר לאנשי גילינו אח אשר עם לבבנו בטעם המלוא הזאת עפ"י פשוטו כפי שכלינו הדל. האלקים עשה זה האדם ישר ולוהו מעץ הדעת טוב ורע לא חאכל ממנו. הנה בודאי מאוד עמקו מחשבות הנור הם ועיקר המלוא וענין חטא אדה"ר הוא מהדברים שכיסן עמיק יומין. אבל הדע קבלתינו האמיתית דאילו לא חלל אדה"ר מועה"ד לא היו שום מיתה ושום דבר רע בעולם כי אז לא היו שום זוהמא בעולם וע"י החטא נמשך הזוהמא בכל תולדות אדה"ר. עד אשר נתן הש"י החורה לישראל ופסקה זוהמא מישראל לבדם רק ע"י חטא בעגל

מלוא. וחז"ל תיקנו קנס על העובר שיהי' החמץ אסור ומה שתיקנו לבדוק גם אחר החג הוא הוספה על תיקון הקנס ואקנסא דחכמים לא מברכינן רק בתקנת חכמים למלוא והבן היטב כ"ל:

(ו) **גם** בחדר אחד אם שכח מלבדוק וקודם לזמן איסור ביטל כל החמץ שברשותו ושאר החדרים בדק כדון. אעפ"כ לדרך לבדוק החדר בכל הזמנים הנ"ל ולדרך על"י זג"כ לאחר החג לריך לבדוק החדר בלא ברכה. ועוד יתבאר:

(ז) **וי"ל** עוד אם בירך על הבדיקה בליל י"ד ובדק ושכח חדר אחד מלבדוק ובדקו ביום י"ד קודם לזמן איסורו יש להסתפק אם יברך. כיון דהברכה הוא על מ"ע דחשבתיו וחז"ל לוו להחליל המלוא בליל י"ד ונמשכה והולכה עד זמן איסורו שהחייב עליו להשביח בכל אופנים דהיינו לאכול כל מה שאפשר וליחנה לבהמתו ולגוי ולבער ולשרוף. א"כ כל הזמן הזה מיקרי עוסק במלוא דהשבתה א"כ למה נברך הכי אפילו על שריפת החמץ בזמן הביטול אינו מברך דיולא בברכה דלילה. א"כ ה"ה בבדיקה הלזו מהראוי שלא לברך זאת ועוד אחרת באפשר כל יום י"ד א"ל לברך (אם בירך בליל י"ד) הגם דמטא זמן איסורי' אעפ"כ כיון דאינו עובר בז"י עד הלילה א"כ כל היום אינו רק מ"ע דחשבתיו וע"ז כבר בירך הגם דחז"ל קיבלו פירוש הפסוק א"ך ביום הראשון חשבתיו וכו' הכוונה עד ח'ית היינו דאינו מוטייל אח"כ הביטול אבל מ"ע דחשבתיו הוא כל היום לשרוף ולבער אבל צבדוק תוך החג חדר שכח לבדוק לריך לברך כיון דכבר בלע מ"ע דחשבתיו ומטא זמן הלאו דבל יראה הגם דאל"ה לא מברכינן אעפ"כ הברכה הוא על הבדיקה דמלות חכמים שהוסיפו גם על מלית דבל יראה מ"ע בקום ועשה לבדוק ולהפש אחריו:

חלק המחשבה

(א) **מצות** לריכות כוונה. ולריך

מען הדעת הזה נמשך אחר הדעת המפורסד
 ונקטן הדעת להיות יודע ברע וממילא
 מהיילדים המודות יראה והאבה וכיולא
 לדברים עולמיים גופניים חומריים ומופסידים
 ואוהב הדבני המופסיד כגון זנות ורבות
 החלואה בגשמיות ויירא מדברים עולמיים
 ויתפאר בגאווה וזדון לבבו ורוב עשרו וחכמתו
 וגבורתו וכיולא יבין המשכיל והנה במשל הקטן
 שזכרנו שיש לו דעת דקטנות אזי מוכרח
 אביו ללמדו דעת ויתרון הכשר חכמה ויבין
 וייסרנו להשליך מידו הסכין וחוכית (הנאהבים
 לו לדעתו הקטנה) לכל יגיע לו הזק וכן
 שלא יחבל ויאהב הדברים המופסידים ולה
 יתיירא מההרנגול וכיולא והנה הילד אינו
 מובין וחושב שהוא חסור בגלות אלל אביו
 מהמות שאינו מניחו להשתמש במדותיו ודעתו
 כרלונו אבל הגדול המשכיל יבין שהוא רחומה
 וחסד מאביו לכל יגיע לו הפסד והזק כמו
 כן נתן הש"י התורה לישראל וזה קדשנו
 במלותיו ולונו ככה וככה תעשו והאהבו וככה
 אל תעשו כי זה הפסדי אעפ"י שאנחנו אינם
 מבינים ונראה בדעתינו שמהלך היו מתוק
 וערב לחיבתו לעשות את אשר מצטנו הש"י
 וכן בהיפך לבחתי עשות את אשר לונו אבל
 אכחנו מחוייבים לידע ולהודיע כי כאשר
 ייסר איש את בנו ה' אלקינו מייסרנו והוא
 היודע הטוב לנו ולנפשנו והנה כמו הנער
 המוכרח מהחילה בגזירת אביו להסתובב
 עניינו כ"ל ואח"כ יתגדל ויתרחב דעתו וידע
 בטובות אביו ובאם לא ישמע לענה אביו בזדון
 לבבו בקטנותו יגיע לו הפסד ח"ו ולא יגיע
 לגדלותו כמו כן אשר נתנה עפ"י התורה
 בהכרח כאשר לונו ה' אלקינו יתגדל שכלינו
 ודעתנו ונלא מכלל זוהמת עה"ד טו"ה
 וגבין הטוב והשליך הדעת הרע לטוב לנו
 כל הימים ובהיפך ח"ו לה זכה האדם
 לגדלות המוחין והדעת והנה ברבות בני
 אדם ע"פ הכל רובם ככולם לא ידעו את
 ה' והלכו אחרי ההבל אחרי הדעה הרע
 ומדות הרעות והשתמשו במדותיהם רק
 בחמדת העולם והענוגיו כנודע ובלל לכלל
 ההפסד כמשל הקטן שזכרנו ע"כ נפסדו

הטגל חזרה וע"י קיום מלות התורה ועסק
 התורה ובפרט בגלות המר (שעסק התורה
 ומלות הוא מתוך יסורין ולחץ ועוני ודחקות)
 פוסקת הוזהמא! מעט מעט עד שזוכה ב"ב
 שהש"י יבער לגמרי הרוח עומאה מן הארץ
 והמשכילים יזיירו כזה הרקיע קיימים בגוף
 ונפש והנה תחבונן שבחי' עץ הדעת טוב ורע
 שאלולי לא אכל אדם מעה"ד טו"ה לא ה'י
 בדעת האדם ושכלו שום רע רק היו הדעת
 והשכל טוב גמור ולא היה יודע האדם רק
 טוב היינו עובדת יולרו ותורתו ומלותיו והנה
 (מי שחלק לו השם צדיקה וטועם מעץ החיים
 יבין וידע כי) הדעת הוא קיום כל המדות
 כנודע. ויובן בשכל כי איש שתחילת באדם
 שום מדה דהיינו יראה והאבה וכיולא אם
 לא שישגי הענין מקודם בדעתו ושכלו. שיש
 לו לירא מזה הענין להיותו דבר מאויים או
 שמחבונן שהוא דבר נאהב ויש לו לאהבה
 את הדבר הזה וע"כ הראה הקטן שיש לו
 דעת דקטנות הוא יירא מדבר שאינו מאויים
 כמו ההרנגול וכיולא. ולא יירא מחרב
 שלופה ביד גבור ויאהב דבר הנורחק כגון
 חתיכה זכוכית וסכין ולא יחוש שיגיע לו
 נזק מזה ולא יאהב מעדנים הניתנים
 לו לטוב. כי דעתו קלר וקטן וכן בכל
 ענייני המדות יבין וישכיל האדם היך עניינם
 בקטנות צבלי דעה גדלות וכל מה שיתגדל
 האדם והתגדל דעתו יבין שזה הדבר מאויים
 וזה אינו מאויים וזה נאהב וזה אינו נאהב
 והמשכיל יתבונן זה והלו לא חשב האדם ה'י
 דעתו בהכלית הגדולות (בעצמו) שלא ה'י
 יודע כלל משום רע בעולם והיו מדותיו רק
 לטוב ביראה לירא רק מהבורא ית"ש ולא
 לירא מהדבר המגדל לתורה ובאהבתו לאהבו
 ית"ש ולא לאהוב דברים בפלים זמה ומזון
 וכיולא. ולפארו וכו' ולה היו מדותיו נטיים
 לשום דבר עולמי והנה האלקים עשה את
 האדם ישר בדעתו ולוהו לעלור ברוחו בלא
 לאכול מעה"ד אשר בו היו סגולות מעורבים
 טו"ה בגזירת הילד אשר ילך בחכמה העץ
 הזה בסגולתי הנה לתכלית מה בחכמתו והנה
 האדם לא היה עולר ברוחו והכל

ותראה ענין שהוא רמו לענין מעשה אהר"ר כמו שאלקים עשה את האדם ישר לכל יטה רוחו ודעתו רק לדעת את יי והנה ביקש חשבונות רבים ולא הי' מעצור לרוחו כמה שנטה אחר דעת עו"ר ועי"ז העלה בדעתו דעות אחרות אשר לא הי' כוונת היוצר והענישה וזוה יבא לו ההפסד אם לא יברר הטוב מן הרע עפ"י התורה כמו כן הוא רמו חמץ ושאר שגגה ומוטעלה בו הרוח ומגביה א"ע יותר מזה שעושהו העושה ובאם יניחנו העושה אחר שנתחמץ ולא יטהו בעל כרחו ע"י גח האש והחמה לכל יגי' א"ע יותר לקבל ההפסד לגמרי לזה אמרה התורה לזכר זה את החמץ ושאר בזמן לאחיו ממנרים שהוליא אותנו מן הדעת הרע לכל נטה אשורים מכוונת העושה רק ע"י התורה נתרבה הדעת את אלקי עולם כאשר ברא אלקים את האדם ישר. ביום ברא אלקים אדם ע"פ האדמה אשר לוהו לכל יטה אחר דעת עו"ר ע"כ חמץ שאור בגי' עץ הדעת ולונו להשביט אותו בין ש"ש לשב"ע כי חטא אהר"ר הי' בין שש לשבע כידוע מרז"ל (וכן חטא העגל כנודע) וחז"ל ליוו אותנו לחפש אחריו בחורין ובסדקין לאור הנר שיפה לבדיקה בהתחלת י"ד היינו בלילה לרמו התחלת שנת י"ד שנכנס אדם לחיוב מלות התורה מחוייב להתרחק מן הדעת הרע ולקבל עליו מלות התורה ולהרבות הדעת הטוב להוליד מדות הטובות הנה הענין של העיקר הזה החיוב הוא על האדם בכל עת ובכ"ז ובכל אדם מרומז ענין י"מ פרטיי כשיוולא מומרים הדעת הרע המילר ומענה את האדם ויקרבו אל ההפסד אבל לזכר זה נלטיינו בעת היליאה הכללית בכל שנה לבצר החמץ ושאר בין שש לשבע לקבוע בנפשותינו העיקר הזה וזוה יתוקן חטא אהר"ר וזה רוח הטומאה יבער הש"י מן הארץ צ"ב חמץ :

(ה) **ויציבה** מלתא ומבוארים הדברים

ברמו בזונת הארז"ל וז"ל

ליל י"ד בניסן שאז זמן התחלת מילוי הלבנה בשלימות"א (עמש"ל במלות שחיטת הפסח)

או

דור המבול והפליגה עד שהאיר מומחה לדק איתן האזרחי הוא אבינו אברהם והאיר העולם מומחל והתחיל לעורר הדעת וגדלות להוליד מומנו תולדות מדות הטובים אשר זה הי' כוונת הבריאה בצבוא את האדם י"ב והבטיח הש"י לאברהם אשר מומנו ילמח על כל פרי עץ החיים נטע שעשועים אשר על ידם יהודע לכל באי עולם דעת אלקי עולם ויתבטל הדעת הרע ותמלא הארץ דעה את הי' כולם ידעו את הי' מקטנם ועד גדולם והנה כאשר ירדו אבותינו למלרים שם הי' עיקר הדעת הרע אמונות הכוזביות לא ידעו את אלקי עולם האמינו בממשלת המזלות וכי אין לטבעיים השגחה עליונית זולת הכל עפ"י הנהגת המזלות וככבים וישראל זרע אברהם היותם משוקעים בקרבם נשחקשו בדעות הרעות וכאשר זכר הש"י ברית אבותינו שלח משה נבואו נאמן ביתו אשר היא בסוד הדעת כנודע להוליאנו משם באותות ומופתים לפרסם על ידינו הדעת הטוב להוליד המדות טובות קנין בנפש ולבטל הדעת הרע והחיילדות המדות הרעות לכל תפעל שום מדה מומדות הנפש רק לעבדות י"י והנה כפל ושנה ושילש וידעת"ם כי אני י"י וידע"ו כי אני י"י כמו שבא הענין בתורה והנה הוליאנו מומלרים ופירסם אז אלוקותו לכל באי עולם ורנה ליהן לנו התורה להודיע אותנו בתורתו חיזה ענין נעשה ומחיזה דבר נתרחק כדמיון האב המדריך לבנו קטן אשר דעתו קלרה להתבונן ומחיזה ואובב הסיפך כמו שרמזנו לעיל במ"ב והענין לנו בהכרח טרם נעשה מהיקות העבדות ורחמנות האב הגורר ודומה עלינו כמש"א ומוחוד נפש הבהמיית משתוקקה אל הסיפך אבל כאשר נרגיל דעתנו בהנהגת התורה עכ"פ בהכרח כאשר לנו הי' אלקינו יתגדל שכלינו ודעתינו בגדלות ודמיון הקטן שגדל שכלם ואז יבין כי כל הליויים והאזירות הם רחמנות וטובה להרחיק אותנו מן הטק וההפסד ולטוב לנו כל הימים בניה זהה ידידי הנה עבור זה לנו הש"י"ת בעת לאהנו מאמ"ל לבצר החמץ ושאר מרשותינו

ולהוליא הנילוזי קדושה מחוכם ולהבה תלהב רשעים עכ"ל הארז"ל הנה תחבוק במאמר הקדוש נכללים זו דברינו ותרחיב הענין בדעתך ויוגעס לך ממילא כשמתבונן האדם במלוה זאת ובפרט בעשותה ישוּב אל ה' על אשר נטה בדעתו על הדעת הרע ח"ו והוליד מדות רעות ציראה ואהבה רעה ח"ו וכן בענין כבוד והתפארות וכיולא ויקבל ע"ע בעתיד להיות דעתו קשור ודבוק בהתבוננות גדולת היוצר ובהתבוננות משפטי התורה ומלותי בין והתבונן :

(ו) **בכוונת** העשרה פתיחים שכתב הארז"ל יש לכיין בכ"א בפ"ע לבצר המדה הרעה האחת ולקנות בהיפך הקדושה מדה טובה דהיינו בראשון לבטל החכמה החילונית ולהאיר החכמה הקדושה לכל יתחכם בחכמותיו אשר השפיע הש"י בנשמתו רק לעבודת בוראו ולהורתו ולמלותיו וכן בתחילה השנית לבינתו וכו' הן לחכם ויתכנס עוד :

אז הכוונה לבצר הקוליס אשר סביבות הכר"ס (כרס בני"י) היות שיטור קומת הקדושה וסביב רשעים יתהלכון עשר כתרין דמסאבותא שיטור קומת הכס"א ע"כ אמר הארז"ל להניח בשעת הבדיקה עשרה פתיחין חמץ ולבצער הכוונה לבצר עשרה כתרין דמסאבותא) העליונים שרולים לינן מחנה לכן מלוה לבצר החמץ שהוא ס"ס ולכן חמץ הוא בציות הוא בסוד י' דדבורא ושאר"ר שהוא לילית ולכן הוא ככותבת שהוא התמרה בסוד הנו"ק הנק' תמר וכו' ועי"כ ימנע יניקת החילונית ממוחין גם יכוין כי הבדיקה בחורין ובסדקין הוא לטהר כל עומאה של מזרים שהיו נאחזים ביסוד דנו"ק בסוד טהרת הגדה. ובדיקתה כדי שחטרה השכינה לבעלה ליל של פסח גם יכוין כי עה"ד טו"ר חמץ ומלה שיחזור כולה בסוד ט"ז הדעת טוב וימנע יניקת החילונית טוב להניח עשר פתיחי חמץ בזויות הבית ולשורפם ויכוין לבצר עשר כתרין דמסאבותא



מ"ע י לאכול ניצה בריל אדפה

חרק המעשה

השימור בפירוש לשם מלת מלוה והתחלת השימור יש פלוגתא אם די בשימור משעה טחינה או דוקא משעת קלירה והנה הגם שרוב הפוסקים פסקו דדי השימור משעת טחינה הרב הגדול הפר"ח הביא ראיות עלומוה דלמלוה בלילה הראשונה אינו יולא רק משעה קלירה לכן בעל נפש יזהר בזה והמדקדקים במעשיהם אינם מובלים שום מלה אחרת בכל ימות החג רק המשומרת משעת קלירה וראיתי ושמעתי כמוהו כוונת מהתכמים שחוקים ומלעיגים על המנהג הכשר הלזה ולדעתי המה במקללים רגלי המביאים דורות למלך כאשר אבאר א"י בחלק הדיבור :

(ד) **גם** הנשים חייבות במ"ע זו דכל שהיה בכל תאכל חמץ ישנו בקום אכול מלה ע"כ הם חייבות הנס שהיא מ"ע שהז"ב גם הקטן שיכול לאכול כזית מחנכין אותה למלוה זו :

שיטור

(א) **מצוה י מ"ע** לאכול מלה בליל ה' דפסח שגאמר בערב האכלו מלות מלה בזה מחמשת מיני דגן דוקא והם חטה ושעורה וכוסמין (הוא הנק' בל"א אורקיס ודלא במרבית המון עם שלועזין תיבת כוסמין רעשטיק"י והוא טעות) שכולת שופ"ל (הוא הנק' בל"א האביר) שיפון (הוא הנק' בל"א קארין ומה שלועזין המון עם לחיבת דג"ן קארין הוא טעות כי תיבת דג"ן כולל כל החמש מינים כולם נקראים דג"ן וקארין"ן הוא שיפון בלשון הקדש) :

(ב) **עשאה** ממינים אחרים. כגון מרטטשקי ומאורז ומדומן וקטניות לא ילא י"ח :

(ג) **מה** הוא הנק' מלה הוא שימור אותה מן החימוץ עד שהאפה ולריך להיות

מהראוי להדר אחריהם כי אינם חריפים כ"כ ויהי יכול לקיים המצוה כחיקונה לאכול כזית בצת אחת ויבדך עליהם :
 (יד) **המרור** יאכל בלא הסיבה ואם אכל בהסיבה אין לריך לחזור ולאכול בלא הסיבה :

חלק הדיבור

(א) **להתבונן** וללמוד משפטי המצוה על צורי ולהמליא דינים מחודשים כ"א לפי שכלו וכיד י"י הטובה עלינו
 (ב) **בברך** עשיות המצוה יאמר בפיו לשם מלח מצוה והנה רבא אמר לקולרים שיפכו העומרים לשם מלח מצוה ונהי דרוב הפוסקים לא פסקו כרבא דבעינן שימור משעת קלירה עכ"פ כ"ע ס"ל דבעינן שימור משעת טחינה דייקין עכ"פ ממילתי' דרבא דמשעת עמינה ואילך בעינן כל עשיות לשם מלח מצוה ויש להזהיר גם הטוחנים ברחיים שיאמרו כן בפיהם והמדקקים לשמור משעת קלירה ואילך לומר כן בכל עשיות וידעמי דגם בזכונה בלחוד סגי אבל להיות דהדבר מסור לכל וישנו בזה והוא מצוה בתורה ושמרהם את המצוה ע"כ מהראוי ללמוד לומר כן בפה מלא כי הקול מעורר הכוונה :
 (ג) **בעסק** האפי' הנה יליבא מילתא אשר חכמי האמת הגידו אשר שיעור חימוץ הוא ערך י"ז מינוטי"ן כשתעמוד העיסה בלא עסק כשיעור הזה אבל סדע ששהיות מלטרפות וגם השיעור הזה הוא דוקא בבית שאין בו אש ולא נחמם וגם כשהעיסה לא נחממה מהעסק שעסקו בה בידים . אבל בבית שיש בו אש וכיוצא . או שכבר עסקו בהעיסה . אזי כרגע באפשר תקבל משהו חימוץ . ע"כ כל החומרות שעושין המדקקים אינם ממילי דחסידי רק מן הדין והבזויים והמלטיגים ודוברים עסק באמרם לא היטה כזאת בימי אבותינו עתידין ליתן את הדין והמדקק בשמירה . ישמרהו מכל לרה :
 (ד) **המדקקים** במעשיהם שלא לאכול כל ימות הפסח

(ה) **שיעור** אכילה בכזית אש אכל יא י"ח ומנהג ישראל בזה"ו להכין ג' מצות למצוה ושוכרין את האמלעים ומטמינים את חלי' לאהר הסעודה לאכול ממנה כזית זכר לפסת שאוכלין בגמור הסעודה וכזית מהשלימה העליונה ומהשבורה אוכלין קודם הסעודה למצוה ואח"כ אוכלין כזית מהשלישית עם הכורך זכר למקדש כהילל ואחר הסעודה אוכלין האפיקומן זכר לפסת (ועמ"ש בחלק הדיבור) :

(ו) **יש** לבצוע הכזית מצוה בצת אחת ולא חמיכות חמיכות :
 (ז) **בחוייב** לאכלה דרך חיות בהסבה שמאל ולא פרקן ולא בהסבה ימין שמא יקדים קנה לושט וכו' אכלה שלא בהסבה לריך לחזור ולאכול בהסבה :
 (ח) **יהיה** זהיר לאכלה להיאבון ולה' יאכלנה אכילה גסה דלא מיקרי אכילה ע"כ לא יאכל בע"פ מן המנחה ולמעלה כדי שיאכל מצוה להיאבון :
 (ט) **מד"ם** אסור לאכול מצוה בע"פ והאוכל חייב מרדות :
 (י) **מרור** הלוי בקרבן פסח בזמן שיש ק"פ המרור מדאורייתא וזומן שאין ק"פ המרור מדרבנן ומרוסת מצוה מד"ם כג"ז ובכל מקום :
 (יא) **קודם** אכילת מצוה יבדך אקב"ו על אכילת מצוה וקודם אכיל' מרור יבדך אקב"ו על אכיל' מרור' הגם שהיא מדרבנן בזה"ו מבדכין כנו כל מילי דרבנן דמבדכין עלייהו :
 (יב) **הירקות** שיולאין י"ח בהם במצות מרור הרבה מהם אינם מצויים בינינו ורוב אנשים במדינות הללו אוכלין חזרת הוא הנק' חריין בל"א והנה הוא חריף וחזק מאוד ואינם יכולים לאכול כזית ואפילו מי שאוכל כזית אינו אוכל בצת אחת ע"כ יש לזהר בזה דהיינו מי שמשער בעלמו שלא יאכל כזית בצת אחת לא יבדך דהוה ברכה לבטלה :
 (יג) **הירק** שקורין שלאטין יולאין בו שפיר י"ח המצוה רק דוקא אותו הנק' הייבט שלאטין וכן הירק שקורין זערזיד

(ו) **חרוסת** העיקר הוא כמו שמבואר בכתבי הארז"ל סימן חרוסת אכן חרוסת עץ ר"ח אינגבור בארין נים עפ"ל לימרוג :

הרץ המחשבה

(א) **ודאי** לריך לכיין ללא י"ח המלצה כי הוא מ'ע' דאורייתא אך אם לא כיון אטפי"כ (לדעת כמה מהפוסקים) ילא י"ח כיון שנהנה (עיין מ"ש בהקדמה) אבל לכתחילה ודאי החיוב לכיין ונראה דמן הדין לריך לכיין הטעם המבואר בחורה ויאפו את הבצק אשר הולילו ממלרים עגות מלות כי לא חמץ כי גורשו ממלרים וכו' וכן סידר בעל הגדה (והוא ברייתא) מלה זו שא"ז אוכלין על שום מה על שום שלא הספיק בלקת של אבותינו להחמץ עד שנגלה עליהם מלך מ"ה הקב"ה וגאלם שנאמר ויאפו את הבצק וכו' הגם שהטעם לא נזכר אלא המלצה הנה נאמר ובמרהם את המלות כי בעלם היום הזה הולאהו את לבבותיכם מאמ"ל ומה טעם הוא זה אך הוא להורות שבעלם היום הזה הולאהו אותם בלי שה' כרגע הגם שה' לריכין להכין לעלמם דנה לא יכלו להסתמחה וגם דנה לא עשו להם וסמך עלמו הפסוק הזה על הפסוק אחר היינו פסיק ויאפו את הבצק וכו' כ"ל ובמשנה תורה מפורש הטעם שבעת ימים האכל עליו מלות לחם עני כי בהפזון ילא את מאמ"ל וכו' והא דלא נקט בעל הגדה הפסוק שבמשנה תורה להיות דשם נאמר שבעת ימים וא"כ זה אינו למלצה דכל שבעת ימים המלצה רשות רק אם בא לאכול לחם לא יאכלנו חמץ ע"כ נקט הפסוק דפ' בא והפזן כ"ל :

(ב) **הנה** בטעם המלצה כ"ל עפ"י אשר כתבנו בטעם השבתת חמץ שהוא הדעת הרע המרומז בחמץ אשר בו רוח אחר אשר לא עשה העושה מלאכת הבצק ומגביה א"ע יותר ממה שעשאו העוסק בלישה משא"כ מל"ה רמז לדעת הטוב רק כעין עשיית העושה רמז לדעת של אדה"ר דעת הטוב אשר נברא בו קודם שביקש חשבונו רבים סוד רה"ר הדעת דקליפה והנה השבתת החמץ בי"ד ואכילת

הפסח רק מהנשמרת משעת קליפה אשרי חלקם . ורבים מצעלי תורה חכמים בעיניהם . ואומרים שהוא חומרא בלא טעם . כי אין להחמיר רק למלצה מלוא אף אתה אמור להם כהלכות הפסח ליוזר ממשהו חמץ והנה השמירה משעת קליפה הוא שלא יבואו עליהם מים ובאם לא נשמר הנה אין לוקמין אותו למלצה דחיישינן שמא בא עליו מים וקיבול חמוץ הנה מחשש הוה מחמירין המדקדקים שלא לאכול מלה כזאה כל ימות הפסח והמלטיגים מחסרון חכמה עושים בן כל קבל די רוח יתירה בם ורמות רוחא הוא דנקטה לכו הנה תראה מן הדין אמרו חז"ל בלקות של נכרי אדם ממלא כריסו מהן ובלבד שאכל כוית מלה (משומרת) באחרונה ומעולם לא ראינו מי שיקל ראשו לעשות כזאת לאכול בפסח בלקות של נכרי ובאמת הוא מותר מן הדין דלא בעינן שימור רק למלצה ובשאר ימות החג אין כאן מלצה לאכול מלה שמורה רק שלא לאכול חמץ וכיון דלא ראינו שהחמילה הטיבה אין לנו לחשוש שמא החמילה ואטפי"כ לא ראינו מי שהיקל בזה ועל כרחק ז"ל להיות חומרות החמץ הם גדולים מאד ואיסורו במשהו (ודבר גדול דיבור מר"ן הארז"ל כל המזהר ממהשו חמץ בפסח נשמור מחטא כל ימות השנה) ע"כ קיימו וקבלו כל ישראל ע"ע שלא לאכול בלקות של נכרים ואפילו קמה מן השוק אין לוקמין (הגם שחן הדין מותר בדיעבד אפילו למלצה מלצה) להיות שהחמירו בדבר דאפשר יש בו איזה משהו חמץ (ולא מטעם מלצה שמורה רק מחשש איסור משהו חמץ) א"כ הו"ד בנידון דידן המחמיר בדבר ביותר שלא לאכול כל ימות החג רק מלה משומרת משעת קליפה הוא ג"כ מחשש איסור משהו חמץ אפילו בספק ולא מטעם מלות שמירה ואשרי חלקו ותבא עליו ברכה :

(ה) **ברור** נוהגין כזה מהמון עם למלול החריין לבטל חריפותו ואחד מנאוכי הזמן הרב בעל חות דעת אמר שאין יולאין בזה וכפי דעתי ראינו ככונים ע"כ אין להקל ובפרט דאיכא למיחש לחשש ברכה לבטלה :

(ג) **מד"ם** שלא לאכול מזה כע"פ
 במניעתו וזה לריך לכיין
 לקיים ליווי חו"ל ושלא לעבור ע"ד כמו שזוהה
 חסרה לא הסור וכו' שאל אביך וכו' :

(ד) **טעם** לזה לדעתינו (כי הנה דברייהם
 ד"ת הוא ברוה"ק מושפעים
 מחכמה העליונה דע"כ נקראים חכמים
 פיין בדברי הרב הקדוש בעל אור החיים
 בספר החפץ בהקדמ') הנה החכונן ברמיזתו
 הנ"ל בשנין חמץ ומלה ומכין ליווי חו"ל
 לכל להשתמש בזה בומן השבתה חמץ
 (דבאמת כל היום הוא זמן השבתה כששעה
 דק"ח אך ביום הראשון השביתו וכו') רק
 דחו"ל קיבלו רמז חיבה א"ך להשביח קודם
 שבע אבל אם לא השביתו קודם שבע חיוב
 המ"ע עליו להשביח גם אח"כ וגם כל ימות
 החג אך הוא מטעם הלוא דלא יראה ולא
 מטעם מ"ע (דהשבתה) וכל ערום ישנה
 ברעה והנה תראה בנמ' ירושלמית שקלים
 ר' ינאי פליג מציחה (רז"ל נקן לרקת)
 בלילה פגע ב' וכו' (רז"ל שפגע בו שר
 מהקליפות) וא"ל לא כן אולפין (רז"ל לא
 למדהו רבינו) לא חסדי גדול רעך (רז"ל
 לילה הוא שליטתו תחלקו הדרקה בהגיע
 עתות היום) הנה השיב לו מוסן בסתר יכפה
 אף וערק מוקמי' הסר הנ"ל הנה ר' ינאי
 שכחו גדול טעה והללית אבל לא סמכין
 הניכא להתגרות כמו שהובירו שלא לומר
 גירא בעיני' וכו' ולא החסום שור בדישו
 כתיב (רק הוה ערום בירו') ובחבולות
 תעשה לך מלחמה עד אשר חכבוש את כל
 העיר קטנה בחכמתך) הבן והבן כי א"ת
 לפרש הדברים רק לרמוז מפה לאוזן :

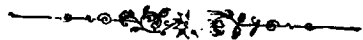
(ה) **מרור** בזה"ו מד"ם יכוון לקיים
 המלוה (מדברי חו"ל דגם
 בזה"ו נסמך אקרא על מלות ומרורים
 יאכלהו) אם לא כיון ונ"ל דבדיעבד יא
 י"ח כיון דהוא מדרבנן ובזמן המקדש מרור
 מדאורייתא בודאי אם לא כיון לריך לחזור
 ולאכול כיון שאין הנאה באכילתו והוא מ"ע
 של חורה וגם לריך לכיין הטעם זכר
 לימרכו את חייהם כמו שסידר בעל הגדס
 הכרייתא

ואכילת המלה כמ"ו ליל היליאה אשר אז
 לקחנו הש"י וכמר אוחנו לדעת כבודו ומלוחיו
 וטורחו והנה זה כל האדם מקודם לריך לבטל
 הדעה הרע ואח"כ יאיר אליו הדעת
 הטוב אחיתה ההשכלה בין והחכונן
 'המשכיל ישים אל לבו מ"ש האר"ז ג' מלות
 'מו לחב"ד והנה מל"ה ג"פ מ"ה רמז לג'
 מוחין הגם שמרמו בעליונים ירמו אל האדם
 שיהי מוחותיו קשורים ודביקים לדעת חכמתו
 וטורחו והבן כי זה כל האדם בנ"ו מ"ה בין
 והחכונן. הנה החכונן הראוי לבא לידי חימוץ
 יולא בו י"ח מלש ושאינו ראוי לבא לידי חימוץ
 אינו יולא בו י"ח מלה. החכונן ברמיזתו הנה
 סוף לחיקון אה"ר בעה"ד קוד' שחטא לא סי'
 בו שמך ינה"ר ולא סי' ראוי לבא לידי חימוץ
 ובאשר חטא ונכנס בו הילנה"ר הוא ראוי
 לבא לידי חימוץ ופ"י שמירת התורה ומלות
 אינו מחמץ רק נשאר כולו בטובו כמו
 שפיסת המלה ראוי לבא לידי חימוץ.
 וכשמחמין לפעול בו פעולת האש נשאר
 מל"ה בלא חימוץ כן האדם כשממהר לעשות
 התורה הלא כה דברי כאש נאם י"י ובאש
 ניהנה השמע עם קול אלהים מדבר מחוך
 האש כאשר שמעת אתה חייין ידירי בשל"ה
 בהקדמה תולדות אדם בפירושא דברייתא
 הקורא לאלפין עיינין ולעיינין אלפין שם
 הקר במעלות אדם אם גדלה מעלות אה"ר
 קודם החטא יותר ממה שיהי' לעתיד אחר
 החיקון ז"כ או אם הגדל מעלתו לעתיד
 יותר ממה שיהי' קודם החטא ודרש וחקר
 ומלא שגדל מעלה האדם אחר החטא
 היינו כשיחוקן החטא לעתיד ז"כ כיון שהי'
 ראוי לבא לידי חימוץ ופעל ע"י התורה
 שנשאר כולו בטו כי זה שעשונו ית'
 ביותר כיון שכנס בו הילנה"ר לדעת טו"ר
 והאדם ע"י מעשיו מפריד הרע ומבטלו
 וכשאר בטוב מה טוב חלקו (עיי"ש דאסמכ"י
 אכרייתא לעיל הקורא לאלפין עיינין וכו')
 היינו שקודם החטא הי' כהנות או"ר באלף
 ואח"כ כהנות עו"ר בטין ושזב ז"כ יחוקן
 זה עיי"ש וחכין) ומעשה זה עבודתינו במלה
 דוקא בראוי לבא לידי חימוץ בין והחכונן :

(ז) עפ"י דברינו הנ"ל חבין טוב טעם
 בחרום"ת שהוא חבלין להטעים
 המלות הוא מוכן להמתכונן בדברינו הנ"ל
 היינו כאשר יגיע האדם לזאת המדרגה
 לבחור בטוב בחכלית ולמאוס ברע בחכלית
 הגם שכמשא כבד יכבד ממנו כי התורה
 ומלות הם עליו לעול ולמשא והעריבות של
 העבירה נדמה בעיניו לתענוג ואעפ"כ הוא
 עושה את שלו עפ"י חוקי התורה ומכניע
 את חומרו בחורה ועבודה כשור לעול וכחומר
 למשא לעשות הטוב דוקא ומרחיק את הרע
 הנה בעשותו זאת הנה השי"ת יטעמהו
 טעם רוחניי תענוג נפלא מעין עוה"ב
 מנעימות עריבות ידידות מתיקות התורה
 ומלות ע"ז נאמר עבודה מחנה אתן את
 כהנתכם וזה הוא משארז"ל עולמך תראם
 בחיך שבהגיע האדם למדרגה מחיבת הרע
 בחכלית יטעום מתיקות נפלא בחורה ועבודה
 מהטוב הגמור והוא נעשיי ורוחניי מעין
 עוה"ב טוב הגנוז ללדיקים וזה הוא רמז
 החרום"ת חבלין לטעם מתיקות ועריבות
 רוחני (כדמיון הריח) במלות ועבודה אבל
 החרוסת אינם מן התורה כי עבודתנו אינם
 מחוייבים להיות בכדי לטעום התענוג הנפלא
 הזה כי באמת אפילו בהגיע האדם לטעם
 עריבות נעימות ידידות העבודה מי שחלק
 לו השי"ת בבינה ג"ז התענוג מחויב להשליך
 רק לעבוד עבודה אמיתית כבדא דאשתדל
 בחר אבוי ואימי' דרחם לין יתיר מן גרמי'
 (עיין כ"ז בספר החניח מנאון שהי' בזמנינו)
 אבל לאו כל מוחא סביל דא והלואי שיזכה
 האדם שיתענג על י"י ותורוהו יותר מכל
 מעדתי עולם הנה ליוו חז"ל חרום"ת למלוא
 ובהגיע האדם לזאת המעלה הנה יתכונן
 הטנין היותר גדול הוא עבודה שלימה
 וחמה כבדא דאשתדל וכו' ומן השמים יעזרוהו
 בין והתכונן :

הבריחה מרור זה שאנו אוכלין על סוס
 מה על שמרנו המלריים וכו' הנה הגם
 שהטעם אינו מבוחר בחורה אלל המלוי
 אפשר קיבלו רז"ל זה הטעם בע"פ מדבריהו
 כן בברייתא והנה הטעם הלוי היינו זכר
 לוימררו את חייהם לפי מש"ל חבין שהרמו
 במרור דבר מר הוא רומז להליור בדעת
 הדבר שאינו כרלה היינו הרע והנה אמרז"ל
 אל יאמר האדם אי אפשי בבשר חזיר אלא
 אפשי והסם גור עלי הנה חראה שאדרבא
 מהראוי הוא עפ"י התורה ליייר בדעתו
 התענוג החומריי של חלק הרע ואעפ"כ
 יפריש ממנו בגזירת הבורא היודע בטוב
 לא יותר ממנו והגם שהוא ערב ומזוק
 לגוף החומריי אבל הוא רע ומר לנפש
 השכליי והוא כפיית הרע בחכלית להתכונן
 בליור הרע ולפרוש ממנו והנה בהיותנו
 במקום המקודש הי' מרור מדאורייתא שזאת
 היתה המלוא בחכלית בליור הרע ולכפותו
 משא"כ בהיותנו מרוחקים בעוה"ר מנוכח
 שער השמים אז אדרבא השמר פן ואל לכל
 להעלות בדעתו ליור עריבות הרע כי יש
 חשש פן יתגבר הרע ח"ו להיות דהזמן
 והמקום אינם מסייעים כ"כ להטוב ואדרבא
 וכו' רק לעיתים מזומנים במוחין גדלות
 אין חשש בליור הרע ואדרבא למלוא יחשב
 כקיומו מלוא פרישה כהגון לרמוז זה מלות
 אכילת מרור בזה"ז אנחנו פטורין מן
 הסורה רק הליווי הוא עפ"י חכמינו ז"ל
 להורות הרמז דענין ליור הרע לעת כזאת
 יעשה האדם בחכמה בעת אשר חכמתו
 עמדה לו במוחין גדלות ואין לך שעה
 דומה לחבירו קלרנו במובן וסמכנו על
 המתכונן :

(ו) חרוכת מלוא מד"ם יכוון לקיים
 המלוא מד"ם שאל אביך
 ייגדך וכו' לא תסור וכו' :



מלית יא שרא ימצא חמץ ברשות ישראל כל ז' ימי הפסח

חלק המעשה

הגוי עני ואפילו יאבד החמץ בודאי לא ישלם אין לך חלמות גדול מזה. וכיון שהחמץ הוא בביתו של ישראל הגם דלא קיבל הישראל אחריות אעפ"כ זה מיקרי כגוי אלס שיכפהו לשלם היינו שיהי' ההיזק של ישראל. ע"כ לריך למכור לו גם החדר שהחמץ מונח בהוכו ומיקרי מקבל אחריות חמלו של נכרי בביתו של נכרי שזה מותר עיי"ש בספרו ותבין! והדין עמו לדעתי הקלוש' וכן דרישנא לה בפרקא :

(ג) דהא ודאי מי שיש לו בית מושכר סני בשכירות החדר לגוי כיון שלא נשאר לו שום זכות בהבית הלו לא מיקרי רשותו כלל עיי"ש כ"ז ונ"ל אפי' הבית הוא של ישראל כיון שהמוכר החמץ עם שכירת הבית לא נשאר לו שום זכות בהבית והישראל המשכיר אשר הבית שלו אינו עובר על החמץ שלא הי' החמץ שלו מעולם. ועוד נ"ל דלריך לדקדק להשכיר לגוי דוקא לכל הזמן שהבית מושכר לו מהמשכיר. דאם משכיר רק לימי החג א"כ שוב נק' הבית מוחזק שלו והוא כמקבל אחריות בביתו כיון שהגוי עני ומיקרי כאלס ועוד נדבר מזה לקמן אי"ש :

(ד) אפילו אם מוכר החמץ לגוי עשי אם אינו מוכר לו החדר רק משכיר לא יעשה כן בע"פ דהוא כמשכיר ביתו לגוי ליתן בתוכו חמץ דזה אסור בערב פסח רק ישכיר יום אחד קודם ע"ש נ"ל :

חלק המחשבה

(א) ודאי לריך לכיון במיעוה זו ללאח י"מ המלוה של תורה. וכבר נהבנו אופני קיום מלות ל"ת דרוש נא בהקדמה את אשר כתבנו שם אין מן הדרך לכפול :

(ב) רמז המלוה והטעם שיש בה כ"ל טפ"י אשר כתבנו כי ענין החמץ רמז לגיאות וגאון

(א) ביצוה י"א מלית שלא ימצא חמץ ברשות ישראל כל ז' ימי הפסח. המניח חמץ בביתו בפסח כגון שחומץ עיסה בפסח והניחה בביתו או שקנה חמץ והלגיטה בביתו או ברשותו או באוזה מקיס לוקה (שמים על לא יראה שנס' ד' ועל לא ימצא שבכאן) טעסה מעשה אבל הניח חמץ בפסח מקודם הפסח שלא ביערו (ולא ביטלו) עובר בשני לאוין הנ"ל אבל אינו לוקה שאין בו מעשה :

(ב) חמץ של הקדש אינו עובר עליו :

(ג) חמץ של גוי אם הוא חייב באחריותו עובר עליו ואם אינו חייב באחריותו אינו עובר. ואם אינו חייב באחריותו מן הדין הכל יודע שהגוי אלס ויכפהו לשלם אם יאבד או יגנבוהו מחוייב לבערו ועובר עליו אם אינו מבערו כדלמד לנו רבא לבני מחוזה בעירו ממירא רבני ה לא זכו' :

(ד) חמץ של ישראל שטעה עליו הפסח אסור בהנאה מד"ס משום קנס ואפילו נכח בשוגג לבער ואפילו ביטל החמץ אבל אם נהערב חמץ שטבר עליו הפסח לאחר הפסח אינו ליסר העובתו :

חלק הדיביר

(א) רמזו משפטי המלוה כל אחד כפי שכלו בש"ס ופוסקים ולהמליח בשכלו הלכות מחודשות כיד י"י הטובה עליו ולכל חכלה ראיתי קן רחבה מלוהך מאד :

(ב) מה שנוהגין למכור החמץ לנכרי עני שאין לו כלום קורא ע"ז פגר גאון א' מגאוני הזמן בספרו מקור חיים על ה' פסח ואמר טעם לשבח כיון

וגאון (דמיון החמץ שמגביה א"ע יותר ממה שנתן בה העושה קמח ומים) ובאת המלוה שלא ימלא אפילו ברשותו להורות הרמז דהנה יש לך אדם שאינו נוטהגה בגלוי בגאות ואדרבה מראה א"ע כנמוכי רוח ומיטיב עם כ"א. ובקרבו ישים ארבו (והוא דמות רוחא יחירא שלדעתו יש בו כל המעלות ואפי" מדת ענוה ע"כ מחנהגה אלל ב"א בעניות ושפלות) הנה לזאת באת אזורה שלא ימלא אפילו ברשותו הגם שלא יהנה ממנו כי ע"ז נאמר ורם לבבך ושכחת וכו' וזה בא ברמז המלוה בזמן היליאה מחלרים כי אז הודיע הש"י גבורותיו אשר הוא משיב גמול על גאים והוא גאות לוב"ג אבל זה הרמז מלוה עלינו בכל עת ובכ"מ ובכ"ז לשרש אחר מדות הגאות לבלי השאיר שורש וענף:

(ג) ע"ב בהתכוון האדם במלוה הזאת ובפרט בעת מלוא זמן המלוה בפועל ישוב אל י"י על רום לבבו וזדון לבו אשר חלף ועבר עליו. מיום היווח ויחשוב ברוממותו ית' וישפיל א"ע לנגד י"י ית' וישוב על העבר אשר השתמש בשרביטו של מלך כי י"י מלך גאות לבש ויקבל ע"ע של העתיד וכו' המשכינ' יתכוון *):

(ד) עוד אני מדבר בטעם חמץ ומלה שכתבנו לעיל בענין חטא האדם בעה"ד טו"ר ומיקוט הנה הבין אשר רמ"ז החמץ הרומז לדעת הרע לא ימלא ברשות ישראל וחיליה לחקור בחקירות ודעות כוזבות (אפי" בדרך השילוח) רק חמים היה עם י"י חלקיך בתכלית הפשיטות ושלימות בהתכוונות חלקי התורה ומלות' וכמ"ש רבא אן דסגינן בתמימיתא כתיב בן תומת ישרים הגם וכאשר באנו לדבר מזה מדע ידידי וזה להרחיק הפלסופיא לכל נגיע בקלה המשענת הקנה הרלוץ הלזה והנה ארמוז לך

(* הגי' זה אשר פירשנו מאמר חנ"ל כל המתייחר כאילו בא על עריות כולן כי ענין עריות הוא ג"כ משתמש בשרביטו של מלך כנודע מעסק היחודים בעולמות עליונים וכן כל המתייחר משתמש בשרביטו של מלך ע"כ כל המתייחר כאילו בא על כל העריות במ"א הארכנו בזה ובכאן עת לקלר. ע"כ הג"ה:

להיות באלף החמישי רוב הנשמות מעולם
התהוה ע"כ הגדולים אשר היו בדרך בימים
ההם הולדכו לקרב את העם אל התורה ע"י
אמונה בחקירות שהוא בתי" ראיית העין
משא"כ בזה"ז כאשר האיר השי"ה לנו אור
שבעת הימים מזמן הארז"ל נשמות של עולם
התיקון עיקר אמונתנו מחוייב להיות מלד
השמיטה בזמן היא הקבלה והעמוד לעד ועד
כה הגיעו דברינו להשפילך בינה מעט למה
הי' כמה מחמתי הדורות עוסקים בזה הראייתך
מעט קוטן כוונתם לשם שמים עת לעשות
לי"י וכו' .*) והעפ"כ כמה וכמה מהקנאים
לקבלת תורתנו (גם בדורות הראשונים הרעשו
ארץ ומלאה להרחיק את נשמות ישראל מזה
סוק חזי בתשובה הרשב"א אשר סביל מהקבל
הגולה מדינה שלימה עבור זה הענין וסוק
חזי ח"ש זה סמוך לדורותינו (קרוב לשלש
מאות שנה) הגאון מהרש"ל בחשובותיו להגאון
מהרמ"א איך האריך מאד להוכיח להגאון
מהרמ"א על אשר הביא בדבריו איזה ראי'
(לביאור תיבה אחת) מספרי ארסטו והגאון
מהרמ"א כמה התנלל א"ע על הדבר ואין
מה נענה אכתרי" בדורותינו אלה אשר
הרשעים הללו פרקו עול התורה והמלות
לגמרי והמה בזוים על דברי חכמינו והן
המה כמות המינים והמוסרים והאפקורסים
וקיימין על ישראל בכלי חמס. ובהפקרא
ניחא להם למטן ספות הרוב את הלמאה .
לא יאבה י"י סלוח להם ויהי' לתרפות ויקח
מהם קללה לדור אחרון איך היו לשמה כרנפ
ספו תמו מן בלהות כחלוס מהקיץ י"י בעיר
ללמס חבזה . יתחמך לבבי בראותי בתיבה
שלוס מפחד וקנא קנאתי לי"י ולתורהו
ולמלותיו וכל התנאים ואמוראים ילילו טוב
בעדינו אשר נזכה במהרה לראות נקמות
בהם

גם לאמונתו גבול כשיבא לו איזה מיטה
ומוג' כיולא משא"כ מי שאמונתו הוא מדרך
הקבלה והיא ירושה מאבותינו ובפרט מאברהם
אשר הבטיחו יולרנו ית"ש וכהז עליו בהורה
כי ידעתיו למטן אשר ילוח את בניו ואת
ביתו אחריו ושמרו דרך י"י הנה לא נאמר
למטן אשר ילוח את בניו אשר ישמרו דרך
י"י דלז הי' שיעור הכתוב שהוא ילוח אותם
שימרו וטדכתיב ושמרי היא הנטחה כאשר
הוא ילוח את בניו והמה ודאי אשר ישמרו
כי חספיק להם ביותר הקבלה וז"ש הוא ית'
כי ידעתיו אני השפעתיו בו הדעה והוא
ישפיע לבניו בליווי הנה ישפיע הדעה שלו
לבניו וכן דור אחר דור כולם הלויים בקבלתם
מדעה הראשין שנמן השי"י לאברהם ואותו
הדעה הוא מא"ס ב"ה ע"כ מי שמאמין
מלד הקבלה מהאבות ומוסגי בחממות א"ס
לאמונתו אשילו ירלו כל המונעים שבעולם
למונעו מהאמונה לא יאבה להם ולא ישמע
עליהם וכאשר תבא בסוד חכמי האמה הבין
כי החבונות שנגמר לאדם מלד חקירתו הוא
כמו ראות העין שראה הדבר בעיניו כיון
שעמד עליו מלד החקירה במופת א"כ הוב
כמו שראה הדבר הוב (וכמ"ש בגמ' רואה
אני את דברי אדמון) והדבר שהוא בקבלה
נק' שמיטה האון ששמע בזונו מה שספרו
לו ועמה עשה אזך כאפרכסה ושמע דבר
חכמה כאשר ידע' בגבתי (נרומים בנכתרות
לה' אלקינו בתי"י און אין בו שצירה משא"כ
בתי"י עינים הי' בו שצירה ע"כ מי שאמונתו
מלד החקירה דזה מיקרי ראי' יגיע לו שצירה
לאמונתו ויכול מאמונתו משא"כ מי שאמונתו
מלד שמיטה האון אין בו שצירה וז"ס
שמעו ותחי כפשיכס דבשמיטה אין שצירה
ומיחה כנודע להבאים בסוד י"י ומעטה סבין

(* הג"ה (ומדע עוד מ"ש החסיד בעל חו"ה שהחקירה בטנין הזה מ"ע בתורה וידעת
היום והשכות אל וכו' הנה לעת כזאת קיום המ"ע הוא ע"י ידיעת חכמת
האמת אזי תקבע אמונה אומן בלבנו אמיתית מליאות ית"ש כי החכמה הזאת היא עיקר
תורתנו והבטיחנו יולרנו ית"ש שע"י התורה נדע את אלקי עולם ב"ה וז"ש אמונה אומן
והרב החסיד הנ"ל הפליא לדבר ככוונתו לש"ס בזמנו ובמקומו אל תקוה ממני לבאר יוסר
ובסמוך אבאר לך לרעתי דעת הרמב"ם בזה ואתה תבין):

בהם וכל הגלויים אליהם לרעה אל הופיע עליהם נהורא וכמהם דונג מפני אש יאצרו רשעים. ופני אלקים ולדקים ישמחו יעללו לפני אלקים וישישו בשמחה וכל מי שרולה להכניס לווארו בעול התורה ומורה ועבודה אחת לא יחמין בשוא נהטה כמלא נימא והרחק ירחיק א"ע מהם ומספריהם ספרי המינים אפילו בדבר שאינו נוגע לענייני הדת ומהלא חמין ללרעה לא מדובשך ולא מעקלך ולא יחי' להם שם יש-אריה בבני יעקב ואסורין במשהו וכבר הזהיר המלך ההכם אל תקרב אל פתח ביתה. וחלילה לכהערב עם האנשים האלה הפוקרים. במאלל ומשטה ומיחין כי ראיתי רובם ככולם פיקרים גמורים פתח פת כותי ומאללם בשר חזיר ועל בנותיהם הוא אומר ארור שוכב וכו' כי בניהם ובנותיהם בחזקת בני הנדה ובאפשר מדביקין מטותיהם זה לזה כי ראיתי שהם חסודים על כל התורה וחלק משמן הכס ואחריתם מרה כלענה ויאמרו לאל סור ממנו ודעת דרכיך לא חפלנו הן המה הי' בעוכרנו בגלות המר הלז הנ"ה (ותדע אשר המה אינם נכנסים עמנו בגדר הערבות כיון שאינם מאמינים בתורה ומלות' המה כגוים גמורים) וב"ב יס"ד הסי' בדילינו ויקהא אותנו לעיר הדרך קרי' לאונה ותדע בכלל הדעת הרע הזה הוא לימוד לשון נכריות הנהוג בעוה"ר אלל כח הרשעים

האלו זה פורה ראש ולענה הנה תראה *) פיתוי הנחש הקדמיני לעה"ד הי' בהכנס בדברים אף כי אמר אלקים לא תאכלו וכו' וכאשר הרבחה האשה להשיב על דבריו אירע מה שאירע מזה הענין למדנו דעה לכל לנגוע בקלה דבריהם ולכל להעלות לשונם וכתבם במו פינו וידנו ויש בידנו רמזים הרבה בתורה מעניינים הללו נכתבים אללנו במ"א לא יספק בהם רק הנפרד לתאווה והפורק עול. ועל כל אופני העניינים האלה בא הדמו במות לא ימלא חמך ברשותיו :

(ה) המשכיר על דבר בהחכוננו

במלוא הלזו יחפש בגניז לבבו ומעשיו אש יש בירו ח"ו איזה שמך חמך משהו הסר יסור מביתו ומרשותו אפילו איזה מנהג ואיזה לשון ואיזה מלבוש הנהוג באנשי שמך הדוברים בגאוו' ויחקור באנשי ביתו אש יש ח"ו בס איזה שמך דבר מזה הרחק ירחיק מזה וידריכס במוסר התורה ויקבל ע"ע ועל זרעו להיות מעבדי יי' ועבדי הור' ועבדי ישראל בין והתבונן :

(ו) הרמב"ם ז"ל התחיל ספרו ספר המדע יסוד היסודות

ועמוד החכמות לידע שיש שם מלוי' וכו'. הנה הגם שרל' מרן הרמב"ם ז"ל לרמוז בהחלת ספרו השם הנכבד בר"ת כאשר כתב המפרש עכ"ז יש להבונן כוונתו למה כתב ועמוד

(*) הג"ה שמעתי מגדול אחד שיש בירו קבלה כשיש בבית איזה ספר מספרי המינים הללו אסור לספר ד"ת כי היא ע"ז ממש וע"ז היא כמו לואה לא תאמר לו ומבשר' הוא וכחות הרשעים האלה מחברים בזמינו כמה וכמה ספרים ובאים בחלקלקות לשונם להסית המון העם להפר התורה והמון עם אינם יודעים הדבר ובראותם הספרים ביופי הכתיבה וקשירה לוקחים הספרים ההם ולומדים בהם לעהות הפגא' וללכדים ברשת זו טמנו להם ויש ח"י כמה וכמה ספרים מספרי העכו"ם כגון חיבור פערדאין וכו' ולא ומתפארים בהם ביותר שמדבר (הפערדאין) מהשארית הנפש מי האמין לשמועתינו ואנחנו עם יי' אלה אשר קבלנו תוראנו ית"ש נלמוד דעת השארית נפש מגוי אמגושי ודבר אחד מדברי חכמינו באיזה ספר קטן שחיברו יספיק ביוהר מכל דברי המון ערילים הרשעי' אך הוא אשר ערב להם לחם שקר ע"כ בילדי נכרים ישפיקו ע"כ אני אומר מהראוי לחכמי הדור ללמוד להגון גם ולגזור עליהם לכל יקנו ספרים חדשים מקרוב באו רק ספרים המפורסמים מקדמונים ועל ספרים חדשים ישאלו את פי מבין בתכנות התורה אש הם כשרים לכל בקהל יי' וכמורה יעשו :

ועמוד החכמו"ת חכמות מאז בני הכא הלא כוונת ספרו לבאר דיני החור' ולא חכמות זה"ל לומר ועמוד החור' או ועמוד הדת אך הוא לדעתי דבר גדול משמיענו הרב הגדול הגס שחכמה גדולה הוא להמליא בשכלו מליאות הש"ס במופת וכן שאר עיקרי הדת עכ"ז עמוד ויסוד החכמות לידע בחמו"ת הקבלה המסור' לנו מפי אבותינו ונביאינו ובאמונת תורתינו המאמינת מליאה הבורא וחיודוש העולם אשר המליא היולר כל יש מאין כי זה כל איש ישראלי להאמין אמונת אומן מבלי חקיר' וחקיר' הפלסופו' הוא בחי' עה"ך עו"ר כמש"ל וזה אסור לאיש הישראלי אשר עמדו רגלי אבותיו על הר סיני ומי שהיא בחמת מזרע ישראל (ולא מהערב רב העמלקי' והנצטונים) לא יספק בעיקרי האמונה כי זה ירוש' לנו מואבותינו מבלי חקיר' רק ירוש' בטבע כמש"ל הש"י על אברהם כי ידעתיו למטן וכו' וכמש"ל זהנני אומר לך ידיר הקורא אם יפתוך הטאים לחקור בחקירות פלסופיות ולבלות הזמן בזה אל האבה רק סיב וחבלה זמניך בעורת יי ובמלוטיו ובהיות דאבי ורבה אשר צ"ן הללחה הנפש להטוטה להחי' בזה ובבא ואל ישאך לבך בראותך כמה מהקדמונים אשר הלכו בזה הדרך כגון ר"ם גאון הספרו אמונת ודעות והחסיד בעל חו"ה והרב הגדול בספרו המורה חדע ידידי שגם זה לא עשו רק להשיב תשוב' להאפקורסים שבימיהם וכו' וכמש"ל אבל לא עשו זה להעמיד בלבבם בעלמם אמוניות יסודי הדת כי ביותר היא יחד כל תמוט האמונה לאיש הישראלי בקבל' מהאמונ' ע"י החקיר' וכמה שחק ורגז על החוקרים. החסיד הקדוש מהר"י יעב"ן בספרו אור החיים והעיד החסיד הג"ל אשר ראה בדורו של שמד וכו' כמש"ל והטעם שאמרנו לזה ג"כ כתבנו לעיל עיי"ש ואם תרל' לרוות למאונך עוד עיין בהקדמת הרב חס"ל הפליא שם לדבר במשלו הלא עיי"ש ובספר החיים ובספר הרב הגדול בעל גו"א וחדע ידידי אשר רוב האנשים הפיקרים האל' רובם ככולם בזמנינו

אשר חשבו לילך בדרכי חקירות הפלסופיא הן המה היו כמורדי אור החור' ונחפקרו ברוב מלות החורה ובכל דברי חז"ל בני אל חלך בדרך אחס ואל תישא ותמן עמהם ומקירות לבי אני אומר אשר פתס פת כותי ובישולם מרק פיגולי' ובשר חזיר ועל בנותיה' הוא אומר וכו' ידידי אל תקרב אל פתח ביתם והרחק את בניך בילדותם מפלופייה' והגיוניה' וחדע כי זה גמר הבירור קרוב לימו' המשיח אשר הש"י הבטיחנו וברותי מכס האנשים המורדים והפושעים בי והמה יהיו לחרפות ולדראון עולם וימותו בט"ו יום ימי אפילה כמבואר בזהר אחרי הדברים והאמת הג"ל אזי אמרתי הנה הרב הגדול הרמב"ם הגס שהפליא לדבר גם בחכמת הפלסופיא כ"ז עשה לתשובת המיני' ומטעמים שכחצתי לעיל אבל בספרו הלז שהבינו וגם יסדו לדיני החורה הישראליה פתח דבריו יאיר יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מלוי וכו' היינו עיקר החכמ' היא רק לידע צדיטה אמונת אומן ולא לזה בדבריו לחקור ולעמוד על הידיע' רק לידע היינו בקבל' אמונית אמונת אומן בלב המאמין והוא חכמ' נפלא' שאז סה"י האמונ' מבלי סוף וכמש"ל:

(ז) ותתבונן

עוד אשר רוח יי דבר בו במר"ן הרמב"ם ז"ל שכחב יסוד היסודות ועמוד החכמות כי הנה יליבא מלתא גם לפי הקבלה הקדוש' בקדושת הספירות אשר הפירת החכמ' מאין תמלא היינו הכתר הגק' אין והג' חכמה (באדם נק מה שמקבל השכל בעמדו על המחקר ואמונ' נק' למעלה מן החכמ' היינו דבר שלא יעמוד עליו במחקר העיון במושכל החכמ' ויקבלוהו בדרך האמונ' הנה דבר כזה כיון שהוא למעלה מן החכמה זה שמו אשר יקראו לו בחי' כתר' (ע"ב אגחנו אומרים בקדושה כתר יחנו לך וכו' היינו אמונ' למעלה מן החכמה היא בחי' כתר) הנה הופיע רוח"ק על רבינו וזכה לכתוב יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע וכו' היינו שלא לחקור רק לידע בדרך אמונ' והוא

והוא עמוד לחכמה כי החכמה מאין ממלא :
 (ה) וְהִנֵּה דְהֵעִיָּה לֹוֹה לְשִׁלְמָי בְּנֹו וְהִתֵּה
 שְׁלֵמָה בְּנֵי דַע אֶת אֱלֹקֵי אֲבִיךָ
 וּשְׁבַדְהוּ בְּלֵב שְׁלֵם וְכו' כִּי כָל לִבְבוֹת דּוֹרֵשׁ
 יי וְכו' הִנֵּה אֲזִימ' לְהֶאֱרִיךְ בְּדַקְדּוּקִים מִמּוֹלֵא
 דְבַר מִשְׁכִּיל וְתַדַּע דְּהִנֵּה בְּאַמְרֵינוּ תִּיבַת
 אֱלֹקֵינוּ יוֹבֵן לְמִשְׁכִּיל הֵינּוּ אֱלֹקִים אֲשֶׁר הִשְׁגֵנוּ
 בְּעֲלָמֵינוּ בְּשִׁכְלֵינוּ אֲשֶׁר הוּא אֱלֹקִים וְאֱלֹקֵי
 אֲבוֹתֵינוּ הוּא הִשְׁגַת אֱלֹקוֹתוֹ מִדְרָךְ קִבְל'
 מֵאֲבוֹתֵינוּ הִנֵּה אֲמַר דּוֹד וְאַתָּה שְׁלֵמָי בְּנֵי
 הַגֵּם שְׂאֵתָה שְׁלֵמָי מֵלֵא וְגִדּוּשׁ מוֹשֵׁלִם כָּל
 מֵינֵי חֲכָמוֹת עַכ"ז דַּע אֶת אֱלֹקֵי אֲבִיךָ הֵינּוּ
 רַק הִשְׁגַת אֱלֹקוֹתוֹ מִדְרָךְ הַקִּבְלָה בְּאֲמוּנָה
 פְּלִימָה וּשְׁבַדְהוּ בְּלֵב שְׁלֵם כִּי בַחֲקִיר' אֵין זֶה
 עֲבוֹד' בְּלֵב שְׁלֵם כֹּאֲשֶׁר רָמְזוּ שְׁלִרְיָךְ לְהַטוֹת
 הָעֵינַן הַמַּחֲשָׁב' בַּחֲקִיר' לְטוֹב וּלְהַפְכוֹ אִי"כ
 בְּשַׁעַת הָעֵינַן עַכ"פ אֵין זֶה לִבְבִּי שְׁלֵם הַבֵּן
 הַטֵּבִין וְהַחֲבוּנִן אֲמַרְוּ כִּי כָל לִבְבוֹת דּוֹרֵשׁ
 יי וְיוֹנֵעַ לָךְ אִם יֵשׁ לָךְ לֵב מִשְׁכִּיל יְדִידֵי
 חֲנֻקָּה אֶת עַפְרֵי רַגְלֵי הַחֲכָמִים מִקִּבְלֵי הָאֲמֵת
 וְהַלְלִיחָ אֶת דְּרָכֶיךָ וְהִשְׁיִי יֵאִיר עֵינֶיךָ בַּחֲתוּרָתוֹ
 וְעֲבוֹדָתוֹ וְהַמַּטִּים עַקְלָקְלוֹתָם יוֹלִיכֶם יי אֶת
 פְּעֻלֵי הָאֵין וְשִׁלּוֹם עַל יִשְׂרָאֵל :

הוא פ"ה ס"ח כמ"ט האר"ל) ודברת בם
 כחיב ולא בדברים בטלים הנה יאסור
 לעלמו בהנא' כל אותה החכמה שקדמה
 מהחכמות החילוניות ולא יעשה אותה אפילו
 קרדוס לחתוך בה להמליץ פרנסתו. ב חמך
 שטבר עליו הפסח ע"י מערובות בהיאר
 מותר היינו כמ"ט הרמב"ם שלקח אותן
 החכמו' לרקחו' ולטבחו' ולאפו' להראות
 יופי בת המלך היינו שהשחמ' בהן בדבר
 הלר"ך אל ההור' להבין דברי חור' אשר
 כל החכמות מושמשים אלי' ועובדי' עבודתה.
 ג חמך של הקדש אינו עובר עליו הנה הוא
 רמו' לדברי הקדושים אשר בארץ כנען
 חקירות בעל הו"ה בענייני האמונ' וחקירת
 הנאון ר"ס באמונות ודעות כי היתה כוונתם
 לש"ט ובראי' דבריהם לא יסכנו נפש ודבר
 שנלעטרו בו אותן הלדקים לא יכשלו בהם
 ההנמיים (הגם שדעתו בזה מו' שחגנו הש"י
 בחכמה האמה ח"ל לזה כלל וצפרט בדורותינו
 וגם מו' שאין לו ידיע' בחכמת האמה דעתי
 לאסור להמון עם בדורותינו העיון בחקירת
 האמונ' להיות הרשעים הפוקרים עתקו גם
 גברו חיל הגה יש ההגברות חלק הרע
 מעה"ר עו"ר בטולם בעוה"ר והחקיר'
 בעלמ' היא בחי' עה"ד עכ"ז כיון שהקדושים
 הללו עשו לש"ט כמס"ל און לחוש כ"כ
 להפסד בעסיק האדם בדבריהם זה מה
 שג"ל). ד חמך של עכו"ם אינו עובר עליו
 היינו אם ילטרך לעסוק בחקיר' להשיב לעכו"ם
 אפיקורס לפי שעה אינו עובר עליו ומוחר
 לדבר בחקיר' להטות הדעת בשני הלדדים
 בכדי להעמיד האמת על מכונן ודי בזה :



מדת יב שרא לאכול תערובת חמין בפסח

חלק המעשה

לאכול תערובת חמין בפסח המלו'
 הזא' ממונין הרי"ג לדעת הרמב"ם וסיעתו
 אבל לדעת הרמב"ן וסיעתו אין איסור
 אכילת

(א) מצוה י"ב * מליט שלא

* חגי'ה י"ב שבטי יסורון נגד י"ב גבולי אלכסון בלי שום תערובות חמין כי יעקב
 מנטיה שלימה :

א"כ מחזיק הדבר לחמץ גמור ולא יתחב
לבו למרייתו (דישראל) דלימרו הכי :

חלק המחשבה

(א) **בודאי** לריך לכון במניעה לקיים
אזהרה צוראו (להרמב"ם

יכוין לקיים ל"ח מומין תרי"ג כל מחמלה לא
חאלו ולרמב"ן ככלל הסם בלאו דלא יאכל
חמץ) וכבר נאמר ונסנה הא"ך מיקרי קיום
לל"ח דרשבו משם :

(ב) **מעם** המלוה לפי מ"ש רמז החמץ
לעיל הן לענין הגארות הן

לענין עה"ד טו"ר שנכלל בזה כל העניינים
בבעולם לטוב ולהפכו והמל"ה הוא דבר
פשוט כאשר עשאו העושה (כמו שהאלקים
עשה את האדם ישר) הנה כאשר תהבין
בהדברים הדק היטב בקל יוכל המשכיל
להבין טעם במלוה הזאת והוא שהזכירה
החורה אפילו מהערבות חמץ היינו לרמוז
אפילו יעשה האדם כל עניינו לש"ש אבל
ישהף ח"ו ש"ש ודבר אחר היינו שיטלה
דעתו בעת החורה והמל"ה שעושה ג"כ
בעבור הסכח וכבוד או בעבור ממון וכיוצא
יהי' מה שיהי' (ואינו מיוחד המעשה לשמו
ית' דייקא) הנה הוא שיתוף הנסחר עובד
בשיתוף וזה בכלל האיסור בין במחשבה בין
בדיבור בין במועשה בלתי ליי' לבדו עיין
נא בחו"ה שער יחוד המעשה ענין עבודה
בשיתוף אשר הוא גורע עניינו יחוד מהעובד
הללמים ח"ו. א' כי עובד הללמים בזמן
שאינן חזין הנבואה אינו מזהר ע"י נביא
שיברר הללו הפסד מעשהו אבל החנוף
העובד בשיתוף הנסחר לנשן שבת וכבוד
וכיוצא הנה הוא קיבל החורה וכבר הוזהר
אנכי י"י אלקיך לא יהי' לך אלקים אחרים
וכנה הוא עובד דבר אחר היינו לאדם או
לממון או לחאו'. ב' כי העובד הללמי' עובד ע"ן
ואינן וכסף וזהב והדבר הנעבד לא המרה את
האלקים משה"כ העובד בשיתוף הנסחר
הנה הוא עובד לפעמים לאדם אשר אוחז
האדם בודאי המרה את כוראו כי ארצ
אין

לאכילה הערובת חמץ מומין תרי"ג רק ככלל
במלוה י"ט שיבאר להלן אי"ה ומוקים
פשוט זה בנחתחן מחמת דבר אחר וגם זה
לא מנה ללאו בפ"ט להיות נהשב מומין
תרי"ג רק ככלל ג"כ בלאו דאכילת חמץ אבל
כ"ע מודי' דאיסור אכילת הערובות חמץ
הוא מדאורייתא :

(ב) **איסור** אכילה הערובת חמץ הוא
בין נהערב במינו או שלא
במינו :

(ג) **אם** יש בהערובת כזית חמץ בכדי
אכילה פרס לוקה ואין בו כרת
ואם אין בו כזית בכדי אכילה פרס מין
אובו מכת מרדות (מדברי"ם) :

(ד) **הז"ל** אהרו הערובת חמץ במשהו
ולא אהרו במשהו רק אם
נתערב בפכה אבל אם נהערב קודם הפכה
אפילו בע"פ משעת איסורו ואילך אם אין
החמץ בעין בחוכו בפכה בעל בם' כמו שאר
איסורין אבל אם החמץ בעין בחוכו בפכה
אוסר בפכה במשהו ואסרו במשהו אפי' בהנא'
גם כל הכלים שנחבשל בהם הערובת משהו
חמץ אסרו אבל אי"ל הנעל' ושכיר' רק
מותר להניעם ולהשתמש בהם לאחר
הפכה :

חלק הדיבור.

(א) **הוא** כמ"ס לעיין בכל פרטי דינים
כפי רוחב שכלו ויחדש דינים
להלכה כ"א כפי רוחב שכלו וכמ"ס כמה
פעמים :

(ב) **אם** עבר והספה הערובת חמץ משהו
עד לאחר הפכה מותר :

(ג) **אם** נהערב הערובת חמץ במשהו
בחול ביום אחרון של פסח שהוא
מדרבנן מותר להסכותו לכתחילה עד
הלילה ולאכלו :

(ד) **וכר'** דבר שאדם עושה מלד החומרא
יחזר משורת הדין מהראוי שלא
להחזיק בחומר' הזו ביו' אחרון של פסח:
דכיון שנוכח החומרא הזו גם ביום אחרון

רש"ע גלוי וידוע לפניך שרצוני לעשות
 רלוך דייקא ובאפשר באמצע העבודה
 יפחני ילרי הרע ויפול במחשבתי איזה
 מחשבה אחרת לעבוד העבודה באיזה פני".
 הנני נוכחל אותה המחשבה והרהור ורעואח
 דלכא כי רצוני באמת עלור בעלמותי
 ודבוק במחשבתי לעבוד עבודה שלימי' בלתי
 ליי' לבדו :

(ה) **תתבונן** לפי הטעם שכתבנו במלוא
 הזאת מול"ת ליוזר
 מהערובה חמך הן אמת שנלטיינו במלוא
 הזאת בעת לאחנו מארץ מלרים מילר ים
 והוא ע"י קבלת מלכותו וארנותו ואז הופיענו
 כי לו לבדו יאח' העבודה מעבדיו כאשר אמר
 בחורה כי לי ב"י עבדים עבדי הם אשר
 הולאתי אותם מאמ"ל ע"כ חלילה לשהק
 דבר אחר בעבודתו ית"ש והנה נלטיינו
 במלוא המעשיות הזאת בעת היליא' אבל
 רמו. המלוא נובג בכל עת ובכ"מ ובכ"ז :

(ו) **הנה** חכמים הגידו ואסרו מערובות
 אפילו משהו (יכין לקיים לא
 חסור וכו') המשכיל על דבר בדברינו הנ"ל
 יבין אשר חכמתם עמדה להם לאסור
 מערובו' אפילו במשהו ודעת לנבנ' נקל :

אין לדיק בארץ וכו'. ג' כי טובד הלמים
 טובד דבר אחר בלבד משא"כ החוקף הטובד
 בס'חוק אין הכלית לנעבדיו. ד' כי הטובד
 הלמים אין עניינו נסחר מצני אדם כל
 העולם יודעין שאינו טובד את הש"י משא"כ
 הטובד בחוקף בני אדם סוכרים שהוא עובד
 את הש"י ובועתים בו ומכבדים אותו בעבור
 עבודתו הנה חראה שעבודה כזו מטורבת
 היא ע"ז ממש וגרוע יותר ח"ו :

(ג) **המשכיל** כאשר ישם זאת אל
 לבו בהתבוננו במלוא
 הזאת יירא ויפחד מפני סחר י"י ומהדר
 גאונו אשר ממכון שבתו השגיה אל כל
 יושבי הארץ היולר יחד לבס המכין אל כל
 מעשיהם אפילו במעשה החורה ומלות אם
 הם עשויים לשמו ית' לעבדו בלב שלם או
 אם מכין בעבודתו בחורה ומלוא לשם דבר
 אחר ואפשר ויכול להיות ח"ו שבלי"ת
 וחפילין עבד ע"ז אוי לנו מיום החוכחה
 המשכיל כאשר יתבונן בזה ישוב אל י"י על
 הטבר ויקבל ע"ע על העמיד לייחד המעשה
 לשמו ית' בלתי ליי' לבדו :

(ד) **קבלתי** מרבותי שלדבר הזה מהני
 מסירת מודעה קודם העבוד'
 אפילו בינו לבין עלמו יאמר לפני בוראו



**מל"ת יג שרא להאכיל בשר הפסח למומר ומל"ת יד
 שלא להאכילו דגר תושב :**

חלק המעשה

הפסח לישראל מומר לע"ז : ומלוא
 י"ד (***) שלא להאכילו ולעכו"ם ולגר תושב
 הלאוין הללו הם על המאכיל שעובר בלאו אם
 מאכילם. דאיך אפשר שיהיו הלאוין הללו
 על

(א) **מצוה י"ג** (*) מל"ת שלא
 להאכיל בשר

(*) הגדה מלוא י"ג אסור להאכיל למומר על שבגד בה' אחר' :
 (***) הגדה י"ד דרנין אשר יש לשם נוגע עכו"ם היינו עשר ספירות דעס' וד' אחרונות
 דיצירה ועבר ה' לנגוף את מלרים וכו' ופסח י"י על השפחה הרי זה נגוף למלרים
 ורפוא לישראל כי הגילוי שכינה היא מהארת יובל העליון (גאולה לחירות) ושם אין מוגע
 עכו"ם. ולזכר זה נלטיינו בבשר הפסח שלא יוליא חוץ לחבורה מקום החיבור סרין רישין
 ללא מחפרשין שם י"ה. (שייך למלוא ע"ו דוק היעב) :

- על האוכל והרי אינם בני מלוח :
(ב) אין לוקין על לאו זה מלקות רק מלוח מרדות :
(ג) גר חושב היינו שקיבל עליו ז' מלוח ואינו עובד ע"ז :
(ד) גיר באפשר דאסור להאכיל דוקא למומר היינו שעבד ע"ז ג"פ אבל לא בעבד פעם אחת דרך מקרה ואפשר בע"ז אפילו בפעם אחת נעשה מומר ולריך שיון :

חלק הדיבור

- (א) ראוי** לעסוק במשפטי המלות להדגש חידושי הלכות בהם כ"א כפי שכלו ובפרט בזה"ז שאינן נהוגות במעשה הדיבור והעיון יעמוד במקום המעשה וכמו שמבואר בדברינו כמה פעמים ונשלמה פרים שפיהנו :
- (ב) כבר** קדם לנו אשר כלל הוא בדינו מוסר ומלשין דינו כמומר וכן האפיקורס (עמ"ש במלות מילה) והנה לפי מ"ש הפוסקים שלא יאמר יה"ר אחר פ' החתיא דילמא אינו מחוייב והוא כמקריב חולין בעזרה וכן לא יאמר הקרבנות של יחיד בשבת דקרבנות יחיד אינן קרבים בשבת. מכל אלה הדברים נשמע דהאמירה פ' הקרבנות הוא כקרבן נומש א"כ גם בנידון זה נ"מ ג"כ לדין דהאמירה פ' הפסח הוא כמו פסח ממש יזהר כל אדם ירא שמים שלא יהי' גרמא בדבר לימיר עם מוסר ואפיקורס סדר קרבן פסח הנהוג לוורד בע"ש ולא יושיט לו הספר לומר זו הסדר. אך שבת וראיתי דלאמירת סדר הזביחה וההקרבה לא איכפת לן אבל לאמירת סדר האילה בלילה (כמ"ש בכ"ו מלות השם וכמו שהדתי לעיל) לא יאמרנו עם המוסר והאפיקורס (השכיתים בזה"ז ואינן קיימין כלי המס על ישראל ורבים מהם מחסדים) ולא יושיט לו הספר ולא יזוהו לומר הסדר דהוה כמאכיל מן הפסח למומר ומסתבר הוא :

חלק המחשבה

- (א) ודאי** הי' לריך לכוון במעשה זאת ליוצר מזה מחמת גזירת היוצר וכעת באמירה ובלתיורה ויכוין ויאמר כשיבנה ביהמ"ק יהי' זהיר בלאוין הללו בעבור גזירת היוצר :
- (ב) טעמי** המלות הללו דעת לכוון קבל בזוכרך זה אשר כתבנו בעטעם מלות האילת הפסח להורות כי אצטני למעלה מן הטבע של המולות וגם כל העניינים הנהוגים בטבע כגון לורך אכילה ושהי' וכיולא הוא למעלה מן הטבע אזי הדרס הראוי לאכילת הפסח היינו שבענייניו נהגים למעלה מן הטבע גם בעסק הטבעיים שעוסק לא יחסר לו המזג רק הטבע מוטבדה ללרכינו ולהנאחמינו ביהותינו מתנהגים עפ"י החור' הנה כאשר אחד מב"י יגיד רגלו ח"ו מאחונת אלקי עולם הנה הוא נתון למקרי הטבע אין לו מבוה לאכול הפסח (והנה הוא כבר בז לדבר כיון שהוא פוקר ולא שייכת הליזוי בז אצל הליזוי עלינו שלא להאכילו) מכש"כ עכו"ס גמור כי לא עשה כן לכל גוי והנה שמן ע"ז ישנו ח"ו בכל עביר' כי נוטה א"ע אל הקליפה אלקים אחרים ובפרט הכועס והמסנה בדיבורו ובפרט השובר כלי בחמתו כמ"ש בחלק הדבור וכן בעבור' בשימיף הגסמר

הנסתר (שנחבתי לעיל במלוה י"ב בחלק המחשב) בזוכרך הענין הנה בעוסקך במלוה הלזה השתדל לשב אל י"י על כל הנ"ל כדי שמהי' ראוי לאכילת הפסח ואז יחשב לך העסק כקרבן עלמו משא"כ כשהארס ח"ו אינו ראוי ע"כ ישב אל י"י וירחמכו ואל אלקינו כי ירב' לסלום ויקבל ע"ע על העמיד:



מל"ת טו שלא להוציא מבשר הפסח חוץ לחבורה

חלק המעשה

ממלקות כמו בשנת נ"ל וכן שנים שעשאוה כגון שהולאו שניהם חמיכה בבט אחת:

(ג) **הבניסו** אחד כגון שכבר הי' מונח בחוץ והבניסו אחד מהן לפנים לאותה חבורה או אפילו לחבורה אחרת נ"ל דפטור דאינו דומה להכנסת שבת דכיון שילא הבשר חוץ לחבורה נפסל ולא נק' עליו שוב שם פסח:

חלק המחשבה

(א) **הא** ודאי שהי' לריך לכיון צמיניע זו שמונע א"ע מעשות כן בעבור גזירת היולר יכן צוה"ז בעוסקו בלימוד המלו' יקבל ע"ע שבמהר' בימינו כאשר נזכ' לעשות הפסח ימנע א"ע מעשות זאת בעבור גזירת היולר:

(ב) **טעם** למלוה כהב החינוך הוא זכרון לחירות כדרך מלכי הארץ שאינם שולחים מסעודותיהם מנחיהם החולה להיות כי אין זה חידוש אללס כי רגילים חמיד במעדני עולם משא"כ דלה עם הארץ כשיכינו בפעם מוזמן ומיוחד איזה סעודה ישלחו מנחיהם גם לאוהביה' להיות הדבר חידוש אללס (*):

(א) **מצוה טו** מל"ת שלא להוליא מבשר הפסח חוץ לחבורה שיטור הולאה להתחייב מלקות הוא בכזית דוקא אבל ודאי גם חלי שיטור אסור להוליא כמו כל האסורין שבחבורה (ושיטור כזית הוא לדידן בכל מלוה החורה כחלי בינה הרנגולה):

(ב) **אינו** חייב מלקות עד שיטעה עקירה במקום חבורתו והנחה חוץ לחבורה שלריך עקירה והנחה כהולאה שבת:

(ג) **אפירו** לא עשה הנחה כיון שהוליא האבר מן האגף ולחוץ נפסל האבר ולריך לשרפו:

(ד) **אין** אדם אחד רשאי לאכול בשתי חבירות:

חלק הדיבור

(א) **ללמוד** משפטי המלוה ובפרט שהיא מלוה שאינה נוהגת צוה"ז קיומה היא בלמדו משפטי המלוה ובחדש בה איזה דין מחודש הפוך בה והפוך בה ותמלא טעם:

(ב) **זה** עשה עקירה וזה הנחה פטורים

(* (הג"ה ונ"ל דבזה הטעם תמלא טוב טעם למה תיקנו בפורים משלוח מנות איש לרעהו דהנה מש"ה לא תיקנו הלל בפורים דבשלמא בי"מ יאלו לחירות לגמרי וספיר ידק הללו עבדי י"י ולא עבדי פרעה משא"כ בפורים גם אחר היסוע' אחתי עבדי אחשורוש היו וכמ"ש בגמ' ובזה יונה דביל"מ נלעוו שלא להוליא הבשר חוץ לחבור' להורות דכבר הם בני מלכים בפ"ע בלי שום שיטבוד ע"כ אין לשלוח המנות החול' כדרך המלכים וכמ"ש הרב בעל המינוך משא"כ בפורים לא הי' חירות רק ישוע' ואחתי נשאר עבדי אחשורוש

מכאן של זה דומה לחזירו בהנהגותיו והנס
 המון לאדם דעת והנרחם על בריותיו שולח
 לנו למח' בארץ בכל דור ודור נשמות
 כוללות כמה אלפים נשמות אשר יהי' הנשמה
 הכוללות מורה דרך להנשמות הנכללות עמה
 להנחותם במעגלי לך כפי איכות נשמתם
 בכל ענייניהם וזה אשר תמלא בכל דור
 ודור חבורות חבורות אשר קרבת אלקים
 יתפלגו ירוגון לשמות ולקבל מוסר השכל מפי
 רבותיהם בכל מקום ומקום והנה הש"י הוא
 היודע הוא הנוחן חשק בלב האיש הנלבב
 לקבל תורה מפי רב זה ומפי מור' זה ולא
 כן לב האיש האחר כי יוחר ישר בעיניו
 הנהגות הרב האחר ודבריו אבל הדע ידידי
 שזה הוא מאמר רז"ל שאמרו שלא מכל
 האדם זוכה האדם ללמוד כי הנשמה משתוקקת
 ללמוד איכות' (והמשכיל ע"ד בכתבי הארז"ל
 בענין ענפי הנשמות יבין הדבר ול' תמלא
 עניינים רבים הפוכים בתלמידי כל רב ורב
 בהנהגותיהם לא ראי זה כראי זה הגם
 שכולם קרבת אלקים יתפלגו התהלך במישירי
 והנה התלמידים המשמשים את רבותיהם כל
 לרכם וכל חפלים וכוננהם להגיע ולעמוד על
 דעת רבותיהם הנה יגיעו לכוונת הנהגותיהם
 ודרכיהם להכלית נקודת המרכז היינו
 פנימיות הכוונ' הן תלמידי הרב המורה
 הזה הן תלמידי הרב האחר כ"א יגיע למחוז.
 חפלו (הגם שהם הפוכים בהנהגותיהם
 עכ"ז להכלית אחד יגיעו) וכל לדיק יאחו
 דרכו דרך הקודש וגם כל תלמידיו אחריו
 ימשכו אבל בשביל זה אין לגרוע מעלת
 לדיק האחר ותלמידיו המתנהגים באופן אחר
 בדרכי עבודה כי אין שני נביאים מתנהגים
 בסגנון אחד ואין ב' לדיקים הולכים בהנהגה
 אחת. כי כן גזר היוצר ומה רבו מעשיו
 ית"ש אשר עשה כולם בחכמ' וכיא יש לו אחיו'
 בחורה

(ג) והרב מהר"ם חאגיז כתב טעם
 לזכרון התפוזן ממלרים כדרך
 הנחשו לדרכי שאין פנאי לקדש קרואים
 ולשלוח מתנות מסעודתו למיודעיו (*):
(ד) ואני הקטן הטעה גם חלקי זכור הזכור
 את אשר כתבנו בטעם אכילת
 הפכה הוא להורו' שכל עסקינו בענייני
 העולם בטבע הוא ג"כ בהשגח' למעלה מן
 הטבע והטבע כפוף לנו ולהנהגתנו עפ"י
 החור' ובכל ענייני העולם לא עדיף המרב'
 ולא יתעט המהסי' כי הכל בהשגחה ולא
 הי' רשות להאדם לעשות שום דבר מענייני
 העולם בטבע כגון מו"מ וכיו"א זולה שזה
 השי"ת צהור' לעסוק בטבע והוא ישפיע
 בהשגחתו בטבע ענין הטוב והנאות לכל
 אדם והנה להיות שאין הדבר מפריש בחור'
 כמה יאכל האדם וכמה יש' וכמה ישן
 וכמה יעסוק במו"מ וכמה ידבר וכמה
 יהלש וכי"ל יהי' מנהגו בכל ענייניו והזמן
 שיאכל ויעסוק במו"מ והזמן שישן להיות
 שאין העניינים שוים בכל נפש בפלס ומאזני
 משפט לכל ילא מהגבול המוגבל לאיכות
 נפשו כל ימי היותו על הארצ' והנה חראה
 בטבע האכיל' אשר יש לך אדם שילטרך
 בהכרח לאכול הרבה למלאות רעבונו ויש
 לך אדם שיכפיק לו בטבע להשלים חכרון
 רעבונו חלי ליתרא ירק והנה אדם שיכפיק
 לו המוטע בטבעו וישתדל להרבות במוזנו
 למלאות תאוהו. הנה בעל תאוה יקרא לו
 יולא מהגבול משא"כ הנלרך לריבוי מאכל
 בטבעו הגם שיאכל יותר מהנוכח לא יקרא
 לו יולא מהגבול מזה המשל תקיש ומדון לכל
 שאר ענייני העולם מו"מ וכיו"א ולזה פ' קטנ'
 שכל גופי הור' תלויין בה בכל דרכי דעתו
 והנה לזאת רבו הנהגת בני האדם בענייניהם
 אפילו אותם אשר קרבת אלקים יתפלגו אין

ההשירוש והפלה השי"ת ניכיו גם בימי עניים ומרודם עם היות שטדיין הי' הסחר פנים
 עכ"ז הפליא ישותות ולא נהגם ביד אויב לזכר זה ליוו חז"ל אדרבא לשלוח מנות לאין
 כגון בכדי להורות הפלא הגדול שהי' גם גדול גם בימי עבדות והבן הענין ע"כ הג"ה):
 (* הג"ה גם לטעם הזה נוולה טוב טעם לשלוח מנהג צפורים להורות דשם הי' נוח
 מאויביהם כי היש לא ענוה בפניהם כי נפל פחדם על כל העמים והיתה הסעוד'
 בהשקט שלה בחשון :

דרך מל"ת טו פקודיך

(והבן מה שסיים ודרך רשעים האבד הגם שכוללים בדרך אחד ביחד יאבדו דרכם ויחטטו כהוה בישימון דרך לעוף השמים ויבהמת הארץ) אחרי כל הדברים והאמת האלו מה טוב ומה נעים לכל ברי' להסתכל במישור כפי אשר הור' להם המור' ללדקק בכל ענייניהם (ובלבד שלא יהי' איזה הנהג' ניגוד לתור' ולדברי חז"ל שאז אפילו יהי' המורה חכם כמלאך אלהים לא יאב' לו ולא ישמע אליו כאשר ידובר אי"ה במלוה שאלו) ולא יעזבו מנהגיהם בדרכי הליכות עולם אבל לא מפני זה יבזו בלבם ובשפתם הנהגת רב אחר וחבורתו כאשר בעוה"ר נהוו" זה הדבר בדורותינו ודומ' להסתלקות התור' ח"ו לכמה תורה וזה פוסל רבו של זה וזה פוסל וכו' ר"א כדוד חשבו להם כלי שיר ובשביל זה נמשך הדבר בעוה"ר אשר לא רבים יחמנו כי מי שהולך בדרך אחד אשר קיבל מרבו בקל חיש יסור ממנהגו וילך בדרך אחר כי יטהו לבבו לשמוע לקול המתנגד לדרך הזה והנה זה וזה לא תעל' בידו כי נשאר ערום מכל וכשוכב בלב ים כדמיון התינוק היונק היום ממיניקת אהת ולמחר מאחרת אשר הוא עלול ח"ו לבה ילדי חלאים משינוי המוג' והנה כאשר הבין הדברים שבין ענין הרמוז במלוה שלא יולית מבשר הפכה (הרמוז) לטנייני טבעי העולם והנהגהו הנחונים במזל להנחת האדם עפ"י דרכי עבודתו ית"ש) מחבורה לחבורה רק יעמוד במנהגיו ודרכי עבודתו ומנהגיו בעניינים העולמיים בחבורתו הגם שיהיה לשמוע קול דברי הלקים מכל מלמד להשכיל למען דעת את י"ו עכ"ז יאחו לדיק דרכו והילוכו בקדוש' כפי הרגלו מפי מורהו לש"ש ויהי' לו כיחד הקוטע במקום נאמן שזה הוא דרכי עבודתו כפי שורש נשמתו הבן הדברים על מחכמתם ויעממו לנפשך כי אל בעלי השכל אשים דברתי וג"כ הרמוז שלא יולית מחבורה לחבור' שלא יולית משו מילין לדבר כל הנהגת חבורה אחרת רק יור' לנפשו שזה דרך אחר לעבודתו ית"ש כפי שורש נשמתו ומני ומיני' יתקלם עילאה ומדי

בחור' ושמעתי מפי כבוד אדמו"ר הרב הקדוש המגיד מהר"י זל"ל מקאזניץ פי' מה שאחז"ל שלעתיד לבא עתיד הקב"ה לעשות מחול ללדיקים וכו' א"א מרא' באלבטו הנה אלקיני זה (הנה יודע לכל מבין שאין הדבר הזה כפשוטו) ואמר הוא זל"ל דהנה אז יהי' חכלית ההתבוננות הדעת השלם וכ"א יור' דרכו ח"ך הי' האמת אהו באחו דרכו וכי דרכו הי' נכון להחכלית ואלבט הוא כינוי לאחי' כי אחיות האדם הוא באלבטו וזה יור' אשר כו"א מרא' באלבטו היינו דרך אחיותו לאמר ראה נא אשר אחיות דרכי הי' בטוב נכון להחכלית (ובהעמיק עוד אלבט הוא קס"ג שם אהו"ה במילואו והוא שם הדעת נושפנקא דחוסים ב'י' שמיא וארעא וכל אחד מרא' באלבטו היינו בהדעת שלו ח"ך שחמתו עמד' לו כנ"ל ושמעתי בסגנון זה מו"ח אחד) והנה כ"א מהלדיקים ירא' כך באלבטו הנם שהיו דרכיהם הפכים עכ"ז כולם כאחד טובים ועפ"י אמתית שזה הכוונ' שעמיד הקב"ה לעשות מחול (דייקא) להלדיקי' רל"ל בדרך המחול שהוא סביב סביב כמחוג סביב המרכז הוא הנקוד' האמיתית והנה נקודת המרכז הגם שמנקוד' א יולית' הנקודות סביב סביב במחוג זל"ל וזה ללד אחר עכ"ז כולם יונקים מנקוד' המרכז וכולם שבים במרוצתם למרכז כי מומנו ילאו ואליו ישובו וז"ש עמיד הקב"ה לעשות מחול ללדיקים היינו סביב סביב זה ללד זה ול"ז ואעפ"י כ"א מרא' באלבטו (כנ"ל) אשר הילוכו בקדש הוא לחכלית הפנימי ואומר לחבירו רא' נא כי הנה אלקיני זה שהסגתי בדרכי והילוכי והי' זה כוונתי להכלית הזה וינעתי ומאלתי זה מה שני"ל והנה שמעתי מכבוד אדמו"ר הרב הקדוש הישיש מהר"א שליט"א אבד"ק מעוזבו סגנון זה לפרש הפסיק כי יודע יי' דרך לדיקים ורל"ל השי"ת מחבר דרכיהם (יודע מלשון יודע אדם לשון חיבור) הגם שזה הולך בדרך זה וזה הולך בדרך אחר עכ"ז השי"ת מחבר דרכיהם אשר כולם כאחד באים למקום אחד לחכלית הפנימי הבן

המה זה מזה. לרמוז זה יש בפסוק ויראו יושבי קלוות מאוזותיך וכו' בין והצבון: (ה) הפוך: בה והפוך בה בדברים הנ"ל והמלא טוב טעם המשכיל כאשר יחבון בדברים הנ"ל ובפרט בעם עוסקו בלמוד המלצה ורמזי' ישית עלות בנפשו לשוב אל י"י על העבר וכו' ויקבל ע"ע וכו':

ומדי דברי בזה ידע את אשר תראה בדורותינו בעוה"ר הגיע הדבר להתחלקות הדעות זה פוסל רבו וכו' הוא מחמת התלמידים שלא שמשו כל לרכס להבין ענין מנהג רבותיהם עד הנקוד' הפנימיות ההכליתית כי אילו באו אל המרכז הנקוד' הפנימיות הנה אז היו רואים התאחדות הכל למקום אחד משא"כ כשאינם באים אל הנקודה הנה בקלוות רחוקים



מלית טו שלא לשבור עצם בקרבן פסח

חלק המעשה

זו שמונע א"ע בשביל אזהרת המורה שלנו השי"ת וכמו שכבר נבאר כמה פעמים וכעת בזה"ז בעוסקו בלימוד המלצה יקבל ע"ע כשיבנה ביהמ"ק במהרה בימינו יקיים ויהי זהיר במלצה הנ"ל מחמת ליוו השי"ת:

(ב) **טעם** המלצה כתב הרב בעל החינוך שהוא ג"כ להורות דרך המירו' שאין מדרך מלכים לשבר העלמות להוליא מחוסר המאכל רק הרעבים התאבדים למאכל עושים קך:

(ג) **והרב** מהר"מ חאגיז כתב שהוא ג"כ זכר לחפזו כי הנחפו אין לו זמן לשבור העלמות להוליא המוח:

(ד) **ואנחנו** בענינינו לדרך שכתבתי במלו' הקודמת נ"ל ג"כ

בכאן כוונת הרמוז במלצה הזאת הנס (כי רמוז במלצה הקודמת) שיש לילך בעקבי הלאן כנ"ל כפי הדרך הככון אשר למד אוחו מורהו ללדקה הנה באה האזהרה במלצה הזאת שלא ישבור עלם בפסח עלם הוא גוף ועיקר הדבר נק' עלם היינו בענייני מנהגים אשר ילמוד מפי רבו לא יתנהג רק בדבר שאינו מהנהגו לעלם היינו הדברים שאינם ניגו' לאיזה מלצה ולאיזה דבר מדברי חז" משא"כ כשיש במנהגיו איזה ניגוד (לתורי שכתב ושבע"פ או אפי' לאזהר' קטנו שבדברי

(א) **מצוה ט"ז** מלית שלא לשבור עלם בקרבן פסח. כשזכר עלם בפסח הטהור לוק' אפילו השובר אחר השובר חייב אפילו מאה זה אחר זה (*):

(ב) **השובר** עלם שאין עליו כזית בשר ואין בו מוח אינו לוקה:

(ג) **דוקא** פסח שהי' לו שעת הכושר ונפסל חייבים עליו משום שבירת עלם ושלא הי' לו שעת הכושר אין חייבי' עליו משום שבירת עלם:

חלק הדיבור

(א) **ללמוד** כל משפטי המלצה בש"ס ופוסקים ולחדש הלכות כ"א כפי שכלו ובפרט שהיא מלצה שאינה נוהגת בזה"ז עיקר קיומה ע"י הלימוד והעסק בה: (ב) **כל** קרבן פסח הנפסל מספק אסור לשבור בו עלם שמא הי' לו שעת הכושר ואם שיבר אינו לוקה שמא לא הי' לו שעת הכושר נ"ל והוא פשוט:

חלק המחשבה

(א) **ודאי** הי' לך לכוון במניעה

(* הג"ה י' רישא דמרכא ו' גופא דמרכא והנ"ל הוא מלצה י"ו שלא לשבור רישא דמרגז מן גופא מרגז לי"י מלאה דם לנקום נקמת ב"י:

זו נאמן הוא בעל מלאכתיו אשר עשה לנו
 את הנפש ונתן לנו את תורתו אשר היא
 בעלם למעל' מן הזמן ונתנה לנו תחת הזמן
 להורות כי לכל יש זמן ועת לכל חפץ תחת
 השמים והמתחכמים הפר חוק המור' וכיולא
 בדברים אחרים אם רוא' התלמיד שהרב
 עוש' דבר שהוא מנגד לתור' לא יאב' ולא
 ישמע ואת הרב ידון לכף זכות הבן הדבר
 והיו הדברים האל' על לבדך קשרם על
 לבך עגדם על גרונך כי רבים שגו בזה
 וסמכו עלמם על קנה רלוץ עיין נא
 בדברי הרמב"ם בענייני הכניאים וסראה
 בדברי בנויים על יסוד ועיקרי המור' מול זה
 בא הרמז בענין הפסח (שכתבנו רמיזתו
 לעיל) עלם לא תשכרו בו רל"ל הגם
 שיוסיך שלא להוליא מחבור' לחבור' רק
 תעמוד במנהג חבורתך כפי אשר יודיך
 מוריך עכ"ז. ועלם לא תשכרו בו. היינו
 עלם ועיקר דיני המור' המוזכר' בכתב
 ובע"פ בין והסבוקן. כי בכאן קלרתי ובמ"א
 הארכתי (*):

שדברי מו"ל שכל זה הוא עלם תורתיו
 לא יאבה ולא ישמע להחנה במנהג הזה
 (הגם שרואה מנהג הזה אלל הרב) אפילו
 אם יעמיד לו הרב החמה באלמט השמים
 ויבקיע לפניו את הים (וכבר דברנו מזה
 במ"א באריכות) הגם שריך לדון את הרב
 לכף זכות בענין שהוא באמור בלבו אפשר
 אינו זכין עניינו ואפשר הרב עושה משום
 עת לעשות לי"י (כי חלילה להרהר אחר
 רבו כחוט השטרה) וכו' וכיולא אבל התלמיד
 בעלמו הרולה להתלמד לא יאבה להחנה
 בשום חופן במנהג העוקר איזה הלכה דהרי
 חוה"ק כגון לבטל עונה ק"ש ועונה תפלה
 בזמנים שקבעו מו"ל הגם שיפחך כמה
 אנשים מתחכמים לדעת' באומרם שמן הלורך
 להתמין עד ירגישו יפת שפעת מוחין גדלות
 חדע ידידי שזה עלת הילר הגע בעלמך אם
 יעלה בדעת האדם שלא לאכול מלה בפסח
 רק ימחין עד חג השבועות שאז יהי' לו
 מוחין גדלות מאור פני מלך כי תיעול
 בלה לחופה. הירלס י"י אלקי ישראל בעבוד'

מל"ת יז שלא יאבר ערל מקרבן פסח

חלק המעשה

(ב) **שיעור** אכילי בכזית אם אכל

הערל כזית מבשר הפסח

לוקה. אבל ודאי גם חלי שיעור אסור:

(ג) **מירתו** מטעבת מולשחוט הפסח וכן

מילת בניו שהגיע זמנם

למול וכן מילת עבדיו ועבילת שפתותיו:

אם

(א) **מצוה י"ז** (***) מל"ת שלא יאכל

ערל מקרבן פסח

היינו ישראל ערל אפילו הוא אנוש כגון שמתו

אחיו מחמת מילה:

(*) הג"ה וזה לדעתו הנאמר בנתינת המור' בחדש השלישי ללאת צ"י מאמ"ל ביום הזה

באו מדבר סיני הנה מהראוי הי' ליכתב בלחד לחדש השלישי ללאת צ"י מאמ"ל

באו וכו' מהו הכרל' ביום הזה הוא להורות לידע ולהודיע ולהודיע הגם שהמור' היא בעלם

למעל' מן הזמן נתנה השי"ת תחת הזמן להורות שכל מלותי' נהוגות דוקא בזמן הראוי

ע"כ נתינת הי' דייקא בזמן הזה ולא בזמן אחר ע"כ זה יורינו יולר בראשית ביום הזה

דייק' בלו מדבר סיני ולא בזמן אחר. וכן תחבוקן ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר להורות

דייקא. בזמן להודי' כי כל מלותי' דייקא נהוגים בזמן. ומי שמתחכם ע"ז מתחכם על

מלות המור' וחוקותי' בין והתבוקן:

(**) הג"ה מלות מילה נק' עו"כ בנימי י"ז:

וכעת בזה"ו בלומרו מלוה זאת יקבל ע"ע להיות זהיר בה בזמן המקדש שיבנה ב"ב בעבור ליווי השי"ת :

(ב) **מעם** המלוה כ"ל לפי מ"ש שטיין הפסח שהוא טלה בכור המזלות להורות אשר כל עניני' הטבעיים להנחומים תחת טבע המזלות הם כפופי' לישראל אשר בהנהגתם וענייניהם (בהשגחת השי"ת) הוא למעל' מן הטבע (כאשר הנהגתם עפ"י החור' הנוזלי'אחס לגמרי מן הטבע) והנה בשביל זה נלטוו ישראל ג"כ מזות מילה במקוט למיחת החולד' הגם שגולד' הערלי' בטבע הבריא' הולדות ישראל למעלי' מן הטבע (נמש"ל במזות מילה ושבין) וא"כ מי שאינו מחול הוא עדיין אינו שלם כי הוא תחת הטבע עדיין ט"כ לא יאכל בשר הפסח עדיין הבן הדברים וג"כ מילה בניו ועבדיו וטבילה שפחותיו שלא נכנסו עדיין תחת הנהגת ההוד' הנחור' מהמשנית והכל יכול על הטבע מעבכתו מלאכול הפסח בין והתבונן הדברים וינעמו לחיכך (עמש"ל במלוה מילה ובמלות הפסח והבין):

(ג) **ממוצה** הדבר השכיל וחדע אשה גם ערל לב הוא בכלל כרמו הזה היינו מי שאינו מאומן באמונה שלימה אמונת אומון בהשגחתו ית' בטבעיים וכי האדם לא יוכיף ולא יגרע בהשגחותו מאמונה ט"כ האדם כזה מצלה זמנו לריק ולבבלה לאסוף הון וכיוצא ונשאר ריקס מועה"ז ומעוה"ב :

(ד) **ע"כ** המכיל כאשר יהבונן גם עתה במלוה זאת וישבו אל יי' ית' על העבר ויקבל ע"ע וכי' בעמיד :

(ד) **אם** שחט את הפסח בעוד שלא נימול אעפ"י שאל א"ע בין פחיתים לאכיל' אעפ"י הפסח פסול וכן הדין במילת בניו ועבדיו וטבילה שפחותיו (עמש"ל במנו' י' ובמלוה ו') :

חלק הדיבור

(א) **מצות לית י"ז** שלא יאכל ערל מוק"ם היינו ללמוד ולטיין במשפט המלוה ולחדש הלכות כ"א כפי שכלו וכוה"ז יקבל ע"ע לשמור אזהרה זאת. היינו כשיבנה ביהמ"ק ב"ב יזהיר לערלים שלא יאכלו :

(ב) **עיון קלת** חידושי דינים ממלו' זאת לעיל במלו' ה' ובמלוה ו' :

(ג) **נסתפקנא** אם הי' לו בן שהגיע זמנו למולו אבל הוא חולה ואינו רשאי למולו עד שיבריא אם שוחטין עליו את הפסח וכו"ל לפסוט מהא דאמרו בגמ' לטנין כל תאמי דקרבן כגון שהי' חולה בעלמא (היינו הקרבן הנקדש הי' מולת) ולא עבר עליו אע"ג דאעפ"י כ הי' ראוי לשוחטו כיון דהי' לו עכ"פ איזה מניעה המונעתו לא עבר עליו דהוה כלא הגיע זמנו (עיינן שם במס' ר"ה) ה"ה"ד ומכש"כ בכאן כיון שאין רשאי מן הדין למולו הוה כלא הגיע זמנו :

חלק המחשבה

(א) **ודאי** הי' לריך לכון במניעה זו שהוא בעבור ליווי השי"ת

מ"ע יח לקדש בכורות

חלק המעשה

בכורי פטר רחם הזכרים שנאמר קדש לי כל בכור פטר כל רחם בנבי' באדם ובבהמ' לי הוא (הן אמת שכלל מלוה

(א) **מצוה יח *** מ"ע לקדש

(* הג"ה מלוה ח"י קדש לי כל בכור פרשה ראשונ' בתפילין מוח חכמ' והחכמה תמי' והנה קידוש בכור ראשי' חכמ"ה הבן וע"כ מלו' להקדיש בכור קדש חכמ' :

מלוה זו ג"כ קידוש בכור אדם אבל הוא כמנהג למלוה בפ"ע במקומו לפדותו וליתן ה' שלשים לכהן כאשר יבא א"ה ביאור המלוה במקומה וכן כמנהג למלוה בפ"ע פטר חמור כאשר יתבאר להלן וכאן יבא למגן המלוה רק קידוש בכור בהמה טהורה :
(ב) ענין המלוה כך בכור בהמה טהורה בין שלם בין טריפה הוא קדוש חמים נשחט בעורה כשאר קדשים קלים ושופכין דמו בנזרק על המזבח שפיכה אחת כנגד היסוד ומקטירין אימוריו והבשר נאכל לכהנים לשני ימים ולילה א' :

(ג) אפילו כהן מוחייב להקריב בכור בהמה טהורה שלו או יאכלנו במומו :

(ד) מצוה להקדים בפה בכור בהמה טהור' ולומר הרי זה קודש ואם לא הקדישו אעפ"כ הוא קדוש מחליו :

(ה) בזמן הנקדש אין מקריבין במוצא בכור הנולד בחול' והובא לא"י רק יסגנו לכהן והכהן יאכלנו במומו שילד זו ואין מקריבין במוצא רק בכור חם הנולד בא"י (עמ"ש בחלק הדבור) :

(ו) בזה"ז בין בא"י בין בחול' הככור הוא לכהן וירעה עד שיסחאב והוא נכסי כהן להאכילו לכל אדם שיראה כחולין גמורים רק שאסור בגיזה ועבודה בין חם בין בעל מוס :

(ז) מצוה לאכול הככור בחוץ שנתו (בין חמים בזמן המקדש בין בעל מוס בכל זמן) :

חוק הדיבור

(א) צריך ללמוד ולעייין בש"ס ופוסקים בכל חלקי המלו' ודיני' ולחדש הלכות כפי רוח שכלו :

(ב) הרמב"ם כתב בס' המלו' שהמלו' הוא אינה נוהגת אלא בא"י והחזיק אחריו הרב בעל החינוך והוסף לבאר בחול' הוא מדרבנן והרמב"ן בהשגו'

חמה עליו וכחכ שזאה המלו' נוהג' גם בחול' שמחוייב' ליתנו לכהן והכהן יאכלנו במומו וגם הראב"ד בהשגות השיג על הרמב"ם ומרן זכ"מ כתב שניסח' מוטעת גזמנ' להם והנוסחא האמיתית היא נוהגת בדרך ובחול' הנה יש לישב כן בחיבורו הגדול אבל בס' המלו' ח"א לומר כן כאשר העיין ומה שג"ל בזה הוא כי כוונה הרמב"ם הוא על עיקר המלו' היינו קידוש בפה זה אינו נוהג בחול' (דעיקר מלו' הקידוש הוא כשהוא ראוי להקרב' דנקא לן מהפסוק הקדים ליי' אלקיך משמע דוקא כשהוא ראוי להקריבו על המזבח אשר לפני יי' וזה הוא דוקא בא"י דהוא ראוי להקרב' משא"כ בחול') חפ"י הוא חם ובזמן הבית אין מקריבין חוץ לפני יי' (כמ"ש בחלק המעשה) רק הכהן יאכלנו במומו ע"כ לא שייך זו קידוש ליי' (ולפי"ז גם מדרבנן אינו נוהג מלוה זאת בחול' ע"כ דעת הרב בחינוך ול"ט) ואם תקשה לפי"ז איך בא"י נמי בזה"ז לא שייך מלוה קידוש זה אינו דודאי שייך דבמהר"י יבנה ביהמ"ק ויקריבנו משא"כ בחול' לא יקריבנו בשום אופן זה מה שג"ל :

(ג) שותפות העכו"ם בעובר או באמו פוטר מן הבכור' :

(ד) באתי כמוכיר לבני גילי בהרבך הנהוג אצל ההמון שמוכרין בהמות מבכורו לעכו"ם קודם לידתם כדי לפוטר' מבכורה לריבין לזוהר להקנות לו בכסף ומשיכ' כמובאר בש"ע ורבי' נכשלים בזה ואינ' מקני' רק בכסף וחי' הם מאכילים לישראל קדשים בחוץ ומן הלוך למורי הוראות להודיע זה לרבי' :

(ה) ותדע עוד דחול' אמרו חלב אינ' ראוי לפטור מן הבכור' ע"כ לריב"ם לזוהר הקוני' בהמה החולב' מן העכו"ם ואינו יודע אם ילדה כבר (והעכו"ם אינו גאמן ממילא הולך שמוליד בהמה' בביתו הוא הפק בכור ורבי' מתחכמים בזה על דברי רז"ל והוא בעיניהם כשחוק מדע ידידי שזה אפקורסת כשאינו מאמין לדברי חול' והם שנטעוה"י

להיות הש"י הרג בכורי מזרים להורות על הענין אשר כתבנו דמזל מזרים הי' בכור המזלות והש"ת הודיע גבורותיו אשר כל הטבעיים הנחונים תחת המזלות הם בהשגחה והוא המושל והמשגיח על כל והוא משרדם כרלונו לפרסם זה הרג את בכוריהם ויבושו מבצדם לזכר זה גלגולו ונחמו עמו אשר נחר אותנו לחלקי (ואנחנו נמעלה מן הטבע ואין מז"ל לישראל) להקדיש לו כל לורת ראשית דהיינו בכור פטר רחם וראשית פרי אדמתינו וראשית דגנינו וראשית עריסותינו להורות על כל ראשית הטבע והמזל וכל עסקינו בטבע הכל משועבד להבורא עולם והוא המשגיח על כל ממילא בההבון במלואו זו מהוייבין אנחנו לשעבד בכל יום כל ראשיתנו לז"י היינו ראשית נחשבותינו בעמדתנו וממתינו חיבך לההבון בממשלתו עלינו וכי הוא המחזיר לנו נשמותינו וכן ראשית דבורינו וראשית מעשינו והראשית הוא היסוד לכל כי לו נשפט הבכורה ואחריו ימשכו הענפי' בכל ענייניה במחשבה ודיבור ומעשה של כל היום ויש' השגחתו ית' לנגד עיניו כי הוא השופט בו חיו' המחשבה ודיבור ומעשה כרלונו היום משא"כ כשאינו משעבד הראשית לז"י הנה ח"ו הוא להיפך והוא הנר"ל בפסוק יתלבט ע"ד לא טוב (בראשית עמידתו אזי ח"ו) רע לא ימאס הבן הדברים :

(ז) הנה לזכר זה הגם שהבכור ממילא קדוש עכ"ז באת המלו' להקדישו בפיו להורות דלא סגי קדושה ראשית המחשבה בלבד רק גם קדושת ראשית הדבור וקדושת ראשית המעשה רמו בנתינה לכהן בין וההבון :

(ח) ואשר שם לבו לדרכי י"י כאשר ימבון במלוא הזאת ישוב אל י"י על העבר וירחמנו ויקבל ע"ע וכו' המשכיל בענין הזה יעמוד בו ומלא טוב טעם ודעת אשר ענפי המלוא הזאת אפשר לקיים בכל עת ובכ"מ ובכ"ז לשעבד בכל פעם ראשית המחשבה והדבור ומעשה וממילא ימשכו ח"ו הענפי' האחרים כי היסוד שורש הכל וד"ו בזה הערה למבין ברמזיה :

שבעה"י אני מחמין לדברי חז"ל והם אמת ומורהם אמת ברוך שבחר בהם ובמשנחם הנה ג"כ רבים העידו לפני שאירע הדבר בעדר' שהיו חולבי' בהמו' שלא ילדו מעולם הנה אם אדם קונ' בהמה חילבת מעכו"ם ואינו נוהג בה מנהג בכור' הנה אם אירע באמת שבהמ' זו לא ילדה הנה האכיל לישראל קדשים בחז"ל ואפי' אירע לו בהמ' שכבר ילדה הנה אשפי"כ הוא עבד על דברי חכמי' ולא האמין לדבריה' ולריך לכפרה ולריך להודיע זה להמון והשם הטוב יבלח לעמו כי לכל העם כשגה :

חלק המחשבה

(א) ודאי לריך לכון לקיי' מ'ע דאורייתא בעת הקידוש וגם בעת ההקדש' והנתינה לכהן אם לא כוון לא קיים המלוא כהיקונ' שהחשב לו בחשבון לחלוקה דרבנן :

(ב) כבר נבאר כי מלוא שטעמי' מפורש בתורה לריך לכון גם הטעם והנה גם בכ"ן הטעם מפירש בתורה ויהי כי הקשה פרעה לשלחנו ויהרגו י"י כל בכור וכו' ע"כ אני וזבח וכו' ע"כ נרא' דלריך לכון גם לטעם דהיינו משום הכי מקדיש הבכור ליתנו לכהן לזבחו לשם י"י לזכרון הגם שעשה עמנו הש"י בהריגת הבכורות במלר' :

(ג) ונ"ל דגם בחז"ל שאינו מקדישו בפה רק הוא קדוש ממילא (וכמש"ל בחלק הדיבור) ליתנו לכהן כיון שגולד לו בהמה בעדרו יכוין כנ"ל בעת לידת הבכור ובעת הנתינה לכהן :

(ד) ועוד נ"ל דגם שמוכר הבהמ' המזכיר' לעבדים כדי לפיטר' מבוכר' יכוין כנ"ל וזוה יקיים המלוא כיון שעושה הדבר מחמת אונסו שמהיירה שלא יבטל בקדושת בכור וזה מיקרי חיסב לעשות מלוא ונאנס וכו' :

(ה) הנה טעם המלוא מבוחר בתורה וכשהבין והעמיק בדבריו מה שכתבנו במלות הקודמים בקרבן פסח הליך מן המרכיס להבין בעומק טעם המבואר בתור'



דרך פקודיך

מל"ת יט שלא לאכול חמץ בפסח

חלק המעשה

שלא ימלא ברהטו הענין הזה וכאן באה האזהרה שלא יהנה ממנו היינו אם מגביהין אותו בני ארס אחריהם ומשבתין אותו לא יהנה מזה ואדרבא יאמר אל לבו מאמר החסיד מטאי לו ירוחן בם שכיני אזי ברתו רחוק מגבולי ובפרט אם משבתין אותו בדבר שאין בו יחשוב עלמו כרי' קטנה מעטפה בדעת עומד לפני תמים דיעות :

(ג) ולפי מ"ש עוד לעיל חמץ מרמז לדעת הרע חקירו' הכוזבו' המדומות

הבא מחטא עה"ד עו"ר (חמץ שאר בגי' עץ הדע' ובכלל זה כל החכמות החילוניות הנה הגם שבא' האזהר' צ"ל ימלא כמש"ל באה אזהרה שוב שלא יהנה משומעו אלה הדברים

ויכוף אלי' לתוך האזן ותמים יהי' עם יי' חלקיו כי כבר אמר שלמ' חלק משמן חיב' ואחרית' מרה כלענה וגם רמז מה שנאסר

בהנאה שלא עשה החכמות החילוניות הללו ולשונות העכו"ם) אפילו קרדוס לחתוך בה

אם לא הולרכת למשפטי החורה כי כל החכמות משמשים אל ההורה כעבדים אל אדוניה' (ובדרך שכתב הרמב"ם שלמד

החכמו' שלקחם לרקמות ולטבחו' ולאופו' בכדי להראו' לכל העמים והשרים את יופי

בה המלך בין והתבונן) ובאה האזהרה כל שבעת הימים רמז לימי שנותינו בהם ע' שנה

כמ"ש ר' פלוני מנחות דף ל"ט כגון אני שלמדתי כל התורה כולה אם מותר אני ללמוד

חכמת יוונית והשיבוהו שילמוד בשעה שאינו לא יום ולא לילה כי והגית בו יומם ולילה

כתיב וקודם זמנו ג"כ נאסר רמז אפילו קודם זמן חיובו למלוא דהיינו אפילו בימי

החינוך. הרחק ירחיקוהו מחניכו מחכמת החילוניות ולשונות העכו"ם וכי' אסרו חז"ל

במשנה בין והתבונן לא ולמד עד כמה חשו חכמים לזה עד שאמרו מנעו בניכם מן ההגיון רק הלימוד של תורתנו יהי' טפ"י יסוד מוסד מדברי חז"ל בין והתבונן אם עיני

שכל

(* דג"ה מלוא י"ט מנין חו"ה האכילי' מתן הדע' חמץ שאר בגי' עץ הדעת :

(א) מצוה י"ט מל"ת שלא לאכול חמץ בפסח ואפילו בהנאה

אסור :

(ב) האוכל כו"ה חמץ בפסח במזיד חייב כרת ובסוגג מטאת קבוע

והאוכל פחות מכזית במזיד מכין אותו מכות מרדות :

(ג) אחד האוכל ואחד השותה חייב בכל הנ"ל :

(ה) על ההנאה בלא אכילה ושת' אינו חייב כרת ובסוגג אינו חייב מטאת :

חלק הדיבור

(א) רעיון בכל הלכות החמורו' הללו של המלוא הזאת ולמדש דינים

מחודשים כיד י"י הטובה עליו :

(ב) אסור להרית פה חמה בפסח אפילו של עכו"ם דמקרי הנאה :

(ג) חז"ל אסרו חמץ אפילו בפטרובות משהו אסרו אפי' בהנאה :

(ד) עכו"ם שמונותיו על ישראל דהיינו עבדו ושפחתו המושכרי' לו אסור

ליהן להם חמץ קודם פסח שיאכלו אותו בפסח דנהנה מחמץ בימי הפסח רק מותר ליהן לו מטות או קמח ואפילו יאפה העכו"ם חמץ ליה

לן בה :

חלק המחשבה

(א) ודאי לריך לכיין לקיים מצוות בוראו במיע' זו וכאמור כבר כמה

פעמים :

(ב) מעם למלוא זו נ"ל לפי מש"ל ענין החמץ רמז לגיאיות שמגביה א"ע

יותר מכה הפועל שבו הנה כבר באה האזהרה

(ד) **כִּי** שְׁעֵי שָׂכַל לוֹ יִבְיֶן הַעֲנִין וִירָאָה אֲשֶׁר רָמַז הַמְלוּהַּ הַזֹּאת נוֹכַח כַּכֹּ"מ וּבְכִ"ו אֲזִי בְהַחֲבוּן הָאֵדָם בּוֹה יִשׁוּב אֵל יי' עַל הַעֲבָר וְיִקְבַּל עִ"ע בַּעֲמִיד לוֹ לִזְרַעוֹ לְלִדְרוֹתָיו לְהִיּוֹת עֲבָדִים נֹאמָיִם לַיי' וְלִתְרוּמָתוֹ וְתוֹמַת יִשְׂרָאֵל תַּנְחֵם :

כָּל לֶךְ כִּי הִנֵּה נַח הַרְשָׁעִים פָּרְלוּ גִדְרוּ שֶׁל עוֹלָם וַיִּאֲמְרוּ לֹאֵל כּוֹר מִמֶּנּוּ וְדַעַת דְּרִכֶּיךָ לֹא חִפְּלָנוּ וְחִמּוּ לָנוּ שׁוֹעֲלִים שׁוֹעֲלִים קַטְנִים מַחֲבֵלִים כְּרָמִים כְּרָם יי' לְבָאוֹת עַד אֲשֶׁר יִקְוִי' בָּנוּ וּבְרוּחֵי מַכַּס הַאֲנָשִׁי הַמּוֹרְדִים וְהַפּוֹשְׁעִי בִי וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ נִקְיִים לִפְנֵי יי' עַד עוֹלָם :



מרת כ שלא יראה חמץ ברשות ישראל כל זימי הפסח

חלק המחשבה

חלק המעשה וחלק הדיבור

(ב) **וְגַם** עֵיִן מ"ש בָּלָאוּ דֵּלָא יִמְלָא וְגַם רָמַז הַמְלוּהַּ בְּטַעַמ' עַמּוּס'ל בְּאִרְכּוּת נוֹסֵף עִ"ז אֲזַהְרָה בֵּל יִרְאֶה בְּבִיתוֹ הֵיִינוּ שִׁדְרִיךְ גַּם בִּיב בָּלָאוּ הַדְּרָכִים שֶׁכַּחֲבָנוּ שֶׁסֶּ בְּכַדִּי שֶׁלֹּא יִתְרָאֶה מִשֶּׁהוּ מַחְמֵץ הַגִּ"ל כָּל מִקּוֹמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּנֵי בָנוּ שֶׁל אֲבָרָהָם אֲבִינוּ עַמּוּס'ל וְחֲבִין :

(א) **מִצְוָה ב** * מַלִּי"ת שֶׁלֹּא יִרְא' חֲמֵץ בְּרִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל כָּל ז' יָמֵי פֶסַח כָּל מַה שֶּׁמְפָרֵשׁ שֶׁסֶּ בָּלָאוּ דֵּלָא יִמְלָא הוּא גִ"כ בָּלָאוּ דֵּלָא יִרְאֶה רַק דֵּהַחֹרֶה נַחֲמִי עִ"ז בִּי לְהִוִּין לְחֵי"ב הַעֹבֵר ב' מַלְקִי' עַל לֹא יִרְאֶה וְעַל לֹא יִמְלָא אֲבֵל אִין שׁוּם חִילּוּק כָּל מַה שֶּׁמְפָרֵשׁ בָּלָאוּ דֵּלָא יִמְלָא כֵּן הוּא בָּלָאוּ הַזֶּה דְבַל יִרְא' :



נו"ע כא לספר ביציאת מצרים ליל טו ניסן

חלק המעשה

הָאֵז וַיִּסְפֵּר לוֹ הַעֲנִין וְרָמַז הַעֲנִין בַּחֹרֶה . וְהִיָּה כִי יִשְׁאַלְךָ בֶּנְךָ וְכו' דַּקְשָׁה חִיבַת וְהִי מִיּוֹתֵר דִּילְדַק שְׁפִיר לומר וְכִי יִשְׁאַלְךָ וְכו' וְאִתָּה תְּשִׁיבֶהּ מִזֶּה גַּשְׁמֵע דְּמִלוּהַּ מ"ה הוּא עִ"ז שֶׁאֵלֶּה וְתִשׁוּבָה . וְעַפִּי פְּשׁוּטוֹ טַעַם הַדְּבַר שֶׁבִּיּוֹתֵר נִקְבַּע הַעֲנִין בְּנֶפֶשׁ הַבֵּן כְּאֲשֶׁר הַסִּיפּוֹר בָּא לוֹ עִ"ז מְבֻקָּשׁוֹ כִּיּוֹן שֶׁהוֹקְשָׁה לוֹ אֲזִיזָה דְּבַר וּבִיקָשׁ לְמִלּוּא טַעַם אֲךָ הוּא לְרַעֲמֵי עַפִּי הַגּוֹדֵעַ מִרְז"ל דֵּהִיבַת וְהִי מִרְמַז לְשִׂמְחָה וְהַכּוֹנֵה שִׂמְחָה תְּהִי' לִפְנֵי ית"ש כְּאֲשֶׁר יִשְׁאַלְךָ בֶּנְךָ וְהָאֵז מוֹדִיעַ לוֹ הַטַּעַם וְהַחֲפֵעַל בְּנֶפֶשׁוֹ כְּאֲשֶׁר הַשִּׁג הַמְּבֻקָּשׁ כַּמִּי"ש הַחֲכַם מִי שֶׁלֹּא טַעַם טַעַם הַתַּרְחַס הַסִּפִּיקוֹת

(א) **מִצְוָה כא** (***) מַ"ע לְסִפְר בִּיזִ"מ לִיל ט"ו נִיסָן שְׁנֹאֲמַר וְהִגִּדָה לְבֶנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא וְכו' הִנֵּה עִיקַר הַמְלוּהַּ לְסִפְר לְאַחֲרָי' אֵת כָּל אֲשֶׁר הַפְּלִיאַת הַשִּׁי עִם הַבּוֹחִינוּ וְעַמּוּנו כְּאֲשֶׁר הוֹלִיֵּאנוּ : (ב) **אם** יש לו בן יספר לבנו ויספר לו לפי כמו ולפי שכלו להבינו איכות הדבר עד שיבין ומלוה ללמד את הבן שיחלבו מה נשתנה עניני הלילה הזה מכל הלילות ומלוה לעשות לפניו דברים מהמיהים שימחה הבן וישאל מה נשתנה ואז ישיבנו

* הַגִּי'ה כ' מִסְפֵּר עֲשָׂרִים בְּנֵי' כִּרַח הוֹאִיל שֶׁאִיבּוֹר חֲמֵץ הוּא בְּכִרַת הַחַמִּירָה הַתּוֹרָה עָלָיו בְּבַל יִרְאֶה :
 (***) הַגִּי'ה מְלוּהַּ כִּי' יִזִּם כְּכּוֹד הַשֵּׁם אֵהִיָּה בִּינִי עֲשֵׂרָה פַעֲמִים אֵהִיָּה בְּנֵי' רָדִיו עֵיִן בְּפִרְעִית ע"כ הַסִּיפּוֹר יִל"מ מְלוּהַּ כִּי' שְׂגִימ' אֵהִי' :

דרך מ"ע כא פקודיך

אנשים אשר לא היו להם בנים . והנה א"א לומר להם שישאלו להם בניהם מחר ע"כ הוא להורות דמיבת בנך לאו דוקא הה"ד אחר ושפיר תוכל להיות השאלה מחר ומה שאמר בנך להורות דמלוה מ"ה בשאלת הבן אם אפשר וגם יש לפרש כי ישאלך בנך מלשון בינה היינו הבנתך שאפי' אין לך מי ישאלך השאל מבינתך ותשיב לך ויורה ע"ז היבת מחר כמ"ש בסמוך :

(ה) **כ"ה** המרבה להספר זיל"מ הרי זה משובח ולא שייך לומר בזה סיימתינהו לכולהו שבחא דמרח' כיון שנלטינו להספר וידוע דכח הנשריי קלר מלהשיג כל הנפלאות והניסים אשר התנוסס הש"י עמנו וא"א לומר שנלטינו להספר הכל ע"כ נלטינו לחקור ולדרוש ע"י פסוקי התורה הניסים והנפלאות עד מקום שיד שכלנו מגיע ע"כ זה הוא המלווה עלינו ע"כ כל המרבה להספר ה"ז משובח :

(ו) **תיקנו** חז"ל אפילו עני שבישראל ולריך ליקח מן הלדקה לא יפחתו לו בלילה הזה פחות מד' כוסות כל כוס לא פחות מרביעית וזה לריך לכ"א מבני ביתו בניו ובנותיו כי כ"א מחוייב בדבר ובמכו חז"ל זאת המלווה על ד' לשונוה של גאולה הנאמרים בתורה והולאתי והללתי וגאלתי ולקחתי :

(ז) **כ"א** לריך לאכול ולשהות בלילה הזה בהסיב' לנד שמאל דרך חירות לא בהסיבה ימין דשמא יקדים קנה וכו' ולא פרקדן דלא מיקרי הסיבה הכל הוא הטעם להראות חירות מופלג שהולאתנו הקב"ה מטבדות לחירות :

(ח) **תלמיד** בפני רבו אינו לריך הסיבה ואם רבו נותן לו רשות מותר בן בפני אביו לריך הסיבה אשה אינה לריכה הסיבה ואם היא חשובה לריכה הסיבה וי"ע בצנות בפני אביהן :

(ט) **המחוייב** בהסיבה אם אכל מלש בלא הסיבה לריך לחזור ולאכול בהסיבה :

(י) **מרור** אסור לאכול בהסיבה ואם אכל בהסיבה

הספיקות לא טעם חטנוג מימיו וע"ז נקבע הענין בנפשו . יותר ממה שיקבע הענין לו בתודעה בלבד מבלי שאלה הבן הדבר :

(ג) **אפילו** אין לו בן סמוך על שלחנו אז בסעודתו ויושב עם אחרים מלווה לספר זה לזה ומלווה מה ג"כ שישאלו זה לזה מה נשתנה וכו' הגם שכולם חכמים ויודעים זה הדבר . א"כ אודא לה הטעם שכתבתי לעיל עכ"ז הדבר שבא ע"י שאלה ב"ה הענין ברוב הדברים מוסדר ומסוק לחיך ונקבע ביותר בגפשו הלא תראה כמה מהמחברים אשר ירלו לחבר איזה ענין רחב ומתייראים סן לא יקובלו הדבריה לחון הפניין ולשכל מחמת קולר המשיג ועומק המושג באורך וברוחב אזי לחקן זה חיברו הענין בדרך שואל ומשיב בכל ענין וענין כדי שיקובל לשכל בדברים קלרים כאשר חיבר בעל ח"ה בשער עבודת האלהים אמרה הנפש אחר השכל וכן כמה הפרים שחיברו יחדיו בדרך ר"ב והלמיד :

(ד) **ע"כ** אפילו אין עמו חבירים ותלמידים אשהו שואלתו ובאם לאו הוא שואל לעלמו כדי שיבואו העניינים בדרך שאלה והשובה מטעם הג"ל . הגם שאין לבקש טעם למנו' מה ולומר דוקא זה הוא הטעם דקיי"ל אין טעם למלוה (היינו לבא עד חכלית הטעם כי א"ס לדברי חוה"ק והאיך יוכל שכל האדם המוגבל לבא להכלית טעמי המלוה הבאים מא"ס ב"ה) אבל אעפ"כ מלווה גדולה הוא לבקש טעם בכל מלווה רק ידע בחמת בנפשו שאין זה הטעם סיבת המלווה רק הוא עמוק עמוק מי ימלאנה ויתבאר לך אי"ה טעמים בחלק המחשבה כיד י"י הטובה עלינו רק הגנתי לך בכלן בחלק המעשה הטעם הקרוב הכלרך מאוד למעשה ואתה תבין וג"ל דנשמע הדבר הזה מן התורה והי' כי ישאלך בנך מחר לאמר דמיבת מחר הוא מיותר לגמרי ואין לו ביאור כי הלווי הוא לכל ימי עולם אלא להורות דהנה המלווה לכל ישראל כאמרה בלשון יחיד לכ"א בפ"ע והנה הי' בודאי בהם כמה

בלי'א וכיוצא בשאר לשונות ומידי דברי בזה
באתי כמזכיר להיות שכעת יש הגדות
מתורגמים בלשון אשכנז והוא מכת האפיקורס'
והוא מספרי המינים ואסור בכל יראה ובל
ימלא ע"כ המשכיל יזהר בזה :

(ג) **המשכיל** על דבר המלצה כשואל
לו הבן או אחר מה
נשתנה לא סגי' לוי' באמירת ההגדה **אח"כ**
רק לריך להשיב לו ולספר לו המעשה בלשון
שמבין הבן . ולהאריך עמו עד שיכנס הדבר
בלבו וכן נשמע מלשון הלוי והגדה לבנך
וכו' הגדה לשון המשכה באורך * :

(ד) **ונ"ל** אם הבן או אחר השואל בן
הבנה בטוב . מלצה מ"ה הוא
להטריח עמו בסיתור . עד שיראה שכ"כ
נקשר הענין בהבנתו עד שהוא יכול לספר
לאחרים נשמע מדקאמר והגדה לבנך ביום
ההוא לאמ"ר דהלאמ"ר אינו מובן ולפמ"ש
יונה שמאריך עמו בספור להבינו ע"כ עד
שהוא יהי' יכול לאמר לאחרים ספור
המעשה (**):

(ה) **לא** יספר רק להשואל ששואל ומבקש
האמת לידע משא"כ לאפיקורס
שמבקש לקנח ואינו רואה התירוק רק
הקושי'א אין להרבות דברים עמו בלילה
הזה המקודשת לוי' ובאשר תראה בבדייתא
שסידר בעל הגדה וזהו להקבות את שינוי
של הבן רבע ולא להרבות דברים עמו בויתוח
וזה יש לפרש והי' כי ישאלך בנך מאר
לאמ"ר דהלאמ"ר אינו מובן ולפמ"ש יונה
דוקא אם אתה רואה שהוא שואלך לאמ"ר
כדי שתאמר לו התירוק ותעמידו על האמת
משא"כ

(* **הג"ה** ג"ד הוא לשון הללחה ומזל כמו בא ג"ד וכן הוא בגמ' ג"ד גדי וסינוק לא חס
יש לפרש והגדה לבנך שהללחה את בנך בזה הסיפור ר"ל לא סגי' בספור
בעלמא שלא יקבע הדבר בלבו רק יעריח א"ע עמו להטעימוהו העניינים על נכון עד
שיכנס הדבר בלבו וזהו הללחתו תלמיד שרואה הימן יפה במשנתו :

(** **הג"ה** וזה יתבאר ג"כ והגדה דייקא כי אמרו בגמ' בהנהו תינוקת שאפי' בימי יב"ט
לא איתמר כוונתיהו ג"ד גמול' דליס ומ"ט מהדר תגא דד' לגבי' ג' כי היכי דלימני ל'
נפשיה הנה תראה מבואר דאו' ג' יכונה למשפיע ואות ד' יכונה למקבל הנה יאמר והי"גדות
לבנך שתספר לבנך באופן שיהי' גם הוא בבחי' ג"ד היינו שיהי' יכול להשפיע לאחרים
וזהו הלאמ"ר וכמ"ש :

בהסיבה אין לריך לחזור ולאכול בלא
הסיבה :

(יא) **המחבבין** מלוח בוראש נוהגין
לנשק המלח והמורר

והד' כופות להורות חשקם והשוקתם בדביקות
לעשות רעון קוגס בדביקות רוחא ברוחא
כי חיות הנה המלות עבור שנשפט אליהם
רעון חלקי אשר קדשנו במלותיו וזונו לעשות
את כל החוקים האלה ומה גם עתה בלילה
ר"ה שהולחנו השי' מתחת עבדות העכו"ם
וחלקי נכר הארץ להיות עבדים לו לצדוד
עבדותו :

חלק הדיבור

(א) **צריך** ללמוד משפטי המלות ולחדש
דינים והלכות וכו' כנ"ל כמה
פעמים זה נקרא חלק הדבור והנס שחלק
המעשה ג"כ הוא בדבור לספר ביולתא מזרים
הנה מעשה יקרא לה עקימת שפתיו הנה
מעשה וההתבוננה בשכל המושכל בענין
הניסים ג"כ מעשה יקרא לה :

(ב) **ג"ל** דבאמירת ההגדה ב"א אינו מבין
כלל מה שהוא אומר אינו יולא
י"ח דאין הגדה וסיפור בניסים בעיני ובאם
הוא אינו מבין אין זה מיקרי סיפור ע"כ
מי שאינו מבין יקרא ג"כ הפירוש בלשון
אשכנז ולא סגי' לדעתי לעיין אח"כ בשעה
האכילה וכיוצא בפירוש לשון אשכנז דהרי
בשעה שאמר לא הבין ואח"כ מה שמעיין
עיון נק' ולא הגדה וסיפור ואין הגדה
וסיפור בפה בעיני ע"כ יקרא בפה גם

משאיכ אם תשה רואה שאין שאלתו כדי לאמיר אדרבא הוא רוצה להפמידך ג"כ בקושיא אל תען כסיל באולתו רק הקהה את שיניו לומר לו אין חסן ככסילים *

חלק המחשבה

(א) וראי לריך לכוין ללאה י"ח מ"ט של תורה ובאם לא כוון את שדיין לא עברה הלילה לריך לחזור ולספר בכונה ונ"ל לריך לכוין הטעם כיון דהטעם מבואר בתורה היינו למען הספר באזני בנך וכ"כ את אשר התעללתי במלרים ואת אותותי אשר שמתי בם וידעתם כי אני י"י כרי מבואר שטעם הסיפור הוא בכדי לידע ולהודיע ולהודיע שהוא אלקי עולם אלקי ישראל המשניה והכל יכול והוא המסדר מערכות השמים כדלנו וכי אין כח בשום נברא להרע או להיטיב מבלעדי השגחתו י"ח :

(ב) הנה גלטינו במ"ט לספר כליל הי"אה בעת אשר הודיע הסי' גבורותיו לבאי עולם ואהבתו לישראל עם קרובו ממילא רמזי המורה חובה עלינו בכל י"ח :

עת לפרסם אמונתו ויכולתו והשגחתו ולהדריך את חביריו וזניו וכ"כ בדרכיו י"ח ולהרחיקם מאת אשר שגא י"י ולא יאמר הארים מה לי ללרה הזאת כיון שאני בעלמי שלם בדבר הכי הראה המלוח הזאת מלווחת כערוכיא אשר היא מלוח עלינו אקרקסתא דנברא לפרסם אלקותו י"ח :

(ג) ויהנה עיקר המלוח שיהי הסיפור ע"י שאלה ותשובה ואפילו אין לו מי שישאלנו הוא שואל לעצמו ומשיב (עמש"ל בחלק המעשה) כי מלוח עלינו להטעים ענייני האמונה ולהודיע מהיקות עבודתו. וכבר ידעת שע"י השאלה באת התשובה יוחר מוטעמת דהרי תראה מ"ט רז"ל ומתלמידי יוחר מכולם דהחלמיד להיותו אינו שלם בשכלו עדיין שואל שאלות עי"כ באו ההלכות יוחר מוטעמות כלי פקסוק (וא"ה נדבר מזה דרך המלך מסילה לאלקינו) :

(ד) ויהנה ידוע אשר י"ג עיקרי הדת הם ואלו הן. א מליאת הבורא י"ח. ב שהוא יחיד אחדות פשוטה מוחלטת. ג אינו גוף ואין לו משיגי הגוף. ד ראשון ואחרון ואין ראשית לראשיתו. לו

(* הבה"ה ונ"ל לפרש בזה במשלי אל תען כסיל באולתו פן תשנה לו גם אחת. ענה כסיל באולתו פן יהי חכם בעיניו וקשיא קראי אהדדי ותירלו חז"ל בגמ' הא בר"ת והא במילי דעלמא והנה קשה לפי"ז בסידור הברייתא שסידר בעל הגדה בכן רשע שלוח להקהות את שיני הרשע ולומר לו בעבור זה וכי לי ולא לו וכי לי וכו' הנה כ"ז אין תשובה על שאלתו רק גזיפה ודברים רעים והנה קשה לפי"ז ממי"כ אם שאלת הבן רשע בענין הזה מיקרי דברי חורה הנה מן העורך להשיבו כהוגן בדרך הנחת המופת לקיים ענה כסיל וכו' ובאם זה מיקרי מילי דעלמא הנה מן העורך לקיים אל תען כסיל וכו' וא"כ לא ישיבהו שום דבר אך הוא לדעתו דזה כוונה המלך החכם ברוח קדשו אל תען כסיל וכו' רז"ל אל תענהו דרך ויכוח להתוכח עמו ולהוכיח ע"פ בדרך המופת כיון שהוא כסיל ואינו רוצה להתלמד רק כוונת קושייתו אדרבא כדי להמשיך עמו אחרים ע"כ אל תענהו כי לא יורה על האמת ואדרבה בהמשך הזמן פן תשוב וכו' אך אם לא תענהו כלל הנה יסבור שכבר נלחך ואחיה מסכים עמו בלב הנה יהי חכם בעיניו ע"כ מן ההכרח שתענהו שאיך מסכים עמו בשום אופן רק שאיך רוצה להתוכח עמו כי הוא לאו מד"ק אל תען וכו' וזה הוא הפירוש לדעתי אל תען כסיל וכו' הויכוח רק חלילה לשחוק כי יסבור שנלחך רק ענה כסיל וכו' רז"ל שהענהו שאתה מזהיר בואל תען וכן יש לפרש דב חז"ל הא בר"ת רז"ל הענהו בר"ת היינו אל תען וכו' ואלו הן הדברים הנאמרים בכן רשע ואף אחת הקהה את שיניו אבל לא דרך ויכוח הבן הדברים :

כדמיון הלוכש המהלכש במלבושיו לפניו ולאחריו והלוכש מסתת' במלבושיו והלבוש' מחנענענים] בתנועתו והוא אחר הלוכשם ופועל בהם ו"ש הכתוב ראו עשה כי אני אני הוא ואין אלקים עמדי הגם שתרצה פעולת מחלפותו בין והתבונן וזה אשר פרשתי מלך על כל העולם כלו בכבודיך היינו במלבושך (כי ר"י קרא למאני מכבדות') היינו שיכירו ע"י המלבושים שאתה הוא י"י אלקינו לכדיך עושה כל והבן) והנה הרב הג"ל השמיטני העיקר :

ד'ה' שהוא ית' אינו גוף וכו' ואני אבארנו נרמז ג"כ במלות הסיפור באמרו ולמטן הכפר וכו' וידעתם כי אני הו' ירל"ל ענין מליאותו אינו מובן רק בידיעת השכל אחיית מליאות כי אינו גוף כי הו' יתוודה בראי' ובשמיע' וכיולא משא"כ דבני שאינו גוף לא יתוודע רק בפשיט' ידיעת השכל הבן הענין אמרו וידעהו וכו' :

ד'ה' שהוא מחדש ניסים ונפלאות בשינוי הטבעיים בכל עת שירצה וזה הוראה נמורה על מידוש העולם וכו' (כיון שהוא מחדש ע"כ הוא חדש) וכיון שהוא המחדש בכ"י תמיד מ"ב הוא ודאי קד' לו (הרי עיקר ד' נרמז ג"כ במלות הסיפור ולמטן הספר וכו' את איותותי אשר שמתי בס' (בשרוד המערכה וע"כ וידעתם כי אני הו' המהווה כל היות ע"כ יכול לשדרס כרלונו וכיון שאני המהווה הווייתם ע"כ אני קדמון להם הבן הענין) :

ד'ה' שהוא משגיח בפרטים שנאמר כי אני י"י בקרב הארץ (הוא עיקר הו' אשר לו לבדו ראוי להתפלל ולא לזולתו נרמז ג"כ במלות הסיפ' למטן הספר וכו' וידעתם כי אני י"י רל"ל אפילו בכל הדברים המוטבעים בטבע השגחתו בפרט מושלח בו שם בכל דבר ואני המהווה אותם בכל עת אני מעמידם בקיומם וחנענעם מהווייתו וא"כ אין להשיג מגמת האדם בתפלתו רק לאמירת הווייתו :

ד'ה' שהוא מנבא את הנביאים ההולכים בשליחתו שנא' לכה ואשלחך אל פרעה הוא

ה לו לבדו ראוי להתפלל ולא לזולתו כי כמו אדון עולם לכל כולל יורה גדולתו ונחארתו . ו מליאת הנבואה מן השמים . ו נבואה משרע"ה למעלה מן כל הנביאים . ו תורה מן השמים ע"י משרע"ה י"מ ביהו . ו זאת התורה לא תהי' מוחלפה לא יחליף ולא ימיר דהו . י הש"י יודע מחשבות בני אדם וכל היורדים ומחשבתם מביט לסוף דבר בקדמותו . יא שכר ועונש . יב ביאת המשיח ב"ב . יג החיית המתים שיהיה ב"ב הן המה יג עיקרי הדת אמונת הישראלית והנה ערבים עלי דברי דודים הרב הגדול מהר"ם חאגיז אשר כלל בדבריו אשר כל העיקרי' שליו' בזכרון יל"מ ואנחנו בעניננו הוספנו נוסף משלנו בכל עיקר ועיקר ותרצה בדבריו אשר כלל האלה העיקרי' נרמזו בפסוק למטן הספ' באזני בןך וכו' וידעת' כי אני י"י ממילא לפי מ"ש שרדך לכיון הטעם להיות הטעם מבואר בתורה כג"ל א"כ לפי מה שנבאר שמבואר בפסוק הזה כל הי"ג עיקרים א"כ לריך לכיון שמשפר זיל"מ בכדי לקבוע בלבבות אמונת אומן י"ג עיקרי הדת ואתה חבין . (ה) **ו'ז'ר'** הרב הגדול הג"ל (ע"י יל"מ נחאמו' לנו) א' שהוא מלוי שנאמר אני י"י בא דבר אל פרע' (והנה הוא עיקר הראשון מליאת הבורא ופרעה הכמיס ובעל כרחו הולך להודות והנה הוא מבואר במלות הסיפור שנאמר ולמטן הספר וכו' . וידעת' כי אני י"י) :

ד'ה' שהוא אחד שנאמר למטן חדע כי אין כמוני בכל הארץ (הנה הוא עיקר הו' ונרמז כ"כ במלות הסיפור באמרו למטן הספר וכו' וידעתם כי אני י"י כבר כתבנו כמה פעמים שרמז אני הו' מורה הגם שיש שינוי מפעלים בעניני הטב' עכ"ז הו' הוא האלקי' באחדו' והוא לבדו הפועל והעושה כל ובה לזה נרמז אני הו' כי אני מורה על התלבשות הווייתו במלבושיו כגיבול כי האותיו' שלפני הו' ושלאחריו בני' אני כי בסוד אני ראשון ואני אחרון והוא מורה על התלבשות הווייתו בשניו מפעלים בטבעים

יחוייב לעבודה מיוחדת וכיון שחסדו גבר עליו ביותר מכל העמים חייבנו בעבודה מיוחדת הוא מלותיו וסודותיו ועוד יש להעמיק בענין רק כי יאריך הסיפור המשכיל יתבונן בעלמו). והנה עיקר

הט' שלא תהי' תורה מוחלפת ולא ימידי דחו לעולמי' לא דיבר בו הרב הג"ל ואנחנו נדבר מזה ויתבאר בדברינו ביתר ביאור גם עיקר הח' הג"ל דהנ' במלכים ה' גלות הדעת לא ידע'ו זה י"י כאשר גודע הדבר למכנים והש"י הוליאם להודיע כי הוא חלקי עולם י"י וילא הדעת מן הגלות והנה הש"י ז"ה אינו מושג מהותו והנה הוליאנו להשיג רזונו והנה הוא ורזונו חד וגם רזינו אין סוף כי הוא וחכמתו ודעתו אחד כמו"ש הרמב"ם וא"ל להשיג רזונו כמו שח"ה להשיג מהותו כביכול רק נתן לנו השי"ת סודותיו אור מעטה לבשו וזאת התורה ירדה מנביאי מרומים וכל הפורה כולה בעלם שמהיו של הקב"ה וכל השמות חלויים בשם המפורש הוי"ו ז"ה א"כ כל התורה כולה נארגת ע"ש הוי"ה תורה הוי' חמימה דוק כא כל הדברים חלה בשל"ה בהקדמת חולרות אדם והנה בירידת התורה מעולם לעולם עד התלכשה בעוה"ז צסיפורים גשמיים הנה הוא רזונו ית"ש אשר נתלכשה לפיבותינו צסיפורים ועניינים גשמיים אם יטעון ראובן כך ושמעון כך רזונו ית"ש הוא שיהי' הפסק כך וכך א"כ אנחנו משיגים רזונו ית"ש באמצעות התורה דוק כ"ז בס' תניא והנה רזונו הוא שמו (שמו' בני' רזונו) הוא שמו ית' העלמי כביכול שם הוי' ז"ה והוא תורת הוי' תמימ' הבן הדברים וכיון שהוא כן תבין ודע עיקר הח' שפחבנו חור"ה מ"ן השמי"ם נרמו בודעת"ם כ"י חנ"י הוי"ה והידיעה צהוי"ה הוא ע"י ההורה בין וטהבונן והעיקר ה"ט' שלא תהי' תורה מוחלפת דכיון שהתורה היא שמו ית' הא"ך ילוייר שינוי ח"ו בשמו ורזונו (הבן הדברים כי חסמר שערות הראש להרמיב הדיבור בזה ואתה דע לך) :

הי'

(הוא עיקר הוי' נרמו במלות הסיפור ולמען חספר וכו' ואת אותותי אשר שמתי בם סיינו כביכול התלכשות רזונו באותיות"ת להודי' לכביא שאז נתאמת הענין דהנה פרע' כפר כאשר באו משה ואהרן והודיעו לו מליאות הכורה ז"ה שהוא למעלה מן כל המזלות ולא נדע מהותו רק הווייתו ומליאותו ע"כ באו אליו בשם הוי' והנה פרע' הכחיש באמרו אם יש מליאות בורא כזה הא"ך ילוייר שיחללה בקולו ורזונו כביכול אל האדם ע"כ אמר מ"י הוי' אשר אשמ' בקולו רז"ל הא"ך אפשר לני"י מליאות הוי' ויהי' יכולת להאדם לשנוע בקולו ודיבורו והנה נחפרסם הענין בהרואה האותות כמו"ש משה מפיו ית' וז"ש ולמען חספר וכו' ואת אותותי אשר שמתי בם כפשוטו שנחפרסם מליאות הכבואה ע"י האותות וג"כ רמו כמש"ל האותות"ת לשון אותיות"ת הבן הענין) :

דז' שנבואת משרע"ה למעלהימכל הנביאים שנאמר ואהרן אחיך יהי' נביאך (הוא) עיקר הוי' נרמו ג"כ במלות הסיפור ולמען חספר וכו' וידעתה כי אני הוי' כאשר ידעתה שגלות מלרים היא גלות הדעת ולא הי' באפשרי להיות הגאולה רק ע"י מי שנשמתו מסוד הדעת הוא משרע"ה אשר ידע'ו יי משא"כ שאר הנביאים וז"ש וידעת"ם רז"ל ענין הליאה כדי שתדעו שמקודם לכן היו גלות הדעת וזה א"ל רק ע"י נבואת משה ע"ה שהוא למעלה מכל נביא מסוד הדעת וז"ש בתורה ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידע'ו יי וכו' (והבן) :

דח' שיש תורה מן השמים שנאמר בהוליאך את העם ממלרים תעבדון וכו' (הוא) עיקר הח' ונרמו ג"כ במלות הסיפור ולמען חספר וכו' וידעתה כי אני הוי' רז"ל אחר הליאה הזאת הדעו כי אני הוי' כאשר אהגלה לכם בזה מהוך האש וע"כ התחיל במאמרו ית"ש חנכי י"י חלקיך אשר הולאחך מאמ"ל וזה הענין נתאמת לנו ג"כ בסיפור ינ"מ כמו"ש בחו"ה דודאי כל מי שתגדל עליו חסדו ית' בייחוד מהשאר

יעזבונו ולא יטשנו עד יגאלינו גאולת עולם ב"ב):

ד"ג שהוא תמים ומחיה מהמטה שנהפך לנחש ומענין ידו של חש' שגלטרע' ומתרפאת ומלורע חשוב כמה (זהו עיקר הי"ג תחיית המתים שיהי' ב"ב נרמו ג"כ במלואו הסיפור למטן חספר וכו' ואת אומותיו אשר שמתי ב"ס כבר סידר בעל הגדה ובאזהרות זה המטה כמו שנאמר ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האותות ומהמטה נשמע ח"ה) הגה נרמו כל הי"ג עיקרים במלות הסיפור:

(ו) ומערתה גבין את אשר הרב בעל העיקרים חלק על הרמב"ם במנין העיקרים וכללם בלשם תחת ג' עיקריב (הגם שגם הוא מודה בכל הי"ג נלרכים לדה הישראלי אבל אעפ"כ לעיקרי יסודי הדת לא הכיח רק ג' עיקרים) והם מליאת השם תורה מן השמים שבר ועונש ע"ש בספרו שהביא ראיות אבל כאשר מחבונן בזה שנחבנו איך כל הי"ג עיקרים נכללים בל"מ הנה אנתנו מלויים מן התורה באמונת כל הי"ג כיון שגלטינו בסיפור יל"מ הבן הדברים וגם גלטינו בזכרון יל"מ כל הימים ואתה תבין:

(ז) הנה עוד הביא הרב מהר"ם חאניז בספרו כמה עניינים אשר נהאמתו ע"י יל"מ ונכללים כולם לדעתו הזה יסודי הדת כאשר אבאר א"ה שהרשות נחונה ביד כל אדם להיות לדיק וכו' שנאמר ויחזק לב פרעה (הנה זה נכלל בעיקר הי' עיקר הידיעה והעפ"כ הבחירה חפשיה וכבר האריכו בזה רבותינו הלא בספרתם וגם נכלל בעיקר הי"א שבר ועונש דבאם היתה הידיעה מוכרתת איך יתכן שכ"ר ועונש"ש אלא ע"כ שהרשות נחונה והבחירה חפשיה שהוא שומע לעקת דלים שנאמר וגם אני שמעתי את נאקת ב"י וזה נכלל בעיקר הי"ב לו לבד ראוי להתפלל כי הוא ב"י ומאזין עתידתן שלא יאמר האדם על המאורעות הבאות עליו מקרה הם וכו' כמו שעשה פרעה לבסוף (אמר) י"י הלדיק וכו' זה

ד"ד שהוא יודע העמידות ומחשבות שבלבבות בני האדם ידעה שלימה שנאמר ואני ידעתי כי לא יתן אחכס מלך מזרים וכו' (הוא העיקר הי' נרמו ג"כ במלות הסיפור למטן הספר וכו' וידעתם כי אני הוי' רל"ל יתברר לכם הידיעה אללי וידעתם פועל יולא רל"ל שמהייבו הידיע' אללי והנה ענין הידיע' בפרטים ביאר הרמב"ם כיון שהכל נהווה מהווייתו יח"ש ממילא הידיע' לא תחייב בו ריבוי ח"ו רק בידעתו א"ע כביכול יודע את הכל הבן הדברים וז"ש יודעתם תחייבו לי ידיע' כי אני הוי' המהיה כל ובידיעת א"ע כביכול וכו' בין וההבונן והמלא טוב עעם ודעת):

ד"ה שהוא גומל ומעניש שנאמר למטן מדע אשר יפליא וכו' (זהו עיקר הי"א נרמו ג"כ במלות הסיפור למטן הספר וכו' ואת אומותיו אשר שמתי ב"ס דייקא וצבור עונש וידעתם כי אני הוי' הנה עיקר הקשר לאדם הוא בידעת כבודו יח"ש הוא בעיקר ההענוג הנלחמי הנה אומר שחספר לאשר שמתי במזרים העונש ועליכם זרח אור ידיעת השם ב"ה ויח"ש הנה נתפרסם שבר ועונש):

ד"ו שהוא עהיד לגאול אותנו ע"י נביא כאשר גאל את אבותינו ע"י משרע"ה שנאמר ואזכור את בריתי היינו לעמיד מלכד הרמו אהי' אשר אהי' וכו' (זהו עיקר הי"ב ביאת המשיח ב"ב נרמו ג"כ במלות הסיפור למטן הספר וכו' את אשר התעללתי במזרים ענין התעללתי יתפרש מלשון נראה בעליל ובלשון המקרא בעליל לאהך היינו ההגלות הנסתר ורל"ל שחספר איך שנגליה במזרים היינו שהשכינה כביכול היתה עמנו בגלות והנה בעת הגלות לא יהיו יודעין זה ובעת הגאולה נהגלה להם השי"ת בשכינת עוזו שהיתה עמהם מנחת היותם לשם רק שהי' הדבר בהסתר ובעת נהגלה ונודך הסיפור הנה לידע ולהודיע שכמו אז כן עתה שכינה עוזו עמנו למשכן וכמו שלא יעוזו את שכינתו כביכול כן לא

דרך מיע כא פקודיך

(זה ג"כ נכלל בעיקר ה' הידיעה והשגחה ובעיקר ה"א שכר ועונש ובעיקר ה"ה לו לבד ראוי להתפלל וכו' שעושין שליחותו כל הצדקות ובכל עושה ה"י שליחותו וכו' והן מוסרין עלמס למיתה לקיים מלותו כמו שראינו ענין הלפרדעי' וכו' וכש"כ האדם שחייב למסור וכו' (הנה הוא נכלל בהמדובר מקודם שאין דבר מקרה רק בכל עושה ה"י"ת שליחותו וענין מס"ג הנה הוא בכלל מלות המורה וכיון שיש תורה מן השמים הנה הוא עיקר ה"ח מחוייב האדם לעשות כהוד') שאינו חפץ בהסתחה עולם ולא בחברה הרשע אלא רלונו שישוב ויח' רא' חכמה ההרואות שטעה לפרעה (נכלל בעיקר ה' קדמון לכל והוא ברא הכל להיעבד דוקא והבן שיש מליחא לשד' ולמעשה כשפים שנאמר ויעשו כן המרטומים (נכלל בעיקר ו' מליחא הנבואה מן השמים ובעיקר ח' תורה מן השמים הנה עיקר הו' נבואה ובתורה מבואר הבחינה לנביא על כרחך שיש דבר מליחות בעולם שיעשה שלא כטבע חוץ לנבואה הבן) שהוא שוגא חמס וגזל שגאחר וזה העשוי לכם במלרים (זה מבואר בתורה וכיון שיש תורה מן השמים בו מבואר שהוא שוגא החמס) :

(ה) הנה עד כה הגיעו דברינו לבאר עפ"י דברי הרב אשר כל עיקרי הדת הן המה נכללים בסיפור יל"מ לזה נלטינו במלוא הלזו בזמן היליאה שקבלנו עול מלכותו ועבודתו ממילא רמו המלוא הזו לנו ולבנינו עד עולם בכל זמן ועידן שמחוייבים אנחנו להיותנו שלמים בעיקרי אמונת י"י אה"ד היינו עיקרים הי"ג מנין אה"ד ולהודיע כ"ש לכל באי עולם להקוע אמונת האות בלבבנו לעבדו שכם אה"ד ובהבוננו במלוא הלזו יחשוב הימים אשר חלפו ועברו עליו בהסתפקות איזה אמונה ח"ו והתרשלו מלפרסם כל אלה וישוב אל

י"י וכו' ויקבל עליו וכו' ובזה יקיים המלוא בכל בית ועידן בין והחבונן הדברים :

(ב) והנה כבר הודעתך ענין יל"מ ישנו בכל אדם ובכ"ו בעת יליחא

איז' מדה ממדותיו מהקטנו' דהיינו מדת יראתו והאבנתו דהיינו שלא יפעול פעולת מדותיו בקטנות כמו הקטן שאין שכלו שלם ומחירא מהמרגנול ואהב חסיכה וזוכית עד יושלם שכלו ואז לא יתפעל במדותיו הללו רק מהדבר המאוייס והאהוב כמ"ב

כן הוא הדבר ה"י"ת ברא בהאדם המדע הללו שלא יפעול בהם רק בגדלות השכל

דהיינו ביראתו לא יירא מאוס דבר רק מגדולת יולרו ובאהבתו לא יאהב כ"א רלונו ומורתו ומלותיו וכן בכל המדות כגודע והנה קודם שילוד המדות הללו בנפשו הם עדיין בקטנות (ומשתמש במדותיו שלא במקומן כדמיון הקטן שאהב את הדבר שאינו מואהב

למשכיל ומחירא מדבר שאינו מאוייס למשכיל ויתפאר בחסיכה רבני עפר שיש בידו וכיוצא בכל המדות עד יושלם הדעת גדלות) דמיון גלות מלרים שהי' בקטנות הדעת כגודע וכאשר יוליא איזה מדה ממדותיו מהקטנות

קכ' יל"מ רמו לגדלות שנתפשט הנקודה לשיעיר קומה שיתפעל במדה זו בכל איברי גופו הנה רמו זה נלטינו ביל"מ הכללי לספר נפלאותיו בליל היליאה ואלו לא הוליא הקב"ה את אבותינו ממלרים

הרי אנו ובנינו וב"ב משעבדים וכו' (ובא"ש עיני שכל לך תחבונן איזו חב"ד לנו ופנינו חנ"ה ובני בנינו כה"ס בין והחבונן) כי היליאה הית' שלא כטבע כן ביל"מ הרשעי

(נחייב'י' אנחנו להודו' ל"י על אשר הוא בעוזרנו (עיין בהג' הסמוכ' להול'י' מדותיו מבוד הקטנו' כי אלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו בין והחבונן וממנו על השמיין המבין ברמיזה דברי חכמים זה דוחס הפך בה והפוך בה ותמלא מעדנים לנשך *)

ברמז

(* הג"ה אם טעמם בקלה המטה מנופה לוף טען החיים ויהי' לך פרוי למאכל הנה חבין ש"א אשר יל"מ ה' בחפזון שלא יכלו להמהמה והי' גדלות קוד' קטנות ולדעת ז"ם הפסוק למטן הכפר באזני כרך וב"ב את אשר התעללה"י במלרים (מלשון שול"ל ויוג"ק

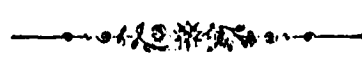
(י) ברמזי האר"י ז"ל בספר הכוונות גלות מלרים רמז לגלוי הנשמה השכליות עמוך הנוף העכו' ויל"מ רמז לילי'אח' מן הגוף לחיות בנועם י"י הנה נחתיבו בליל יל"מ לספר בדברים ענין הילי'אח' והנה תרא' ותחבונן בלדיקים יום הילי'אח' נק' יומא דהלולא כח"ש זוהר צהילולא דר"ש בין ותחבונן אגרא דבי הילולא מילי :

בהן לעיכובא הנה מזה עיקר חיות הנשמה פנימיות האדם ודקדוקי המלות מלך החסידות מהם יאיר אור המקיף אשר אין לו גבול וכלי שהגבילו כן אין גבול לדקדוקי המלות בהכשר ויהרון זה מתמיר בחומר אחת וזה מתמיר ביות' כידו' למשכיל והג' בטח הילי'אח' ממלרי' וקבלת מלכותו יתברך נחתייבנו לספר ולהוליא ההבל מפינו' בטובו' הש"י אשר ההבל היול' מחוק פנימיותו יאיר עלינו לאור מקיף וזוה גזכור לעשו' מנעשה המלות על דבר כבוד שמו שיאי' אור השי"ח למקיף עלינו ג"כ ויהי נועם י"י עלינו ונמלא' יש רמז בוא' המלות גם למילי דחסדי שכלל המלו' אשר הוא חוב' לנפש לדקדק בה בכל יכולתה והמהבונן בזה ידקדק בנפשו בכל ענייני מלותיו וישו' אל י"י על העבר וקבל ע"ע זכו' כנ"ל *):

(יא) טעם המלות עפ"י סוד פסח פ"ה ס"ח שמחוייב לר"ה בפה רמז למקיפין הולאים מן הפה (עיין בטעמי המלות להאר"י ז"ל) הנה תחבונן ידידי אור המקיף הוא שמורה והיקף לבל ישלטו זרים והנה נודע כי כל המלות כולם אשר הם בחיוב על האדם הנה כל הדברים הנאמר

מלות

ויז"ק) ואת אוחותי אשר שמתי בס רל"ל אשר המה המוחין הנה במלרים התעללתי אותם היינו שהיו גלו' מלרים צבוד הקטנות עדיין שלא הפריחו ישראל עדיין מלות ומע"ט זלעשו' האותות ללאת ב"י מן ההכרח הוא ע"י הגדלות הנה ה' גדלות קודם קטנות שלא כטבע וז"ש אשר התעללתי במלרים ואעפ"כ ואת אוחותי אשר שמתי בס וידעתם כי אני הוי' המהיה כל והוא כל יכול וכאז כן עתה בליל הילי'אח' הוא התעורר' הנה וע"י מלות הסיפור מהעור' בנו ילי'אח' מדתינו אל הגדלות אפילו אם אין בני מלות ומע"ט כ"כ וכ"ה הענין תמיד בכל בן ישראל יל"מ הפרטי חוזק החסידות הוא בחילתו ואח"כ נופל ממדריגתו עד כי יתנהל לאטו לרגל המלאכה מלאכת עבודתו עבודה הקור' ישמחו ויגילו המשכילי' בהתבוננס בעין השכל בדרוש הנפלא הלזה ואמרו אך טוב לישראל : (* הג"ה וזה אשר פירשנו בפסוק וישא העם את בלוקו ערס יחזן משארוסם לרורו' בשמלתם על שכמם דקשה החמיל ביחוי' ויש"א א"ה בלוקו ומסי' ברבים משארת' בשמלתם שכח"ם וגם הליל' ומשארת' כיון דהוא ענין אחר (כפירשי' עיי"ש) ולדעתי הוא כך וישא העם את בלוקו ערס יחזן היינו הדבר שהו' לעיכובא שכבר נלטו שלא לאכול חמץ והנה אמר בלשון יחיד שזוה שהו' לעיכובא כל ישראל שוין ודרך אחד להם שזו אכור היינו ע"ה ששהה כשיעור מימון אבל יש ויש כמה וכמה מחמירים בדקדוקים שונים זה חומרתו כך וזה כך ולכל אחד דרכו והילוכו בקודם בחומרות אחרות ודרכים רבים להם וזה נק' משארתם היינו שירי וחומרי המלות אשר אין לה גבול ומזה נעשה להם לבושי אור מקיף כשולה המקפח את השכס כ"א לפי חומרתו בקדש וז"ש משארוסם (היינו שירי מלותם ואמר לשון רבים כי לא ראי זה כראי זה כלד הכו' שבכח בדרך להיעב' לזרות בשמלתם על שכמם (היינו אורות מקיפים כשמל' והבן :



עניני ראש חודש

(חס) טעם. מה שנוסגין לומר ג' פעמים שלום עליכם אחר זרבת הלגנה. כי הקטרוג הראשון (שכח ספך שלום) ה"י ע"י הלגנה שאמרה א"א נשני מלכים וכו' והנה זרבת הלגנה אנו מצרכין שתחמלא פגימה הלגנה ובמכרה חס"י אור הלגנה כאור החמה וי"י שלום וגר זאב עם כבש ומר עם נדי וכו'. ע"כ אנו אומרים זה לזה שלום עליכם. והנה למס אומרים ג' פעמים. על פי מה שכח שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מבשול. שהוא ע"ד שאמרו ז"ל ימים שנים רבים שלשה א"כ לשון ריבוי מורה על מספר שלשה. וי"ש שלום ר"ב לאוהבי תורתך כשהשלום הוא בריבוי לחס ביינו ג' פעמים אז ואין למו מבשול. ע"כ אומרים בחידוש לגנה (שכל המאורעות הם על ידו כי הוא הגלגול היותר קרוב אלינו) ג"פ שלום אז אין לנו מבשול. (" בני יששכר). וע"י מ"א סימן חכ"ו ס"ק י"א :

(חסא) עוד טעם. משום שקיטרוג הראשון ה"י שא"א לבי מלכים זכחר אחד ע"כ אומרים שלום עליכם שלא יבין קיטרוג. ומשיב ג"כ ג"פ. פ"מ שם זכס האר"ז"ל :

(חסב) טעם. שאין מקדשין הלגנה אלא זלילה. משום דשרגא זביכרר למחי מהניא. ועוד שהגבול הלגנה זלילה דכתיב את הירח וכוכבים לממשלות זלילה. ספר התיאור סק"ג ל"א :

(חסג) טעם. שאומרים ערינו אחר קידוש לבנה. משום שפני יכושע כפני לגנה ועלינו חיקן יכושע כשכבש עיר יריחו. וחחס שם קטנותו הוש"ע למפרע. ע'. "עלונו. ש"י. "שלא שם. ו'. "ואכחנו כורעים. ה"י. "כי הוא אלהינו. א"ר סימן קל"ב סק"ג זכס הכלבו :

(חסד) טעם. שנוסגין לנער בכנפי בנדיהם. אחר קידוש לגנה. לנער הקליפות שנתעוררו ע"י קטרוג הלגנה. עמק זרבה. ובסידור האר"ז"ל כתב שינער גולי כנפי ליתת כי הוא נגד מלכות. כתב ה"י ס"י חכ"ו סק"ד זכס ספר שושן סודות דמתחלה מסתכל זלגנה ואח"כ מסתכל למטה ויג' בזרבה. וע"ל סעי' חפ"כ"כ :

סימני המועדים

לעולם לא בר"ו פסח. ולא גח"ז טולת. ולא אר"ו ר"ה. ולא אג"ו יום הכפורים. ולא זב"ד פורים. לא בר"ו פסח. אנו פוסלין ס"י זד"ו לפסח

(" זבשלטי הגזורים על מדרכי אלפס זרכות פ"ח כתב דאם אין לו אלא אחד נשבע קידוש הלגנה נוחן שלום לחיזרו ג"ס. עוד כתב דאם מצדך זחול יש לו ללבוש זגה שנה : כתב א"ר ס"י חר"ז סק"ז וז"ל כתב זכוף ספר אורח היים סיפר לי החסיד מהר"י מייזל"ש מעשה זאי שפגע בו כוה"ס זלילה ורצו להרגו וניקש נהם שיניחטו לעשות ילדה אי קידש יווחו. והלגנה היחה זחידושה וקדשה זפניהם זכווי גדולי. ונעשה לו כס כשדלג וקסן ג"ס כמנהג ונשאו הדום ונילל מהם. וגם שונעתי שמי שמקדש הלגנה מיום שיקדשה לא ידלוג שינעם זלוחו החודש תלוחו היום וליך ע"ש :